

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

София 1000, ул. "Московска" № 33

ПРОЕКТ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА, 2018 – 2027 г.

Изготвил: „П-Юнайтед“ ЕООД

2020 г.

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Ключови експерти

1.	Гл. ас. д-р Петър Петров	Ръководител екип и експерт „Опазване на околната среда“
2.	Доц. д-р инж. Екатерина Годорова	Експерт по фактор „Отпадъци“
3.	Гл. ас. д-р инж. Евгени Соколовски	Експерт по компонент „Въздух“
4.	Проф. д-р инж. Елена Желева-Богданова	Експерт по компонент „Почви“
5.	Маг. ек. Елена Георгиева	Експерт по компонент „Биологично разнообразие“ и „Горски екосистеми“
6.	Доц. д-р Бернардо Лизама Ривас	Експерт по компонент „Води“
7.	Доц. д-р Майя Константинова	Експерт по фактор „Шум, вредни лъчения и вибрации“
8.	Проф. д.м.н. Евгения Динчева	Експерт по „Здравен риск и демографски анализи“
9.	Чл.-кор. проф. д.а.н. арх. Атанас Ковачев	Експерт по градоустройство
10.	Маг. Миглена Димитрова	Експерт по финанси и планиране

Допълнително привлечени експерти

11.	Ек. Ива Фикова	Координатор, експерт „Биоразнообразие“
12.	Маг. ек. Станимира Иванова	Експерт планиране, мониторинг и контрол
13.	Маг. Никола Калайджиев	Експерт „ГИС“
14.	Доц. д-р Илко Добричов	Експерт „Горско стопанство“
15.	Проф. д-р инж. Иванка Колева-Лизама	Експерт „Климат“
16.	Проф. Мишел Израел	Експерт „Йонизиращи и нейонизиращи лъчения“
17.	Доц. д-р Диана Малинова	Експерт „Зелена система“
18.	Маг. ек. Габриела Нейкова	Експерт „Биоразнообразие“
19.	Маг. ек. Савина Бранкова	Експерт „Отпадъци“
20.	Инж. Венета Стефанова	Експерт „Почви“
21.	Маг. Мартин Димитров	Експерт „Икономист“
22.	Маг. ек. Ивайло Предъов	Експерт „Замърсяване на въздуха“

Съдържание

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ	1
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	4
I. ВЪВЕДЕНИЕ	8
II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	12
1. Кратък природо-географски анализ.....	12
2. Кратък социално-икономически анализ в контекста на въпросите по опазване на околната среда.....	15
АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ДИНАМИКАТА НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	17
1. Въздух.....	17
2. Води.....	19
3. Отпадъци	21
4. Почви и нарушени терени.....	27
5. Защитени територии и биологично разнообразие.....	31
6. Шум	35
7. Зелени площи в населените места	39
8. Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения	41
9. Стратегия и План за адаптация към климатичните промени на Столична община.....	43
10. Ограничаване популацията на безстопанствените кучета и осъществяване на контрол върху собствениците на домашни кучета.....	44
УПРАВЛЕНСКА СТРУКТУРА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА В КОНТЕКСТА НА ВЪПРОСИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	45
УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ ОБЩИНАТА И НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	48
ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА	51
ДЕМОГРАФСКО СЪСТОЯНИЕ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА, ПО РАЙОНИ, В КОНТЕКСТА НА ВЪПРОСИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	52
III. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/	55
IV. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА	68
V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ	72
VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	77
ССЦ 1. Да се подобри качеството на атмосферния въздух	77
ССЦ 2. Да се поддържа доброто състояние на повърхностните и подземните води и оптимизира качеството на услугите в областта на управление на	

ВОДИТЕ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА НА МИНЕРАЛНИТЕ ВОДИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА.....	86
ССЦ 3. Да се изпълнят количествените цели по „Отпадъци“ на общинско ниво, чрез прилагане на мерки, съгласно йерархията при управление на отпадъците - предотвратяване, подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване на материалите и енергията и в минимална степен екологосъобразно обезвреждане чрез депониране.	100
ССЦ 4. Да се повиши ефективността при опазване на биологичното разнообразие на територията на Столична община	107
ССЦ 5. Да се предотврати или намали вредното въздействие на физичните фактори шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.	115
ССЦ 6. Да се подобри управлението и увеличи площта на зелената система на територията на общината	129
ССЦ 7. Да се ограничат и/или предотвратят рисковете пред Столична община, в следствие от изменението на климата и да се адаптира СО към случващите се климатични промени	135
ССЦ 8. Да се намали популацията на безстопанствените кучета на територията на общината.	142
VI. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ, ОТЧЕТ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА	148
VII. ПРИЛОЖЕНИЯ	152

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БК	Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция)
БоК	Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция)
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ГКПП	Граничен контролен пропускателен пункт
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ГСККЕ	Глобално споразумение на кметовете за климат и енергия
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ДМ	Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7) (Директива за местообитанията)
ЕЕО	Електрическо и електронно оборудване
ЕМП	Електромагнитни полета
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГ	Закон за горите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗШОС	Закон за защита от шума в околната среда
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИЙЛ	Източници на йонизиращи лъчения
ИСПА	Инструмент за структурни политики за присъединяване
ИТ	Информационни технологии
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства

КАВ	Качество на атмосферния въздух
КПД	Коефициент на полезно действие
МВР	Министерство на вътрешните работи
МДК	Максимално допустима концентрация
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци
НЕМ	Национална екологична мрежа
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НЦОЗА	Национален център по обществено здраве и анализи
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ООС	Опазване на околната среда
ОП	Общинско предприятие
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПАВ	Полициклични ароматни въглеводороди
ПДУЕК	План за действие за устойчива енергия и климат
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПП	Природен парк
ПС	Помпени станции
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
РАО	Радиоактивни отпадъци
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СКШ	Стратегическа карта за шум
СО	Столична община
СОА	Столична общинска администрация

СОС	Столичен общински съвет
СРЗИ	Столична регионална здравна инспекция
ССЦ	Специфична стратегическа цел
ФПЧ₁₀	Фини прахови частици с размери между 10 и 2,5 микрона
ФПЧ_{2.5}	Фини прахови частици с размери под 2,5 микрона
ШЗЕ	Шумозащитен екран
CITES	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora /Конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора /

ПРОЕКТ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА, 2018 – 2027 Г.

ЧАСТ I. ВЪВЕДЕНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление, съгласно чл. 2., ал. 1 от *Закона за местното самоуправление и местната администрация* /ЗМСМА/. От ЗМСМА произтичат правомощията на органите на местната власт по отношение на процесите на управление на околната среда. В чл. 17, ал. 1, т. 8 от ЗМСМА е посочено, че местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност, в т.ч. в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси.

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на Столична община (СО) за периода 2018 – 2027 г. е изложение на основните цели и задачи на Общината в областта на опазване на околната среда. По същността си, тя е целенасочено планиране на дейностите в областта на околната среда за посочения времеви диапазон. В този смисъл, настоящият стратегически документ е инструмент за подобряване състоянието на околната среда. Програмата отчита влиянието на икономическите и социалните интереси в обществото и създава условия за устойчиво развитие на общността като цяло.

Структурата и съдържанието на Общинската ПООС са изработени в съответствие с актуалните изисквания на *Закона за опазване на околната среда* /ЗООС/. ПООС се разработва на основание чл. 79, ал. 1 от ЗООС. Изготвянето ѝ е възложено от СО на фирма „П-Юнайтед“ ЕООД с Договор № СОА18-ДГ55-574/20.09.2018 г. и Възлагателно писмо към чл. 3 (1) от Договора с изходящ № СОА18-ТД26-14190.

Програмата обхваща десетгодишен период – 2018 – 2027 г., като по този начин отговаря на изискванията за минимум три години, съгласно чл. 79, ал. 2 от ЗООС. По смисъла на същия закон, както Националната стратегия за околна среда, така и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на Закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3 от ЗООС, а именно:

1. Устойчиво развитие;
2. Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
3. Предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;

4. Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. Информираност на гражданите за състоянието на околната среда;
6. Замърсителят плаща за причинените вреди;
7. Съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. Възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;
9. Предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;
10. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;
11. Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

Основната цел на Програмата за опазване на околната среда е да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми и подобряване на общото състояние на околната среда в Столична община, чрез което да се осигури добро качество на живот за жителите на общината и намаляване до минимум на риска за човешкото здраве.

ПООС е координирана с национални и регионални документи, сред които:

- Общ устройствен план на Столична община, 2009 г.;
- План за дейността по устройството и развитието на територията на Столична община за периода 2015 - 2019 г.;
- Методически насоки за разработване на дългосрочна визия за развитие на София и крайградските територии (Приложение към Решение №132 от 23.02.2017 г. на СОС);
- Доклад по направление „Околна среда“, проект по инициатива на СО - „Визия за София“;
- Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град София за периода 2014 – 2020 г.;
- План за развитие на Столична община за периода 2014 - 2020 г.;
- Инвестиционна програма на Столична община по Оперативна програма „Региони в растеж“ по Приоритетна ос I на процедура „Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие“;
- Областна стратегия за развитие на област София за периода 2014 – 2020 г.;

- Правилник за управление на Околната среда в Столична община (Приет с Решение № 6 по Протокол № 81 от 13.01.2011 г. на СОС);
- План за устойчива градска мобилност, приет с Решение №379/по Протокол №78 от 27.06.2019 г.;
- Регионален план за развитие на Югозападен район за периода 2014 - 2020 г.;
- Национална стратегия за регионално развитие за периода 2012 - 2022 г.;
- Национална стратегия за околна среда за периода 2009 - 2018 г.;
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г.)
- Национален план за управление на отпадъците за периода 2014 - 2020 г.;
- Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

Настоящата ПООС е обвързана с Програма за управление на качеството на атмосферния въздух на Столична община за периода 2015-2020 г. – намаляване на емисиите и достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и Програма за Допълнение на Програмата за управление качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община 2015-2020 г. – намаляване на емисиите и достигане на установените норми за ФПЧ₁₀, по показатели фини прахови частици с размер до 2,5 микрона и полициклични ароматни въглеводороди на Столична община за периода 2015 – 2020 г., Програмата за управление на отпадъците на Столична община за периода 2015 - 2020 г. и Актуализиране на план за действие за управление, предотвратяване и намаляване на шума в околната среда на агломерация София (2014 г.).

Документът отчита още: Програма за изграждане и реконструкция на транспортната инфраструктура в София (Приложение към Решение № 108 от 28.02.2013 г.); Общинска строителна програма за изграждане, реконструкция и ремонт на обекти - публично-общинска собственост за 2017 г.; Програма за развитие на велосипедния транспорт за периода 2016 – 2019 г.; Генерален план за организация на движението на територията на Столична община, 2010 г.; Програма за развитие на автобусния транспорт на територията на Столична община за периода 2016 – 2018 г.; Проект за Общинска стратегия за развитие на София като туристическа дестинация 2017 - 2030 г.; План за действие към Стратегия за развитие на София като туристическа дестинация 2017 - 2030 г.; Програма за развитие на туризма на територията на Столична община 2018 г.; Стратегия за развитие на София като туристическа дестинация 2017 - 2030 г. и други.

ПРОЕКТ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА, 2018 – 2027 Г.

Част II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

В този раздел са представени изводите и препоръките от направените подробни анализ на средата и анализ на състоянието и динамиката на компонентите и факторите на околната среда, които са в основата на формулирането на мерките за постигане на целите на Програмата за опазване на околната среда.

Подробните анализи на съществуващото състояние на Общината (анализи на средата и анализи на състоянието и динамиката на компонентите и факторите на средата) са представени като *Приложение II*.

1. Кратък природо-географски анализ

Столична община се намира в северната част на Югозападния район за планиране на Република България. Разположена на територия от 1344,9 km² заема 6,62% от площта на района и 1,2% от площта на страната. Граничи със следните общини: на северозапад – община Божурище и община Костинброд, Софийска област; на север – община Своге, Софийска област; на изток – община Елин Пелин, Софийска област; на югоизток – община Ихтиман, Софийска област; на юг – община Самоков, Софийска област; на запад – община Перник, област Перник.

В границите на Общината са включени 38 населени места, от които 4 града (гр. София, гр. Нови Искър, гр. Банкя и гр. Бухово) и 34 села (с. Лозен, с. Бистрица, с. Казичене, с. Владая, с. Панчарево, с. Волюяк, с. Герман, с. Чепинци, с. Световрачене, с. Мрамор, с. Кокаляне, с. Негован, с. Бусманци, с. Железница, с. Мирвяне, с. Кривина, с. Долни Пасарел, с. Кътина, с. Долни Богров, с. Доброславци, с. Яна, с. Мърчаево, с. Горни Богров, с. Иваняне, с. Подгумер, с. Балша, с. Кубратово, с. Мало Бучино, с. Войнеговци, с. Житен, с. Локорско, с. Желява, с. Клисуре и с. Плана).

СО се намира в Софийската котловина, заобиколена от планините Люлин на запад, Витоша и Плана на югозапад, Лозен на юг и Стара планина на североизток. Територията е с разнообразен релеф (котловинен, долинно-склонов и планински (ниско-, средно- и високопланински)) и попада в климатичния район на високите полета на Западна Средна България към Умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област (Станев, Л. и кол 1990).

Физикогеографският фактор има комплексно и разнопосочно влияние върху формирането на климата на СО. Видът на постилащата повърхнина, релефът и надморската височина, изложението на склоновете и посоката на простиране на

оградните планини трансформират влиянието през годината на слънчевата радиация и атмосферната циркулация.

Въздействието на антропогенния фактор върху климата на София няма аналог в България. Почти половината от площта на Софийското поле и ниските части на оградните планини са застроени и изменени от стопанската дейност, което води до промени в повечето метеорологични елементи и до формиране на „градски климат“. Следователно, микроклиматичните особености в района на СО са повлияни от площта и гъстотата на застроените територии, видоизменената постилаща повърхност, транспорта и нарастване броя на населението.

В следствие на направения анализ, могат да се обобщят следните данни:

Температура на въздуха. Средната многогодишната температура на въздуха в София за периода 1887 - 2017 г. е 10,2°C. Годишната температурна амплитуда в София е почти 23°C и подчертава континенталността на климата ѝ. Най-студеният месец е януари със средна месечна температура от минус 1,6°C, а най-топлият е юли, когато средната температура достига 20,9°C. Пролетта в района е сравнително по-прохладна от есента.

Влажност на въздуха. Въздухът в София е относително най-сух през август, след което относителната влажност расте непрекъснато до декември - януари, когато се наблюдава максимумът.

Мъгла. Мъглите са типично явление за Софийската котловина. Образуват се най-често през студеното полугодие, като за този период са характерни и мъглите с продължителност повече от един ден. Броят на дните с мъгла е средно около 30 за година. Най-чести и гъсти са мъглите в ниските части на Софийското поле и най-вече в индустриалните ниски квартали. „Островът на топлина“ в центъра на града води до намаляване на броя на дните с мъгла в сравнение с извънградските територии.

Облачност. Минимумът на общата облачност е през август и тогава се наблюдава максимумът на ясните и минимумът на мрачните дни.

Валежи. Годишният ход на валежите в София има подчертано континентален характер - с максимум през юни и минимум през февруари. Валежите през май и юни са най-обилни, като валежната сума за май е 71 - 94 mm, за юни – 84 - 103 mm. Краят на лятото и началото на есента за София е периодът на най-голямото атмосферно и почвено засушаване. Въпреки това в София, като припланинска част на област с континентален валежен режим, именно през август се е случвало да падат най-големите

денонощни валежи. За София средният годишен брой на дни с валеж е 125 (дни с измерено количество валеж по-голямо или равно на 0,1 mm).

Ветрове. Максимумът в годишния ход, относно скоростта на вятъра, е в периода януари/февруари до април, а минимумът – през август/септември. Средната скорост през зимата и пролетта в централната част на града се колебае от 3 до 4,5 m/s, а в края на лятото и началото на есента - от 1,5 до 3 m/s, като общо за годината е от 2,5 до 3,5 m/s, което е с 1 до 2 m/s по-малко отколкото извън града. Котловинният релеф и термичните инверсии обуславят преобладаването на тихо време в София. Честотата на случаите с тихо време в отделни части на Софийското поле е от 40 до 50%, а в града - около 65 - 70%. Най-чести са северозападните и западните ветрове, следвани от източните ветрове.

Благоприятните природо-географски условия на СО обуславят наличието на много възможности за рекреационен и друг вид туризъм. На територията на общината има три курорта, включени в Списъка на курортите в Република България (приет от МС с Решение № 153 от 24 февруари 2012 г.): балнеолечебен курорт от национално значение - гр. Баня, балнеолечебен курорт от местно значение - кв. Панчарево, гр. София, климатични планински курорти от местно значение - Природен парк „Витоша“. С изключение на планината Витоша, е констатиран слабо използван потенциал на другите оградни планини в Столична община за рекреативен, познавателен, културен и поклоннически туризъм.

В Софийското поле **полезни изкопаеми** са основно железни руди, пясък, чакъл, ломен камък, варовик, глини и лигнитни въглища. В голямата си част находищата в околностите на гр. София не представляват промишлен интерес, най-вече поради ниското процентно съдържание на ценните суровини спрямо вместиците ги скали и други. Към 24.07.2018 г. има 18 действащите концесии за добив на подземни богатства на територията на СО, свързани с добив на инертни материали от кариерите, привързани основно към терасите на реките Искър и Лесновска (Стари Искър).

Препоръки

- Проследяване въздействието на антропогенния фактор (включително площ и гъстота на застроени територии, транспорт и нарастване броя на населението) върху микроклиматичните особености на територията на СО;
- Развитие на курортния потенциал на общината. Във връзка с това:

- Популяризиране и на останалите планини (освен Витоша) в СО, с цел използване на потенциала им за рекреативен, познавателен, културен и поклоннически туризъм;
- Използване на капацитета на минералните води и лечебния микроклимат за развитие на лечебен и СПА туризъм.

2. Кратък социално-икономически анализ в контекста на въпросите по опазване на околната среда

В сравнение с останалата част от страната, Столична община (СО) е с най-високи доходи и най-висок стандарт на живот, най-висока инвестиционна активност и най-благоприятни показатели за пазара на труда. Добри са и перспективите пред развитието на общината, като се очаква да продължи да концентрира все по-голям дял от икономическата активност в страната в дългосрочен план. Предпоставки за това са, както положителните демографските процеси, така и лидерството на столицата в развитието на най-бързо растящите сектори в последните години.

За разлика от голяма част от страната, СО е с положителен механичен прираст и тук заселващите се са повече от изселващите се (за периода от 2000 – 2019 г.). Макар и естественият ѝ прираст от 2010 г. насам да е отрицателен, както и в останалата част на страната, той е относително най-благоприятен спрямо всички останали области. Освен че привлича високообразовани хора в работоспособна възраст от други области, столицата произвежда и най-голям брой висококвалифицирани кадри в рамките на страната.

Перспективите са висококвалифицираната работна сила да продължи да привлича инвестиции в бързорастящите сектори на ИТ индустрията, аутсорсинга на бизнес услуги и някои промишлени дейности с относително висока добавена стойност.

Туризмът в София бележи забележим ръст през последните години. Като от ключово значение е съотношението цена – качество. В стратегическите документи на общината приоритетно направление имат културно-познавателния туризъм и бизнес туризма. Изостава СПА туризмът, планинският туризъм, религиозният туризъм.

Състояние на инфраструктурата - пътища

Пътната мрежа на територията на СО е добре изградена и се характеризира с добра пространствена организация. Това се обуславя от местоположението на общината, което я поставя на естествения кръстопът между три континента, а също и от функциите на град София като столица на Република България.

Относителният дял на изградените автомагистрала на територията на Столична община е над 4 пъти по-голям от този за страната и над 3 пъти по-голям от този на Югозападния район (ЮЗР). Относителният дял на първокласните и на третокласните пътища е по-малък от средния за страната и ЮЗР, но делът на второкласните пътища е 3 пъти по-голям от средните показатели за България и ЮЗР.

През последните години на територията на СО се извършват множество инфраструктурни и градоустройствени промени. Забелязва се подробно застъпено развитието на велосипедното движение в различни стратегически документи и проекти на Общината. На заседание от 27.06.2020 г. СОС приема План за устойчива градска мобилност на Столична община, който задава основните насоки за устойчиво развитие на мобилността в град София до 2035 г..

Препоръки

- Необходимо е да се обърне внимание на моментното състояние и перспективите за развитие на отрасли като туризъм и селско стопанство, които влияят или могат да влияят върху състоянието на околната среда.

- С цел справяне с проблеми като замърсяване на въздуха, справяне с шума и др., е необходимо като част от своята интегрирана транспортна политика, СО да продължи да насърчава и поощрява по-голяма колоездаческа активност и да разработва мрежа от велоалеи, като част от Транспортно-комуникационния план на града. Също така:

- Приоритетно развитие на масовия градски транспорт с основополагащо развитие на транспортната функция на метрополитена;

- Повишаване достъпността и връзките между отделните устройствени зони;

- Развитие на пешеходната инфраструктура;

- Подобряване на условията на движението и паркирането.

- В тази връзка и следване на насоките за устойчиво развитие на мобилността в град София до 2035 г., дадени с Плана за устойчива градска мобилност на Столична община.

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ДИНАМИКАТА НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Въздух

Качеството на въздуха на територията на Столична община (СО) е застрашено по отношение концентрацията на фини прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2.5}) и полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ). И за трите замърсители (ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5} и ПАВ) са направени подробни и актуални анализи в Програма за управление качеството на атмосферния въздух на територията на СО, 2015 – 2020 г. – намаляване на емисиите и достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и допълнената програма по показатели фини прахови частици с размер до 2,5 микрона и полициклични ароматни въглеводороди.

Установени са основните източници на атмосферно замърсяване на територията на СО – с най-голям принос е битовото горене, следвано от автомобилния транспорт.

Битовото отопление е до 5 месеца в годината, като през отоплителния сезон се измерват най-високите концентрации на замърсителите. Установена е значима корелация между стойностите на концентрациите на ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5} и ПАВ, което съвпада с очакванията. Измерените средноденонощни концентрации на ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5} и ПАВ показват ясно изразена сезонност в своите стойности. През зимните месеци, замърсяването на атмосферния въздух в СО е с постоянна честотата. Изгарянето на твърди горива (вкл. изгаряне на отпадъци) в битовите горивни уредби през отоплителния сезон е най-значимия източник на замърсяване на атмосферния въздух в СО. Прилагането на ефективни мерки за устойчиво подобряване на КАВ в района на СО е значително затруднено и от факта, че 40% от средногодишната норма за ФПЧ₁₀ и 53% от средногодишната норма за ФПЧ_{2.5} са от преноса им от външни източници.

Транспортът е сравнително постоянен източник на замърсяване. Карането на дизелови автомобили с влошено техническо състояние, което е пряко следствие от средната продължителност на употреба на автомобилите, е втората по значимост причина за замърсяване на атмосферния въздух в СО.

За вредни вещества в атмосферния въздух, които и към момента не представляват проблем за КАВ на територията на СО, не се очаква увеличаване на съдържанието им.

Съгласно действащата нормативна уредба, качеството на атмосферния въздух (КАВ) е незадоволително, дори когато превишение на нормата е факт за един-единствен замърсител или за една точка или твърде малка област от територията на

общината. В тази връзка е необходимо да бъдат предприети подходящи мерки, в следствие от които съответните норми за КАВ, за всички замърсители, да бъдат спазени.

Препоръки

- Да продължи осъществяваният от Общината контрол, мониторинг на напредъка и периодичен отчет за изпълнението на програмните документи по управление на качеството на атмосферния въздух на Столична община;

- Бъдещите мерки за управление на КАВ да се насочат към намаляване на емисиите на фини прахови частици от всички потенциални източници. Мерките трябва да бъдат такива, че да осигурят спазването на приетите норми за средногодишната и средноденонощната концентрация на ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5} и ПАВ, въпреки приноса на външни за СО източници;

- Вземайки предвид, че основната причина за наднормени стойности на средноденонощните концентрации на ФПЧ₁₀ и средногодишните концентрации на ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5} и ПАВ в атмосферния въздух е битовото горене през отоплителния сезон, то основните препоръки за подобряване КАВ са:

- повишаване на енергийната ефективност на жилищните сгради;
- подмяна на горивната база за отопление в битовия сектор с ниско емисионни горива/природен газ или преминаване, където е възможно, към централно топлоснабдяване;

- преминаване към високоефективни системи за отопление (климатици, термпомпи и др.).

- Вторият по значимост сектор, който има основен принос към общата емисия на замърсителите в атмосферния въздух е транспортът. Основните препоръки към намаляване приноса на този сектор към общото замърсяване на атмосферния въздух са:

- засилване контрола и ограничаване движението на МПС с неизправни „катализатори“;

- въвеждане на финансови механизми, стимулиращи употребата на автомобили, изгарящи нискоемисионно гориво (втечнен газ, природен газ);

- увеличаване дела на електрическите и на хибридните автомобили за сметка на автомобили, задвижвани единствено чрез двигател с вътрешно горене;

- повишаване привлекателността на градския транспорт.

- Препоръките, които имат отношение към ограничаване замърсяването на

атмосферния въздух с ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5} и ПАВ до голяма степен се отнасят и за останалите замърсители, за които няма установено наднормено замърсяване на атмосферния въздух.

2. Води

Повърхностните и подземни водни тела на територията на Столична община се намират в добро химично и екологично състояние.

Речните участъци, преминаващи през урбанизираната територия на Столична община, се почивстват по предварително изготвена програма за планово почистване. Част от реките и деретата, протичащи през територията на СО са частично коригирани.

Във връзка с разнообразното използване на водните ресурси, част от градските и околградски водни площи могат да се използват за летен отдих и спорт.

Голяма част от вливащите се в реките отпадъчни води се пречистват. Основен замърсител на повърхностните и подземни водни тела на територията на Столична община са нерегламентирани зауствания, канализационните системи на населените места, в които няма изградени селищни ПСОВ, както и липсата на цялостна изградена канализационна мрежа в селата. Изграждането на необходимите пречиствателни съоръжения и поддържането им в изправност е от особена важност за опазване на водите от замърсяване.

ВиК инфраструктурата е развивана и разширявана едновременно с разрастването на града. По силата на 25-годишен концесионен договор, „Софийска вода” АД осигурява услугите водоснабдяване, канализация и пречистване на битовите води на Столична община. Като дружество-концесионер, то има право да извършва експлоатацията на ВиК мрежите от името на Столична община и да прави инвестиции. Контролът по изпълнение на договора се извършва от специализирано звено в структурата на Столична община.

Водоснабдяването на Столична община се осъществява от изградени водоизточници: язовир „Искър“, язовир „Бели Искър“, Витошки водохващания и алтернативни водоизточници. В количествено отношение наличните водоизточници задоволяват потребностите на населението на Столична община от вода за питейно – битови и производствени нужди.

Изградените основни съоръжения, довеждащи и магистрални водопроводи на питейна и условно чиста вода могат да осигуряват водоснабдяването в Столична община през следващите 20-25 години. Не се налага изграждането на основни резервоари, изискващи значителни инвестиции и терени. Изграждат се системи за

оптимизация, диспечеризация и дистанционно управление на водоснабдителната система на територията на СО. Водопроводната мрежа обслужва почти 100% от населението на СО. Съществуват резерви за допълнителни количества за питейно водоснабдяване от р. „Батулийска“, подземни води и Струмски води. Част от водопроводната мрежа, включително основни резервоари, довеждащи и магистрални водопроводи, е амортизирана, което е причина за загуба на вода. Необходимо е да продължи доизграждането и реконструкцията на ВиК инфраструктурата с оглед повишаване качеството на подаваната питейна вода.

Канализационната система на Столична община е в сравнително добро техническо състояние. Част от изградените през периода 1950 – 1980 г. колектори се нуждаят от ремонт. Състоянието на съществуващата канализационна мрежа в отделните части от общината е различно. В централната градска част тя Като проблеми за изпълнение на тази си функция, се отчитат маловодието на някои от езерата, обилното обрастване и затлачването на многобройните плитски езерца, заблацияването е с малка проводимост и подлежи на реконструкция. Голяма част от ревизионните шахти работят като разпределителни, което по време на дъжд позволява преразпределение на екстремни водни количества. Дъждовната вода като ресурс не се използва ефективно и следва да се проучи възможността това да се промени.

Минерални води. Столична община е изключително богата на минерални води. На територията на града и в близките околности се намират над 40 термоминерални находища. Съгласно Решение № 30-37/25.02.2011 г. на Министъра на околната среда и водите, на Столична община са предоставени за управление и стопанисване безвъзмездно 8 находища на минерални води в Столична община за срок от 25 години, към които спадат „София-Център“, „София-Лозенец“, „София-Овча купел“, „София-Баталова воденица“, „София-Надежда“, „София-Свобода“, „София-Панчарево“, „София-Железница“.

За оползотворяването на ресурса от минерални води, Столична община разполага със стратегически документи, които ще позволят по-ефективното им прилагане за водоналиване, балнеолечение и добиване на геотермална енергия.

В границите на Столична община са пръснати множество кариерни езера. Тези кариери години наред са служили за добив на материали за гр. София. След като са били изчерпани, те са били изоставени, а естествени процеси са ги запълнили с вода. Така са се образували множество кариерни езера в покрайнините на Столична община. По-известни от тях са водоемите край Негован, Чепинци, Челопечене, Казичене, Долни

Богров, Враждебна. Така наречените Враждебненски езера са група от 10 езера разположени до едноименния квартал. Част от тях са зарибени и се използват от столичани за риболов. Като проблеми за изпълнение на тази си функция, се отчитат маловодието на някои от езерата, обилното обрастване и затлачването на многобройните плитки езерца, заблацияването им.

Препоръки:

- Да се предприемат мерки за намаляване на замърсяването на повърхностните и подземните води, там където все още не е постигнато задоволително качество на водите;
- Всички отпадъчни води да бъдат предварително пречистени в локалните пречиствателни съоръжения до степен, позволяваща безопасното им заустване в канализацията;
- Да се осигури контрол по опазване на качеството на минералните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване;
- Да не се допуска лошо стопанисване на хидротехническите и хидромелиоративни съоръжения;
- В много от населените места на общината трябва да се извърши реконструкция и доизграждане на канализационни мрежи с прилагане на съвременни средства за третиране на отпадъчните води с цел подобряване на качеството на повърхностните и подземните води;
- Оптимизиране на водоснабдителната мрежа;
- Да се повиши информираността на населението за превантивните мерки при риск от наводнения;
- Да се проучи възможността за ползване на дъждовната вода като ресурс.

3. Отпадъци

Столична община (СО) разполага със стратегически и нормативни документи, които да осигурят екологосъобразното управление на отпадъците на нейна територия. Изпълнението на Програмата за управление на отпадъците допринася за подобряване на управлението на отпадъците на общинско ниво и за изпълнение на националните цели и политики в областта на управление на отпадъците. Принципът „Разширена отговорност на производителя“ се прилага на територията на общината за 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО), като Общината е сключила договори за сътрудничество с организации за оползотворяване и за 6-те вида МРО. Благодарение на това, Общината е осигурила необходимата инфраструктура за събиране,

транспортиране и последващо рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба гуми (ИУГ), негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), отпадъчни масла и нефтопродукти. Площадките, на които са ситуирани инсталациите за третиране на отпадъците на СО, отговарят на нормативните изисквания, като операторите имат съответните разрешителни за този вид дейност.

Направеният анализ въз основа на генерираните количества отпадъци, показва, че по години няма съществена разлика в съотношението на генерираните смесени битови отпадъци и разделно събрани отпадъци.

За периода 2015 - 2017 г. се наблюдава увеличаване на количеството общо образувани битови отпадъци, което най-вероятно се дължи на увеличаващото се население на Столична община. Същевременно за количествата депонирани отпадъци в Столична община за периода 2015 – 2018 г. се отчита положителна тенденция на намаляване, което вероятно се дължи на високия процент предадени за предварително третиране битови отпадъци - от 80 до 96%.

Столична община е постигнала целта по чл. 31, ал. 1. т. 1 от *Закон за управление на отпадъците /ЗУО/* относно подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници (битови отпадъци), като е достигнала 56% степен на рециклиране за 2017 г. (Заповед №165/21.05.2019 г. на Изп. директор на ИАОС).

За периода 2015 – 2017 г. се наблюдава увеличение на нормата на натрупване на битовите отпадъци от 481 до 565 kg/ж./г. Средноевропейските стойности за нормата на натрупване са 492 kg/ж./г, а целите на Столична община са нормата на натрупване на битовите отпадъци през 2020 г. да не надвишава 460 kg/ж./г.

Специфичните потоци отпадъци от ИУЕЕО, ИУМПС, ИУГ, НУБА, отпадъчни масла и нефтопродукти се управляват въз основа на договорни отношения и сътрудничество с организации за масово разпространени отпадъци, които осигуряват необходимата инфраструктура за събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване или в краен случай обезвреждане на посочените отпадъци. Столична община е част от „Национална система за разделно събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата“, с което обезпечава тяхното екологосъобразно управление.

Основни генератори на строителни отпадъци в общината са пътният сектор и индустриалните предприятия. Значителен дял имат и строителните отпадъци от разрушаване на сгради и ново строителство. На депото за строителни отпадъци „Враждебна“ в най-големи количества постъпват смесени отпадъци от строителство и разрушаване, следвани от отпадъците от бетон, тухли, плочки, порцеланови и керамични изделия. В тази връзка на територията на депото е създаден Център за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци.

Около 65% от отпадъците от строителство и разрушаване, предавани на депото в кв. Враждебна са смесени неопасни отпадъци от строителство и разрушаване (ОСР), около 15% са бетон, тухли, плочки, порцеланови и керамични изделия, а останалите строителни отпадъци са асфалтови смеси, земни маси, почва и камъни. Инсталацията за предварително третиране и рециклиране на строителни отпадъци има капацитет и обслужва и фирмите от строителния бранш.

Не е изградена интегрирана национална информационна система за образувани, рециклирани, оползотворени и депонирани строителни отпадъци на общинско ниво. Липсва и целенасочено проучване относно морфологичния състав и източници на този поток отпадъци. Макар и приблизителна, информацията относно количествата генерирани строителни отпадъци от ремонтна дейност дава основание да се направи извод, че Общината може да се справи с тяхното оползотворяване за запръстяване на депото за битови отпадъци, рекултивация на нарушени терени или депониране на депо за строителни отпадъци, а друга част – чрез депониране с общия поток смесени битови отпадъци.

През последните години количеството на образуваните утайки на територията на СО нараства. Значителен дял от образуваните утайки се оползотворява в земеделието след изпитване в акредитирана лаборатория, като СО е една от водещите общини на национално ниво в тази област. СО оползотворява биогаза от утайките за производство на енергия за задоволяване на нуждите на самата градска пречиствателна станция за отпадъчни води (ГПСОВ) в модерна когенерационна инсталация. В ГПСОВ „Кубратово“ за стабилизиране на утайките се използва методът анаеробно третиране, който е много по-модерен и екологичен в сравнение с най-разпространения метод в страната – третиране на сурови утайки с вар. Прогнозите до 2025 г. показват нарастване на населението, попадащо в обхвата на ГПСОВ „Кубратово“, което ще доведе и до увеличаване на обема генерирани утайки.

Столична община разработва и прилага на практика мащабна и интегрирана политика за развитие на инфраструктурата и системи за управление на отпадъците, генерирани на своята територия. Внедрена е първата в България „Интегрирана система от инсталации и съоръжения за рециклиране, третиране и оползотворяване на отпадъците“:

- Общината разполага с достатъчно като капацитет съоръжения за оползотворяване на биоразградими битови отпадъци – инсталация за зелени отпадъци с капацитет 24000 t/г и инсталация за разделно събрани биоотпадъци (хранителни и кухненски отпадъци) с капацитет 20000 t/г. На домакинствата са предоставени и компостери за домашно компостиране с капацитет около 1100 t/г.

- СО е обезпечена със сепариращи инсталации за предварително третиране на разделно събрани битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, както и за сепариране на смесени битови отпадъци. Разполага с достатъчна площ и капацитет на клетки за обезвреждане на достатъчните битови отпадъци, които не могат да бъдат рециклирани или оползотворени.

- Изградена е и функционира инсталация за третиране на едрогабаритни битови отпадъци, която третира отпадъци, както от домакинствата, така и от сферата на бизнеса.

- Изградена е и въведена в експлоатация инсталация за механично-биологично третиране. Предвижда се оползотворяване на произведеното RDF гориво в „Топлофикация София“ ЕАД.

- Общината е осигурила съдове и техника с GPS система за извозване на смесени битови отпадъци, която обслужва 100% от населението на общината, както и необходимите съдове и техника за събиране и извозване на разделно събраните хранителни и кухненски отпадъци, както и на зелените отпадъци от обществените паркове и градини. Осигурен е и мобилен пункт за разделно събиране на опасни битови отпадъци.

- Осигурена е инфраструктура за третиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата и от строителни дейности, по които СО е възложител. Инсталацията за предварително третиране и рециклиране на ОСР, изградена от общинска фирма, обслужва и фирмите от строителния бранш.

- Инсталациите за оползотворяване на метан с производство на енергия от депото за битови отпадъци „Суходол“ и от утайките от ГПСОВ „Кубратово“ са първите в страната, в изпълнение на общинската и националните политики за намаляване на

емисиите на парникови газове. ПСОВ „Кубратово“ разполага с необходимите съоръжения и капацитет за третиране и оползотворяване на утайките от ПСОВ, както и със собствени лаборатории за изпитване на качеството на произведените продукти от утайките.

Столична община е предприела всички необходими действия за закриване и рекултивация на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация. Общината е осигурила в дългосрочна перспектива дейностите по следексплоатационни грижи и мониторинг на общинските депа след тяхното закриване. Основна цел на проектите за закриване и рекултивация на депата е постигането на високо ниво на опазване на околната среда и човешкото здраве в съответствие с европейското и националното законодателство в областта на управление на отпадъците. Към настоящия момент на територията на Столична община има две депа за битови и едно депо за строителни отпадъци с преустановена експлоатация.

Предстои СО да предприеме необходимите мерки за ограничаване на депонирането на битовите отпадъци и да създаде условия за реализиране на кръгова икономика на общинско ниво. Пакетът за кръгова икономика на Европейския съюз¹ е набор от законодателни промени в сферата на отпадъците, насочени към подобряване на управлението на отпадъците. Приоритетните области за кръговата икономика са:

- хранителни продукти и битови хранителни отпадъци;
- бързо-оборотни стоки и отпадъци от преработката при промишлено производство на напитки;
- опаковки и отпадъци от опаковки;
- електрическо и електронно оборудване и отпадъци от ЕЕО;
- текстилни изделия и отпадъци от текстил;
- мебели и отпадъци от производство на мебели;
- строителни отпадъци;
- автомобили и ИУМПС.

Планът за действие относно кръговата икономика обръща внимание на всички фази на жизнения цикъл на един продукт: от производството и потреблението до управлението на отпадъците и пазара на вторични суровини.

Чистота в населените места. Механизираното почистване на платна и площади в последните години е нарастнало значително. Този дял се увеличава всяка

¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, съвета, Европейския икономически и социален комитет и комитета на регионите, Затваряне на цикъла — план за действие на ЕС за кръговата икономика, Брюксел, 2015 г.

година, като това е една от мерките за чистота на атмосферния въздух в Столична община. Тук водещи са районите Люлин, Младост и Средец. С цел намаляване на замърсяването с прахови частици и поддържане на чистота и хигиена на улиците, тротоарите и площадите през лятното полугодие се прилага миене, средно веднъж на два месеца, предимно за улици с масов градски транспорт, улици с обществена значимост и учебни заведения. През зимното полугодие основните методи за почистване на уличната мрежа в СО са механизирано обезледяване на уличните платна чрез разпръскване на смеси за обезледяване и механизирано почистване от сняг. Ръчно се почистват спирки, пасарелки, подходи към подлези и тротоари и се обработват чрез разпръскване на смеси за обезледяване.

Препоръки

- Да продължи осъществяваният от Столична община (СО) контрол, мониторинг на напредъка и периодичен отчет за изпълнението на програмните документи по управление на отпадъците.
- Да се регламентират функции по отношение на ангажиментите на Общината във връзка с осигуряване на площадки за отпадъците от строителство и разрушаване от ремонтна дейност на домакинствата, както и функции на Общината като Възложител на строителни дейности (от гледна точка на изискванията на ЗУО относно ОСР).
- Да продължи предприемането на мерки за алтернативни решения за предоставяне на услугата за дейности по почистване, събиране и извозване на смесените битови отпадъци, поради възникването на непредвидени ситуации.
- Да се предприемат мерки за достигане на норма на натрупване на битовите отпадъци максимум от 460 kg/ж./г. през 2020 г., за да се изпълнят количествените цели по „Отпадъци“ на общинско и на национално ниво.
- Да се оптимизира чрез увеличение броят на морфологичните единици при определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, с цел действително идентифициране на отпадъка и минимизиране на количествата „Други“. Това неминуемо ще подпомогне изпълнението на целите в съответствие с приоритетите за управление на отпадъците.
- Да се извърши специализирано проучване относно генерираните количества, морфологичен състав, източници и количества повторно използвани, рециклирани и оползотворени ОСР на територията на общината, включително отделна

информация и за ОСР от ремонтна дейност на домакинствата, които са ангажимент на Общината.

- Да се популяризира дейността на СО относно възможностите за разделно събиране на специфични потоци отпадъци.
- При необходимост акредитираната лаборатория, част от комплекса на ГПСОВ „Кубратово“, да включи допълнителни показатели за изследване на отпадъчните води и утайките в съответствие с препоръките на Националния стратегически план за управление на утайките.
- Да се разшири успешният модел с използването на подземни контейнери за централните градски части и други места, където това е необходимо.
- Да не се допуска образуването на нерегламентирани сметища чрез съвременни превантивни мерки за идентифициране и отстраняване.
- Да продължи мониторингът на депата в съответствие с нормативните изисквания за недопускане на замърсяване на околната среда.
- Да се изготви единен регистър на информацията, във връзка с видовете и количествата на генерираните отпадъци и странични продукти, за да се стимулира прилагането на кръговата икономика на общинско ниво.

4. Почви и нарушени терени

Разнообразният релеф и геоложка основа, благоприятният климат и високоурбанизираната инфраструктура на Софийската котловина създават условия за развитие на разнообразни почвообразуващи процеси. Върху територията на Столична община (СО) са се развили повече от 10 типа почви със своите подтипове и видове. Най-добре представени са: излужени канелени горски, алувиални и алувиално-ливадни, рендзини, канеленоподзолисти, излужени смолници, кафяви горски, ерозирани излужени канелени. В равнинно-котловинната част на Столична община – Софийското поле, почвеното разнообразие е представено от черноземните смолници, алувиално-ливадните и делувиално-ливадни почви.

Повишават се площите с производствена класификация на почвите с неблагоприятна бонитетна категория (5-та, 7-ма и такива без категория), със силно влошени свойства и често попадат в групата на непригодни за земеделски цели почви. На територията на СО няма почви от първа и втора бонитетна категория.

Два пункта от мрежата на Националната система за мониторинг на земите и почвите (ниво I) попадат на територията на общината (околоградски район) - с. Кътина и с. Долни Богров, а три са в непосредствена близост до границите ѝ в зоната на

кумулятивно влияние на антропогенните фактори (с. Габра, с. Долна Малина и с. Чурек).

Основен източник на *замърсяването на почвите с тежки метали* на територията на СО, в миналото, е бил металургичният комбинат „Кремиковци“. Най-силно са засегнати районите около Кремиковци (замърсени с тежки метали и арсен), при табаните „Яна“ и рудник „Курило“. Най-широк е обхватът на замърсяването в землищата на гр. Бухово и столичния кв. Сеславци.

Съгласно информацията от Областната стратегия за развитие на Област София-град 2014-2020 г., 100% от земеделските земи в гр. Бухово и столичния кв. Сеславци са замърсени над МДК; с. Яна – 97,7 %; кв. Кремиковци – 97,2%; с. Желява – 88,4%; с. Горни Богров – 86,4%; кв. Челопечене – 76,9%; кв. Ботунец – 73,8%, и с. Долни Богров – 41,8%. Най-силно замърсени са землищата на гр. Бухово и с. Яна – 3 – 4 пъти над МДК и 20 пъти над природния фон. Сеславци, Горни Богров и Ботунец са с 2 – 3 пъти над МДК.

Източник на замърсяване с тежки метали е и автотранспортът, който допълнително увеличава замърсяването на почвите в 10-метровата ивица, (Модешка, М. и др. 2006) успоредна на пътното платно. Проучвания са правени преди 20 години и само в близост до големите транспортни артерии. Установяват се завишени концентрации на: олово - до 9 пъти над МДК, кадмий - до 2,5 пъти над МДК, цинк - 1,3-1,7 МДК. В района на бул. „Цариградско шосе“ количествата на олово, цинк и кадмий са от 1.2 до 2.2 пъти над нормата, като замърсяването е интензивно до 100 m от артерията.

Летище „София“ също е източник на замърсяване. Алувиално-ливадните почви в близост до него са в начален стадий на техногенно замърсяване. Съдържанието на тежки метали (олово, цинк, кадмий, мед) е над фоновите граници. В градския район, други основни източници на замърсяване на почвите с тежки метали са топлоелектрическите централи („София“, „Земляне“, „Изток“ и „Люлин“) и промишлените предприятия.

През последните години не се установяват нови натоварвания на почвите с *устойчиви органични замърсители* (вкл. пестициди) и нитрати. Потенциално замърсяване може да се получи от складовете с негодни за употреба пестициди при наличие на течачи покриви, разградени постройки и излагане на продуктите на атмосферните влияния. На територията на СО има 4 такива склада, обект на почвен

мониторинг (ниво III). Те са край с. Славовци (80000 kg), кв. Горубляне (72000 kg), с. Чепинци (в лошо състояние) и кв. Суходол (8600 kg, охраняем и в добро състояние).

Замърсяване с нитрати е възможно при отглеждане на животни и неправилното съхранение на оборския тор. Повечето построени торища не отговарят на нормативните изисквания на ЕС. Чрез инфилтрация е възможно замърсяването с нитрати и на повърхностни и подпочвени води.

На територията на Столична община не е констатирано замърсяване с **нефтепродукти**.

Заблатявания са установени в зоните на подприщване на подземните води и участъците, където от повърхността профилът започва с плиоценски или кватернерни глини с малък коефициент на филтрация. Явлението се наблюдава масово в южния участък на ул. „Околовръстен път“, като на отделни места са установени локални замочурявания (с. Волюяк, кварталите край коритото на р. Искър, с. Долни Богров и др.).

Почвената ерозия на територията на СО се проявява при почвите, формирани на наклонените и стръмни терени върху югозападните склонове на Старопланинските дялове, Софийска планина и Мургащ, а така също и в североизточните склонове на Люлин, Витоша и Лозенска планина. Тя е предимно естествена водна и в по-малка степен ветрова. Основна причина за ерозията е обезлесяването на наклонените терени в миналото, неправилната им обработка впоследствие и почти липса на ефективни противоерозионни мероприятия.

Територията на засегнатите от ерозия почви в СО възлиза на около 64687 ha. Ерозираните земи се нуждаят от специална агротехника и противоерозионни мероприятия, които през последните години почти напълно отсъстват от земеделската практика.

Вкисляването и засоляването на почвите са обект на наблюдение към II ниво от Националната система за мониторинг на почвите, която е част от Националната система за мониторинг на околната среда. Няма пунктове от това ниво, които да попадат в границите на СО или в непосредствена близост. Не е регистрирано техногенно засоляване на почвите в околградския район на СО. В градска среда засоляване на почвите се предизвиква от прилагането на химически средства за борба срещу заледряването на улиците през зимния сезон. Използваните химически средства срещу заледряването на пътните платна са соли в течно и твърдо състояние. Преобладаващият вид на засоляването е сулфатно-хлориден. Влиянието на солевия

разтвор се тушира по време на вегетацията, тъй като с топенето на снеговете и с пролетните валежи става разреждане, а отрицателните йони са подвижни и се измиват в дълбочина на почвата.

Вкисляване на почвите в общината съществува, макар и не добре изразено. То се дължи основно на попадането върху тях на серни съединения (SO_2 и H_2S) и много по-малко на въглероден оксид (CO) при горивните процеси на отоплителните централи, както и на малките (местни) отоплителни стопанства на отделни промишлени предприятия и ведомства. Веществата се разсейват в атмосферата и част от тях се поглъщат от почвения субстрат. Най-засегнати са районите в североизточната част на столицата в района на Кремиковци.

Физически нарушени почви в рамките на CO са образувани най-вече с промишлени цели, а голяма част се унищожават и с развитието на комуникациите както между столицата и близките села, така и между отделните селища. По този начин се формират нов вид почви - антропогенните почви, най-голяма част от които са техногенните почви. Такива са формирани върху обширни пространства нарушени терени за добивна дейност.

В района на София има сравнително малко *подземни богатства*. Основен екологичен проблем при експлоатацията на находищата на полезни изкопаеми е липсата на рекултивация на нарушените терени. Такава се провежда само върху една незначителна част от засегнатите райони.

Понастоящем в рамките на CO полезни изкопаеми се добиват единствено в многобройните кариери за инертни материали, привързани основно към терасите на реките Искър и Лесновска (Стари Искър). Находищата на инертни и строителни материали и нарушаваните от тях терени са значителен брой, но нарушените земи като площ са малко. Екологичните проблеми, които съпътстват експлоатацията на находищата на инертни материали, са свързани най-вече с унищожаването най-често на земеделски земи и земи и растителност в горските територии. В основната си част увреждането на околната среда се дължи на директното унищожаване на земите и почвите в резултат на изземването на полезните изкопаеми.

Препоръки

- Провеждане на основни противоерозионни практики в зависимост от степента на ерозионен риск за ограничаване на водната и ветрова ерозия в допустими граници.

- Да се ограничава периметърът на пръскане на машините за обезледяване на улиците, булевардите в градската част и по републиканската пътна мрежа. Фирмите-изпълнители за поддържане на пътищата през зимата и отговорните институции следва да контролират състава на минералните соли при договаряне за закупуване и ползваната концентрация на разтворите по време на приложение.

- Да се съхрани настоящият статут на ползване на земите в района на „Кремиковци“ АД като земеделски. За замърсените с тежки метали и арсен почви да се разработят и реализират проекти за ремедиация, да се предвиди реструктуриране на земеделието, и да се съобрази с принципите на ограничителния режим на земеползване.

- С цел намаляване на отрицателните последици, трябва да бъдат рекултивирани териториите на находищата и около тях, където се формират нарушените терени, които влияят отрицателно върху околната среда.

- Да се инвентаризират нарушените терени в общината и да се проучат качествата на покривната повърхност за целите на бъдещата им рекултивация. Проучванията да включват изследване на механичния състав, киселинността на субстратите и агрохимичните им свойства във връзка с бъдещата биологична рекултивация. За да се направят проекти за бъдещата рекултивация на нарушените терени, трябва да се изяснят необходимостта и възможностите за бъдещото им ползване.

5. Защитени територии и биологично разнообразие

Според горскорастителното райониране горите, попадащи на територията на Столична община (СО), са част от Мизийска горскорастителна област, подобласт „Краищенско-Ихтиманска“. Във вертикално отношение горите попадат в предпланински и нископланински подпояс на Стара планина, Витоша, Лозенска планина, Плана и Люлин.

Съгласно геоботаническото райониране на България (Бондев, 1997), СО попада в следните окръзи: Витошки окръг; Западнобалкански окръг и в Софийски окръг. Всички те, както и по-голяма част от страната, са част от Европейската широколистна горска област. Като редки, застрашени, защитени или ендемични видове са определени повече от 100 вида растения, обитаващи територията на СО.

Общата площ на горите и земите в СО, част ДГС е 40876.3 ha. Общинска собственост са 4593.4 ha. Средната лесистост на цялото ДГС „София“ е 31,6 % при обща залесена площ в размер на 53 545 ha. Преобладаващи са площите, заети с широколистни насаждения – 64 % от общата площ на стопанството. Площите, заети от

иглолистни, са съответно 36 %. Съществено участие (29,4%) заемат създадените култури от бял и черен бор (*Pinus sylvestris*, *P. nigra*), зелена дугласка (*Pseudotsuga menziesii* ssp *menziesii*) и др., както и смесени иглолистно-широколистни култури.

Съгласно *Закона за горите /ЗГ/* и в съответствие с преобладаващата си функция, горите в СО попадат в категория „специални“ и обхващат основно такива с рекреационно значение (курортни гори и местности и извънселищни горски паркове) и включени в границите на защитените територии по смисъла на *Закон за защитените територии /ЗЗТ/* и защитените зони, обявени по реда на *Закон за биологичното разнообразие /ЗБР/*.

Столична община има добро покритие от защитени територии и защитени зони за опазване на биологичното разнообразие. Националната екологична мрежа на територията на СО заема обща площ от 176,3 km², което представлява 13,11% от територията на общината. В територията на СО попадат тринадесет защитени територии, съгласно ЗЗТ. С най-строг режим на защита са двата резервата - „Бистришко бранище“ и „Торфено бранище“. Две са и защитените територии със статут на природна забележителност – „Кътински пирамиди“ в землището на с. Кътина и „Урвич“, в землището на с. Кокаляне. Най-голямата по площ защитена територия в границите на СО е природен парк „Витоша“. Осем са защитените местности - „Манастирска кория“ в кв. Горна баня, „Турченица“ в землището на с. Локорско; „Еленина бара“ – землището на с. Мало Бучино; „Блатата – с. Долни Богоров“ – землището на с. Долни Богров; „Извора“ – землището на гр. Банкя; „Врана“ – парк „Врана“ – землището на гр. София; „Теснолистен божур“ – землището на с. Волюяк и „Шумнатото тепе – 2“ – землището на гр. София. Една защитена територия – защитена местност „Шумнатото тепе – 1“ граничи със Столична община. Има площ 1.5 ha. и е разположена в землището на с. Ново село, община Самоков.

Шест защитени зони, съгласно *Закона за биологичното разнообразие*, попадат в териториалния обхват на СО – част от националната екологична мрежа *Натура 2000*. Една защитена зона (BG0000113 „Витоша“) е обявена и по двете директиви (Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици), три (BG0000165 „Лозенска планина“, BG0001307 „Плана“ и BG0000301 „Черни рид“) по Директивата за местообитанията (92/43/ЕИО) и две (BG0002004 „Долни Богров – Казичене“, BG0002114 „Рибарници Челопечене“) по Директивата за птиците (2009/147/ЕО).

За посочените територии се прилагат забрани и ограничения, съгласно европейското и българското законодателство, като европейски директиви свързани с биологичното разнообразие, ЗЗТ, ЗБР, заповеди за обявяване на защитени територии и защитени зони и др.

План за управление на ПП Витоша (2005 – 2014 г.) е приет с решение на Министерския съвет от 22.04.2005 г. През 2015 г. е извършена актуализация на Плана за управление. Проект на план за управление на резерват „Торфено бранище“ и проект на план за управление на резерват „Бистришко бранище“ са в процедура, съгласно данни на МОСВ (<https://www.moew.government.bg/bg/priroda/zastiteni-teritorii/planove-za-upravlenie-na-zastiteni-teritorii-v-procedura/>). За останалите защитени територии и зони, разположени частично или изцяло в границите на СО, няма утвърдени планове за управление.

Биологичното разнообразие на територията на СО е концентрирано именно в обектите от Националната екологична мрежа - в природен парк „Витоша“, заедно с двата резервата „Бистришко бранище“ и „Торфено бранище“, както и в защитените зони от националната екологична мрежа Natura 2000, попадащи в обхвата на общината.

Гръбначната фауна на СО е от палеарктичен тип. В този район се срещат и някои видове, характерни за най-южните части на Европа или за Средиземноморската подобласт на Палеарктика – т. нар. средиземноморски видове.

Видовете бозайници (без прилепи) обект на защита по българското (ЗБР) и/или международно (ДМ, БК, БоК, СИТЕS) природозащитно законодателство са 27.

На територията на СО се срещат 20 вида прилепи от две семейства. Всички те са с висок статут на защита, съгласно българското и международно законодателство.

За територията на Столична община се съобщават повече от 250 вида птици. Почти всички са включени в ЗБР. Близко 40% от всички видове птици в разглежданата територия са включени в Червената книга на България, том 2 (2015 г.). Видовете, включени в Приложение № 1 от Директивата за птиците, са 93. Почти всички видове, съобщени за общината, са посочени в Приложение № 2 или № 3 на Бернската конвенция. В Бонската конвенция са 98 вида, а в СИТЕS – 43.

Земноводните в общината са представени от 11 вида, а влечугите - от 13. Всички представители на клас Земноводни и клас Влечуги, с изключение на жълтоухата водна змия, срещащи се на територията на СО, са защитени от българското и/или международно законодателство.

Налични са данни за 6 вида риби.

Многообразието от местообитания е предпоставка за голямото видово разнообразие сред безгръбначните животни. Само на територията на ПП Витоша са установени 780 вида, а предполагаемият брой за парка е многократно по-голям.

Дейности, свързани с ползване на дивеча и дивечовите продукти и провеждане на организиран ловен туризъм, се осъществяват в ДЛС „Витиня“, което се намира североизточно от Столична община, попадайки на територията на общините Елин Пелин и Своге, Софийска област.

В рамките на населените места важна роля при опазването на биологичното разнообразие има мрежата от зелени площи, както и „Зоологическа градина - София“ в ролята си на местообитание за над 280 вида, като Спасителен център, Екологично-образователен център и други. Градината се стопанисва от едноименното общинско предприятие. След дейностите, които осъществява Зоологическата градина, важна роля има и провеждането на образователни и природозащитни дейности и кампании, насочени към учениците и посетителите на зоологическата градина (зооучилища, лекции, беседи, анкети), както и тематични представления на специално изградена сцена в зоопарка. За съжаление, условията в Зоологическата градина в град София са незадоволително и се нуждаят от подобрене.

Препоръки

- Столична община да възложи изготвяне на планове за управление на защитени територии, с които припокрива площ, с което ще осигури регламентиране на действията по опазването на природата и устойчивото ползване на възобновяемите ресурси в тях;
- Провеждане на информационни кампании с цел запознаване на населението в общината с биологичното разнообразие на нейната територия, както и с неговия природозащитен и законов статут и начините за опазването му;
- Проучване на биоразнообразието на територията на общината извън защитени територии и зони, като внимание се обърне на биологичното разнообразие в агроценозите и в урбанизираните територии. Данните да бъдат систематизирани и публично достъпни;
- Ремонтиране и подобряване на условията на „Зоологическа градина-София“, включително и на Спасителния център и Екологичния център;
- Продължаване на практиката на „Зоологическа градина-София“ да организира образователни мероприятия.

6. Шум

През последните 10 години, нивото на шума в голяма част от наблюдаваните от Столичната регионална здравна инспекция (СРЗИ) пунктове, на територията на гр. София, се задържа трайно над граничните стойности. На шумови нива над граничните стойности са изложени значителна част от жителите на града и почти всички обекти с повишени изисквания по отношение на шума (зони за лечебни, учебни, детски, научно-изследователски заведения).

От резултатите на мониторинговата система на СРЗИ и тези от Стратегическата карта за шум (СКШ) следва, че основният източник на шум, оказващ най-неблагоприятно въздействие върху населението на агломерация София (основно гр. София) е автомобилният транспорт.

В резултат на реализираните мерки за намаляване на шумовото въздействие, в периода 2009 г. – 2017 г., в СКШ се констатира намаляване на броя на засегнатите от наднормени нива на шум сгради (жилищни и такива с повишени нормативни изисквания, по отношение на шума), като цялостният ефект е по-малък при въздействие на автомобилния транспорт, в сравнение с другите източници на шум. Изпълнението на залаганите мерки за намаляване на шумовото замърсяване през годините не е довело до значително намаляване на нивата на шума, респ. подобряване на акустичната среда, на прилежащите до улици с голямо транспортно натоварване терени, за цялата територия на гр. София. Независимо от прилагането на действия, насочени към ограничаване на транспортния трафик (изграждане на метролинии, буферни паркинги, намаляване на автобусните линии по метро-трасетата, изграждане на велоалеи), подмяна на остарелите автобуси и трамвайни мотриси, засега не е постигнато значително и трайно намаляване на шумовите нива около най-натоварените улици на територията на общината. По-мощабните мерки (подмяна на уличните пътни настилки, прилагане на „безшумни“ релсови трамвайни трасета и мотриси, цялостна шумозащита на големи зони за отдих и др.) имат значителен акустичен ефект. Локалните „немащабни“ мерки, с поставяне на шумозащитни екрани, имат незначителен цялостен ефект за града, но са значими по отношение на защитавания локален обект (особено ако е с по-строги изисквания за шум - лечебни, учебни, детски, научно - изследователски заведения).

За обекти, подлежащи на усилен шумозащита (болници, училища и др.), постигането на нормативните изисквания е трудно, а в много случаи и невъзможно,

поради разположението им непосредствено до улици с интензивен транспорт, наличие на повече етажи на сградите и ниските гранични стойности за шум.

В перспектива се очаква увеличаване на интензивността на всички видове транспорт (автомобилен, железопътен и въздушен), което ще доведе до нарастване на създаваните от него шумови нива, което е предпоставка за влошаване на акустичната среда в местата на въздействие, респ. увеличаване на броя на засегнатото население.

В СО се изготвят ежегодни планове за инспектиране (вкл. по сигнали от граждани) за текущ контрол на шума в околната среда, в съответствие с изискванията на *Закона за защита от шума в околната среда /ЗЗШОС/*. Независимо от това, все още има случаи, в които търговски обекти като нощни барове и клубове, заведения разположени на открито, ползващи озвучителни уредби, допускат нарушения на законовите разпоредби и причиняват недопустимо ошумяване на близките жилищни сгради, свързано със значително безпокойство за обитателите им, особено през нощния период, което води до системно влошаване на условията за сън и почивка, респ. на човешкото здраве. Обществените отношения, свързани с осигуряване и опазване на обществения ред на територията на СО се уреждат с *Наредбата за обществения ред на територията на Столична община* (Приета с Решение № 676 по Протокол № 61 от 27.09.2018 г., в сила от 1.12.2018 г., с изключение на чл. 5, ал. 1 и чл. 17, които влизат в сила три месеца след влизане в сила на наредбата (1.03.2019 г.)). С наредбата се въвежда забрана за създаването на шум, който нарушава обществения ред или спокойствието на гражданите на обществени места в периода от 22.00 до 08.00 часа, за да се осигури тяхното спокойствие и здраве. На територията на СО с наредбата се забранява създаването на шум, предизвикан от домашни дейности и от съседни жилищни сгради в работни дни в периода от 22.00 до 08.00 часа и от 14.00 до 16.00 часа. В почивните дни такива дейности могат да се извършват със съгласието на засегнатите обитатели.

Контролът за спазване на законовите регламенти се осъществява от Столичен инспекторат, Столична дирекция на МВР, СРЗИ, РИОСВ, но практиката показва, че той не винаги е ефективен и не води до прекратяване на нарушенията.

Изготвеният към СКШ План за действие за управление, предотвратяване и намаляване на шума в околната среда на агломерация София и последващите му актуализации включват комплекс от мерки за подобряване на акустичната среда на територията на общината, обхващащи всички направления (териториално-планировъчни, строително-акустични, организационни и други). Мерките в Плана за

действие (2014 г.) се изпълняват като част от тях са реализирани, а друга част се изпълняват непрекъснато или поетапно, според съответните общински програми. Част от мерките са с предстоящо изпълнение.

Препоръки

- За по-съществено намаляване на нивата на шума в градската среда е необходимо да продължи изпълнението на Плана за действие, за управление, предотвратяване и намаляване на шума в околната среда на агломерация София към СКШ, като се акцентира върху мерките, отнасящи се до въздействието на автомобилния транспорт, с по-глобален характер (оптимизиране на организацията на движението, премахване на задръстванията, ограничаване на достъпа на МПС в централната градска част, обходни трасета за транзитния транспорт и други).

- Обектите с по-строги нормативни изисквания по отношение на шума (зони за отдих, за лечебни, учебни, детски, научно- изследователски заведения) следва и занапред да бъдат предмет на специално внимание.

- От съществено значение е провеждането на текущ мониторинг, контрол и оценка на ефективността на изпълнените мерки.

- Необходим е засилен контрол и по-добра координация от страна на Столична община с другите ведомства (СРЗИ, МВР, РИОСВ) по отношение на допусканите нарушения, причиняващи акустичен дискомфорт в околната среда, от страна на търговски обекти (нощни барове и клубове, заведения, разположени на открито, ползващи озвучителни уредби и др.).

- Към проектите на дискотеките, да се изисква отделна, професионално изготвена акустична част за звукоизолация на ограждащите стени и елементите им (врати, прозорци) за предотвратяване на шумово и вибрационно въздействие върху близки жилищни сгради. По-строг контрол е необходим и по отношение на битовия шум.

- СО трябва да осигурява възможно най-благоприятна акустична среда на общинската територия, чрез подходящото ѝ устройство и отчитане развитието на транспортната инфраструктура. По отношение на устройството на територията, ОУП предвижда нови устройствени зони с различно предназначение: жилищно застрояване, производствено – складови дейности, рекреация, озеленяване и други. Във връзка с това:

- При утвърждаване на разработените ПУП на зони с различно предназначение (жилищни, за отдих, учебна, лечебна, научна дейност и др.), в близост

до източници на шум (натоварени пътища/ улици, промишлени обекти и др.), да се изисква отчитане на фактор шум с цел – постигане на граничните стойности за шум за съответния вид територия. Защита от наднормено шумово въздействие може да се постигне чрез: максимално отдалечаване на линията на застрояване от източника на шум, подходяща ориентация на сградите и помещенията в тях, спрямо източника на шум, екраниране на разпространението на шума към обектите на въздействие чрез различни видове шумозащитни съоръжения (екрани – стени, озеленени земни насипи, сгради с нежилищно предназначение и други).

- При обособяване на нови терени за различна производствено – складова дейност се въвеждат нови източници на шум в околната среда, при което трябва да се вземат под внимание нормативните изисквания за шум за разположени в близост територии с нормиран шумов режим.

- При разработване на ПУП на обекти за отдих и рекреация (особено чувствителни по отношение на шумово въздействие) трябва да се обръща внимание, освен на външните и на собствените (вътрешни) източници на шум – спортни площадки, развлекателни атракциони, паркинги, заведения с озвучителни уредби и други, за да се гарантира благоприятна акустична среда на териториите им.

• При извършване на строителни работи по изграждане на нови обекти, да се използва съвременна строителна и транспортна техника, в съответствие с изискванията на *Наредба за съществените изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито, по отношение на шума, излъчван от тях във въздуха* (Обн. ДВ. бр.11 от 10 Февруари 2004г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.87 от 31 Октомври 2017 г.). При необходимост, да се поставят временни шумозащитни екрани /ШЗЕ/, за защита на близки до строителната площадка жилищни територии, особено при наложителна работа през вечерния и нощния период.

• При предвиждане на растителна шумозащита, трябва да се има предвид, че забележимо намаляване на шумовото ниво е възможно само при плътна растителна маса, с достатъчна ширина на засаждането, с многоетажна структура (храсти под короните на дърветата). От голямо значение е видовият състав на насажденията. Конкретна информация се съдържа в проведеното в Лесотехнически университет (1995 г.) първо в страната задълбочено изследване на ролята на растителността за намаляване на шума в населените места. Установени са акустичните качества на растителни бариери, в зависимост от видовия състав и конфигурацията им.

- Общи препоръки при изпълнение на шумозащитни съоръжения (ШЗЕ) за защита от транспортен шум:
 - Изграждането на ШЗЕ да става само след изготвяне и утвърждаване на самостоятелен проект с акустична и конструктивна части.
 - При изпълнение на ШЗЕ стриктно да се спазват определените в проекта размери на съоръжението, осигуряващи необходимата акустична ефективност.
 - Да не се допуска нарушаване на целостта на ШЗЕ чрез отвори, фуги и други подобни, за да не се компрометира акустичната му ефективност.
 - Да не се пренебрегват специфични конфигурации на ШЗЕ, при пътни отклонения или пътни връзки (например закривяване на екрана покрай пътното платно). При възникнала необходимост от специфични промени (например прекъсване на екрана или отвори за достъп до определени обекти), те да се съгласуват с авторите на проекта.
 - Да не се прилагат произволни, несертифицирани акустични елементи. При избор на акустичния елемент, задължително да се изисква от фирмата – производител Сертификат за съответствие на акустичните и неакустичните му характеристики с БДС EN 14388, 2006 г.

7. Зелени площи в населените места

Зелените площи в Столична община заемат близо 66% от нейната територия (88507 от общо 134490 ha). Само за град София се наблюдава различие – 9792,45 от 20914 ha са озеленени площи (46,8 % ниво на озелененост).

Степента на озелененост за града е 79 m²/ж към 2017 г.. В строителните граници на града има нисък процент на зелените площи за широко обществено ползване.

Без площта на общоградския парк в район „Средец“ ” (3300000 m²) и броя на жителите му (72461 по данни на интернет страницата на район Сердика), площта на парковете за широко обществено ползване е 850334 m². Така съотношението е едва 0.68 m²/ж., което е повод за планиране и изграждане на нови паркове за широко обществено ползване.

Лесистостта в околградския район се определя като много добра - съотношението на сумата от горските територии, земеделски със специфичен режим (20% дървесна растителност) и тези със защитни режими, отнесено към територията на околградския район (113158 ha) е 51%. Рекреационният показател също е висок – 32,4 m²/жител. Терените за спорт и рекреация са 5,13 m²/жител.

За територията на Столична община (СО) или само за град София не е правена

цялостна и единна оценка на видовете дълготрайна растителност и нейното състояние. През годините са извършвани отделни оценки за видовете растителност и състоянието им в различни части от града и СО. Те са по различни методики и са в различни мащаби или неактуални към днешна дата, което ги прави несъпоставими. Нужно е заснемане и паспортизация на растителността с цел нейното устойчиво развитие, поддържане и опазване.

Състоянието на дървесно-храстовата растителност в интензивно поддържаните паркове в СО се поддържа от Дирекция „Зелена система“, като качеството е добро.

От гледна точка на екологичните показатели по ОУП, ситуацията в крайградските паркове е добра, тъй като те обединяват голяма площ от СО. Поради липсата обаче на централизирано планиране и управление, идеята за тях е на концептуално ниво, а и възможните нива на социално обслужване са занижени. При анализът на компонентите на крайградските паркове и състоянието им се отбелязва нисък процент на реализиране на новопредложените от ОУП нови тематични обекти и стратегии. Парковете в границите на СО съществуват без специализирана структура, която да отговаря за тяхното устойчиво социално-икономическо бъдеще. Единствено природен парк Витоша има собствена дирекция, която създава добри условия за ежедневен туризъм и рекреация.

Проблемите за зелената система на СО основно са свързани с влошаване на санитарно-хигиенните качества на ландшафта и по-специално на някои елементи на ландшафтни компоненти - промени в микроклимата, водно-физичните свойства на почвата, шумовото замърсяване, замърсяването на въздуха и др. Това оказва пряко влияние върху фитосанитарното състояние на растителността, а от там и върху естетическите качества на градския ландшафт и неговото визуално възприемане.

Сериозен е проблемът с недостатъчните площи при засаждане в настилка на единични дървета покрай улици и булеварди. Проблемите са свързани с недостатъчно място за развитие на кореновата система; „прегриване“ през горещите месеци поради нагряването на тъмните асфалтови настилки в непосредствена близост; влошаване на почвените условия поради третиране на пътищата с препарати против замръзване; неправилни резитби и други.

Като проблем може да се отбележи и липсата на достъп до актуални данни за всички публичните пространства, стопанисвани от Дирекция „Зелена система“ – местоположение, вид територия, площ, видове растителност, състояние. Дигитализирането на базата данни на Дирекция „Зелена система“ би било от голяма

полза за бъдеща експертна дейност, планиране и опазване на зелената система на СО.

Препоръки

- Да се актуализира и допълни електронната система - регистър на различните видове зелени площи, попадащи в ОУП на СО, както и да се прецизират площите им.
- Да се продължи работата по разработването на модулна информационна система, озаглавена: „Регистър на зелените площи и регистър на картотекираната растителност“.
- Да се направи цялостна и единна оценка на видовете дълготрайна растителност и нейното състояние;
- Да се извършва мониторинг на състоянието на растителността в междублоковите и вътрешнокварталните пространства.
- Тематичните паркове на София са от стратегическо значение за СО. Необходимо е създаване на центрове за управление и информация, както и да се работи с населението и различни организации с цел популяризирането на обектите за отдих и събиране на нови и креативни решения.
- Планиране и изграждане на нови паркове за широко обществено ползване.

8. Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения

Националната инфраструктура за осигуряване на *радиационна защита* е създадена и се поддържа в съответствие с Европейското законодателство и препоръките в тази област на Международната агенция за атомна енергия и Международната комисия по радиационна защита.

Дейностите в обектите с източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ) се извършват въз основа на утвърдени писмени процедури, съобразно издадените от Агенцията за ядрено регулиране лицензии и разрешения, с което са определени изискванията и условията за поддържане на високо ниво на безопасност. В обектите с ИЙЛ се поддържа вътрешна организация за своевременно изпълнение и контрол по отчитане на условията от лицензиите и разрешенията.

Резултатите от радиационния мониторинг на околната среда доказват, че естественият радиационен фон в страната не е повлиян от експлоатацията на ядрените съоръжения и обектите с ИЙЛ. При изпълнение на дейностите не са констатирани недопустими въздействия върху промишлената площадка и околната среда.

Индивидуалните и колективните дози от професионално облъчване се поддържат толкова ниски, колкото е разумно постижимо в съответствие с принципа ALARA („As Low As Reasonably Achievable“). Дозовото натоварване на персонала е поддържано на равнище под дозовите предели за професионално облъчване и не е регистрирано превишаване на годишната граница на дозата. Средната годишна индивидуална ефективна доза от облъчването на българското население, дължащо се на естествени източници, е около 2,3 mSv (сумарно външно и вътрешно фоново облъчване). Надфоновото облъчване на българското население от техногенни източници е по-малко от 1% от облъчването, дължащо се на естествения радиационен фон. Мониторингът и контролът на нивата на радиационния фон са от съществено значение за опазване здравето на хората.

По отношение на *нейонизиращите лъчения*, електронната информационна система за източниците на електромагнитни полета (ЕМП) съдържа информация само за базовите станции за мобилна комуникация и за радио и ТВ излъчватели в страната, включително в гр. София. От данните става ясно, че наднормени стойности на ЕМП се установяват при не повече от 3% от всички излъчватели, като след измерване се предприемат мерки за намаляване на излъчваното поле и експозицията на населението.

Трафопостовите в жилищните сгради създават магнитно поле при определен тип на монтаж – приземен или пристроен тип трансформатор, като магнитната индукция е в границите на Европейската препоръка 1999/519/ЕК, която у нас все още не е в сила.

По отношение на облъчването на населението с изкуствени източници на оптично лъчение, основният проблем са козметичните центрове и тези за придобиване на тен, които създават сериозен риск за възникване на различни видове рак на кожата и за част от които не се спазват изискванията на нормативната база, а за други все още няма съответни нормативни изисквания за ползване.

Препоръки

- За намаляване на облъчването с ЕМП на населението е необходимо промяна на законодателството в страната с въвеждане на европейските препоръки и практики чрез Препоръка 1999/519/ЕК, както и спазването на изискванията за контрол на обектите по отношение на електромагнитното излъчване.

- По отношение на оптичните лъчения, Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ и Столичната регионална здравна инспекция трябва да поемат задълженията си за контрол на обектите, използващи източници на такива лъчения. За целта е необходимо те да преминат на обучение по цитираната наредба и по

изискванията за контрол. Едновременно с това е необходимо спешно въвеждане на ограничения за ползване на солариуми и съответни изисквания за прилагане на подобни източници за придобиване на тен, чрез разработване на изисквания към компетентността персонала, който инструктира гражданите, към помещенията, времето за прилагане на процедурите, изготвянето на листовки с инструкции и др. .

9. Стратегия и План за адаптация към климатичните промени на Столична община

Столична община има действаща Стратегия за адаптация към климатичните промени, приета с Решение на Столичен общински съвет от 2017 г. Основава се на изпълнение на ангажиментите на Общината, поети през 2015 г. с присъединяването ѝ към глобалната инициатива „Пакт на кметовете“ (Compact of Mayors) осъществявана в партньорство с Генералния секретар на ООН и кметовете на гр. Рио де Жанейро, гр. Париж, гр. Суел и други, за намаляване на емисиите на парникови газове, за проследяване на прогреса и за подготовка за справяне с последствията от климатичните промени.

С Решение № 265 от 06.06.2019 г. е приет и План за адаптация към климатичните промени за Столична община (2019 - 2025 г.), неразделна част от Стратегия за адаптация към климатичните промени на Столична община.

Препоръки

- Изпълнение на мерките, посочени в стратегическите документи, основани на посочените основни направления за адаптация:

- Развиване на хоризонтални политики и стратегическо планиране, в това число планиране за изграждане на институционален капацитет за ефективно справяне с климатичните промени. В това направление влиза и изготвяне на нови и промяна на съществуващи политики, стратегии, законодателна рамка, стандарти за адекватно адаптиране към промените; изготвяне на планове за управление на риска за специфични климатични събития; анализи (разходи-ползи) на планираните мерки;

- Повишаване на институционалния капацитет в общината за адаптация към климатичните промени, вкл. координация и сътрудничество на общината с други отговорни институции, не само на регионално, но и на национално ниво, и активна работа със заинтересовани страни;

- Извършване на насочена научно-изследователска дейност и мониторинг за повишаване на знанията и събиране на данни за адекватно и ефективно планиране и

прилагане на адаптационни мерки; извършване на насочени анализи за намаляване на уязвимостта;

- Провеждане на информационни кампании и повишаване на знанията и ангажираността на обществото към промените в климата;

- Ефективно комуникиране на изпълнението на Стратегията чрез провеждане на редовни срещи със заинтересовани страни и създаване на активен диалог;

- Търсене на допълнителни ползи и синергии - извършване на проактивни дейности за превенция на риска и намаляване на уязвимостта чрез превръщане на предизвикателствата, вследствие от климатичните промени, във възможности за позитивни промени - повишаване качеството на живот, развитие за местната икономика, прилагане на ефективни решения и добри практики.

- Стратегията и Планът периодично да се ревизират, актуализират и надграждат, за да изпълнят целта си.

10. Ограничаване популацията на безстопанствените кучета и осъществяване на контрол върху собствениците на домашни кучета

В началото на 2008 г. влиза в сила първият български закон за защита на животните. В глава V са включени мерките за овладяване на популацията на безстопанствените животни, основани на метода „кастрирай, ваксинирай и върни“ и съпътствани от строг контрол върху домашните кучета като единствен ефективен подход за трайното решаване на проблема. Опирайки се на тези принципи, Столична община (СО) постига явна тенденция за намаляване броя на уличните кучета в столицата – от 11124 през 2007 г. до 3589 през 2018 г. или намаляване на броя с 67.7%.

Районите с най-висока популация са в периферията на столицата, защото често там се изоставят вече нежелани домашни любимци, техните потомства, както и навлизат животни от съседни общини.

Общината има приета „Програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета, 2012 - 2016 г.“ (Решение № 224 от 10.05.2012 година на СОС). С Решение № 38/08.02.2018 г. на СОС е продължено изпълняването на точка VI (Мерки по изпълнение на целите) за срок до приемането от Министерски съвет на Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и последващо приемане на общинска програма за изпълнение на Националната програма. На заседание от 13.03.2019 г., Министерски съвет приема Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените

кучета на територията на България. Съгласно чл. 40, ал. 2 от Закона за защита на животните, предстои Министерът на земеделието, храните и горите да издаде наредба за прилагане на националната програма и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност. Тогава ще са налични условията СО да приеме нова „Програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета“ с мерки, кореспондиращи с изпълнението на Националната програма и план за действие.

Препоръки

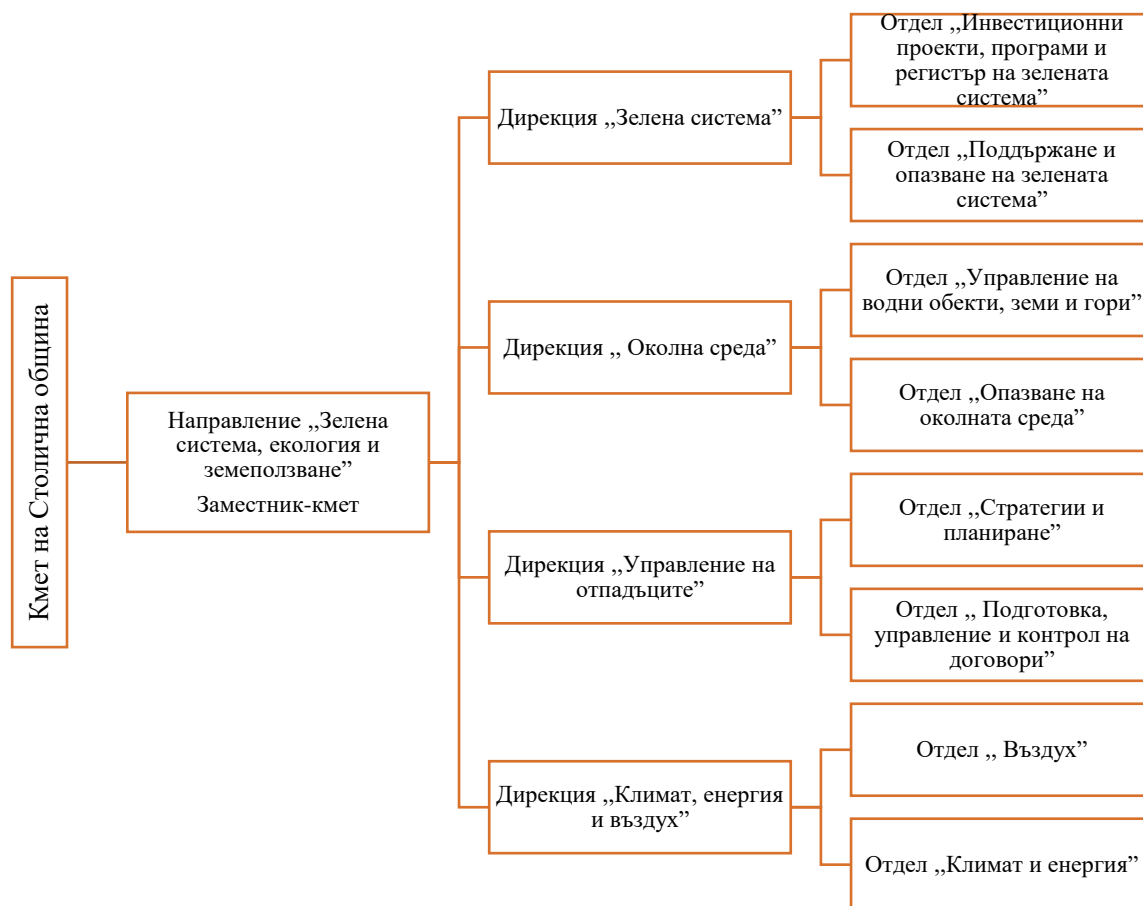
- След като Министерът на земеделието, храните и горите издаде Наредба за прилагане на националната програма и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност, СО да разработи и приеме Общинска програма за изпълнение на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета и план за действие, съгласно Закона за защита на животните.

УПРАВЛЕНСКА СТРУКТУРА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА В КОНТЕКСТА НА ВЪПРОСИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Съгласно *Закона за местното самоуправление и местната администрация* /ЗМСМА/ Столична община (СО) е административно-териториална единица, която има и статут на област.

СО е юридическо лице със своя собственост (публична и частна) и свой бюджет. Орган на изпълнителната власт в Общината е нейният кмет, а орган на местното самоуправление е Общинският съвет. Към Столичен общински съвет е сформирана Комисия по опазване на околната среда, земеделие и гори.

Общинската администрация е структурирана по функционални и отраслови управления и отдели, ръководени по направления от избрани от Столичния общински съвет по предложение на кмета заместник-кметове. Звената с предмет на дейност въпроси, свързани с опазването на околната среда в Столична общинска администрация (СОА), са 4 дирекции („Зелена система“, „Околна среда“, „Управление на отпадъците“, „Климат, енергия и въздух“), част от Направление „Зелена система, екология и земеползване“ (*Фигура № 1*)

Фигура № 1 Органограма - структура на звената в Столична общинска администрация с предмет на дейност въпроси по опазване на околната среда

От направения подробен анализ на управленската структура на Общината в контекста на въпросите по опазване на околната среда (*Приложение II*), могат да се направят следните заключения:

- Броят на служителите в звената от Направление „Зелена система, екология и земеползване“ е достатъчен за изпълнение на възложените функции. Не се наблюдават проблеми, свързани с текучество или затруднения при набиране на персонал.
- Квалификацията на служителите е много добра. СО разполага с достатъчен брой служители с висока професионална квалификация, които осигуряват екологосъобразното управление на околната среда.
- Определените функции на четирите дирекции към Направление „Зелена система, екология и земеползване“ са обезпечени с функциите на съставните отдели, като функциите на тези отдели са ясно разграничени.
- Столична община има добре разработена нормативна база в областта на околната среда.

За оптималното изпълнение на своите задачи в разглежданата област, СО си сътрудничи със съседни общини, регионални органи на централни ведомства от компетенциите, на които са въпроси по опазване на околната среда, бизнеса и НПО. Обменът на документи с други административни органи, юридическите лица и общинските предприятия се осъществява по електронен път чрез Системата за електронен обмен на съобщения.

По инициатива на Столична община, през 2010 г. е създадено регионално сдружение на общините „Център“. В него освен СО, участват и десет общини намиращи се около София - Костинброд, Своге, Ботевград, Горна Малина, Радомир, Елин Пелин, Ихтиман, Самоков, Перник.

За реализацията на комуникационните и други цели, заложи в проектите, Столична община си партнира с различни организации, включително представители на бизнеса. Общината разполага с добре структурирана система за информиране на обществеността, с ясно идентифицирани целеви групи. За информиране на обществеността общината използва разнообразни подходи и механизми – профили в социалните мрежи, интернет адрес, информационни табла за качеството на атмосферния въздух и радиационния фон, целеви кампании, работа с медии, разпространение на информационни материали и други.

СО има изградена система за наблюдение и контрол на качеството на околната среда, включително:

- Качеството на атмосферния въздух - 6 автоматични пункта, включени в Националната система за мониторинг на околната среда на МОСВ;
- Автоматизирана информационна система за радиационен мониторинг и ранно предупреждение на гражданите – базирана на „Дозиметър за фотонно лъчение за околна среда тип РИТ-1 „Катрин“.

Препоръки

- Необходимо е полагане на съвместни усилия и сътрудничество между Столична община и съседните ѝ общини за справяне с някои проблеми, като подобряване КАВ, овладяване популацията на безстопанствените кучета и др. Възможна отправна точка в тази насока е възстановяване на дейностите на Сдружение на общините „Център“.
- Необходим е засилен контрол и по-добра координация от страна на Столична община с другите ведомства (СРЗИ, МВР, РИОСВ и др.) по отношение на допусканите нарушения.

- Да се подобри разграничението на контролните функции, възложени на Столичен инспекторат и на Дирекция „Управление на отпадъците“, относно осъществяване на проверки, което е предпоставка за дублиране при недобра координация между звената.
- Да се възложат функции във връзка с поддържане на автоматизираната информационна система „Управление на отпадъците“.
- Провеждане на информационни кампании и повишаване на знанията и ангажираността на обществото по въпросите за опазване на околната среда.
- Да се осигури достъп до събраната информация от едни звена за ползване от други звена, което ще увеличи ефикасността в процеса на управление на отпадъците.
- Информация за отпадъците се публикува разпръснато на няколко интернет страници – на Столична община, на Столичен инспекторат, на проекта „Изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на Столична община“. Това затруднява нейното намиране от страна на потребителите на услугите, предвид функциите на инспектората като контролен орган. Като се има предвид значението и обхвата на този вид общински услуги, препоръчително е СО да организира специална секция за отпадъците на интернет страницата на Общината (портал за отпадъци), например с линк от нивото на Дирекция „Управление на отпадъците“, на който да се публикува и актуализира информацията във връзка с управлението на отпадъците и линкове към интернет страниците на Столичен инспекторат и на проекта за интегрираната система и обратно. Целесъобразно е линкове към тази страница да се направят и от интернет страниците на 24-те районни администрации.

УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ ОБЩИНАТА И НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Услуги предоставяни от Общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда, са:

Третиране на отпадъците. Дейностите, свързани с третиране на отпадъците, се осъществяват от ОП „Столично предприятие за третиране на отпадъците“. В резултат на внедрената цялостна „Интегрирана система от инсталации и съоръжения за рециклиране, третиране и оползотворяване на отпадъците“, депонирането на битовите отпадъци в Столична община намалява от 100% на 16% само за 10 години (2007 – 2017 г.). През 2017 г. чрез организираните системи от общината са събрани и обработени

480563 t отпадъци, като 84% от тях се рециклират и оползотворяват, в това число и загубите от процесите на механо-биологично третиране.

Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води. Като дружество-концесионер, „Софийска вода“ АД осигурява тези услуги на територията на СО, по силата на 25-годишен концесионен договор от 2000 г.. В момента участието в акционерното дружество е разпределено между Столична община (25% от акциите) и „Юнайтид Ютилитис“/ЕБВР (останалите 75% от акциите). Контролът по изпълнение на договора се извършва от специализирано звено в структурата на Столична община.

Водопроводната мрежа, обслужва почти 100% от населението на СО. Водопроводната мрежа в централната градска част е силно амортизирана и се нуждае от реконструкция. Загубите на вода остават над 60%. Канализационната система в Столична община е частично изградена и обслужва около 70% от населението. Техническото състояние на канализационната мрежа е сравнително добро, в централната част на града е с малка проводимост и подлежи на реконструкция. Градската пречиствателна станция за отпадъчни води /ГПСОВ/ „Кубратово“ е основен приемник на отпадъчните води от град София. ГПСОВ „Кубратово“ позволява поемането на допълнителни количества отпадъчни води и задоволява нуждите на София.

Озеленяване в населените места.

Услуги, предоставяни от Столична община, свързани с озеленяването на населените места, се извършват основно от дирекция „Зелена система“ и Отдел „Благоустройствени дейности и публични пространства“ (БДПП) към Направление „Архитектура и благоустройство“ на СО. Дирекция „Зелена система“ издава разрешение за кастрене и премахване на растителност в общински терени при ново строителство; изготвя експертни оценки на дървесна и храстова растителност: до 5 бр. дървета; до 10 бр. дървета; над 10 бр. дървета; издава разрешителни за провеждане на мероприятия с търговска цел, фирмени мероприятия, и др., на терени - публична общинска собственост; издава разрешение за провеждане на държавни, обществени, благотворителни и мероприятия по Закона за събранията, митингите и манифестациите, както и за заснемане на студентски филми по учебна програма и др.

Отдел „Благоустройствени дейности и публични пространства“ издава разрешение за преместване на растителност в общински терени при ново строителство; съгласува или дава становище по издаване на виза за проектиране; заверява растителност на основание чл. 19 от *Закона за устройство и застрояване на Столичната община* и др..

Общината подкрепя и стимулира проекти за озеленяване и изграждане, подмяна или естетизация на елементите на парковото обзавеждане в зелените площи общинска собственост. Програма „Зелена София“ подпомага подобряване условията за живот и отдих, чрез благоустрояване, усвояване и използване на прилежащи територии и околни пространства в жилищните квартали. Подпомага гражданското общество в реализацията на проекти, целящи да подобрят състоянието на зелената система на територията на Столична община. По програмата през 2018 г. са одобрени 177 проекта, 125 бр. през 2017 г. и 121 бр. през 2016 г.

Чистота в населените места. Поддържането и опазването на чистотата на територията на СО се извършва от фирми, с които кметът на СО е сключил договори съгласно *Наредбата за управление на отпадъците и поддържане и опазване на чистотата на територията на Столична община* (Приета от СОС с Решение № 364 по Протокол № 84 от 25.06.2015 г., изм. и доп. – Решение № 759 по Протокол № 44 от 23.11.2017 г.).

Столична община предоставя и други услуги, свързани с опазване на околната среда на своята територия във връзка с изпълнението на проекти, инициативи и други.

Столична община не е картирала *екосистемните си услуги* и не е определена нуждата на столичани от тези услуги.

Препоръки

- Да се повиши информираността на населението за превантивните мерки за намаляване на количествата на генерираните отпадъци.
- Да се разработят програми и да се прилагат добри практики за минимизиране на отпадъците от храни.
- Изграждане или реконструкция на канализационните системи в някои населени места.
- Изграждане на ЛПСОВ (Казичане и Кривина).
- Изграждане на малки пречиствателни станции в по-големите села на общината, съгласно ОУП на общината.
- Намаляване на течовете от канализационната мрежа и подобряване ефективността на отвеждане на отпадъчните води.
- Намаляване загубите по водопроводната мрежа.
- Провеждане на кампании за разумно използване на питейната вода.
- До 2020 г. всяка страна-членка на ЕС следва да включи в системите си за отчет и докладване екосистемните услуги. В изпълнение на тези ангажименти

Столична община следва да картира и остойности екосистемните услуги и да ги интегрира в отчетите си.

- СО да продължи изпълнението на Програма „Зелена София“.

ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

Анализът на бюджетните данни за периода от 2015 г. до 2017 г. показва, че съотношенията между основните раздели са стабилни в годините. Сумите на разделите „Приходи, помощи и дарения“ и „Разходи“ се увеличават, но относителното увеличение в раздел приходи е значително по-високо, отколкото в раздел „Разходи“.

Основният произход на повишението на приходите е перо *дивиденди и дялови участия*, както и увеличаване на приходите от данъци, осигурителни вноски и приравнени на тях приходи. Приходите, в т.ч. свързани с околната среда, в отчета за м. септември, 2018 г. са по-високи отколкото за същия период на предходната година. Спрямо цялостните общински приходи по чл. 45, ал. 1, т. 1 от *Закона за публичните финанси* /ЗПФ/ (без §46, §47 и §48) тяхното съотношение е стабилно и се очаква да остане такова и текущата финансова година.

Столична община (СО) реализира едни от най-високите приходи от такса битови отпадъци на 1 жител в страната. Общината прави и едни от най-високите разходи на тон отпадъци, което е свързано с изпълнението на изискванията за предварителното третиране на отпадъците и с развитието на различните системи за разделно събиране на отпадъци. Средната такса на глава на населението в СО е значително по-висока от средната за страната. Приходите от такси са достатъчни да покрият разходите по извършването на същите дейности. Също така, приходите от услугите, свързани с управление на водите в СО, надвишават разходите за същите.

Препоръки

- Въвеждане на мерки, които да осигурят стабилността на отношенията между разделите в баланса. Допълнително, тези мерки може да се фокусират и върху намаляване на основната група разходи „Текущи нелихвени разходи“, както и да се анализира перо дивиденди и дялови участия.
- Да се приложат мерки за увеличаване събираемостта на приходите от такси за битови отпадъци.
- Заради нивото на приходи спрямо нивото на разходи за дейността, се препоръчва допълнителен анализ на нивото на такси, събирани от физически лица

(граждани), като се вземе предвид разликата между тези в Столична община и за страната.

- Не се предоставят конкретни препоръки за „Софийска вода“ АД, поради добрия финансов резултат. Препоръчва се Столична община да прецени дали таксите за издаване на разрешително за водовземане и таксите за водовземане от находищата на минерална вода са в оптимален размер.

ДЕМОГРАФСКО СЪСТОЯНИЕ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА, ПО РАЙОНИ, В КОНТЕКСТА НА ВЪПРОСИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Броят на населението на Столична община (СО) динамично нараства. Към 31.12.2017 г. в СО живеят 1 325 429 души (635 040 мъже и 690 389 жени). Това показва, че 18.8% от цялото население на България е съсредоточено в тази община, чиято територия е 1,2 % от територията на страната. Естественият прираст, макар и отрицателен е три пъти по-висок от средните данни за страната и през последните години показва трайна тенденция на подобряване.

Към 31.12.2017 г. 95,54 % от населението на СО живее в градовете (93,44 % в гр. София), а останалите 4,46 % в селата. Обезлюдени села на територията на общината няма.

Разпределението на населението по райони е неравномерно. От една страна има пренаселени райони като Люлин, Младост, централната градска част, а от друга, райони с относително малко население (Банкя, Кремиковци и др.). По-малко населените места и райони на СО, представляват перспективни места за развитие на жилищна, стопанска и културна инфраструктура в общината, което ще подпомогне ограничаването и намаляването на екологичните проблеми.

Възрастовата структура на населението на Столична община е по-благоприятна в сравнение със средните данни за страната. Намаляването на естественият прираст е почти три пъти по-малко от това за страната. Тези различия са в резултат главно на по-големите коефициенти на смъртност сред населението на цялата страна, докато разликите в коефициентите на раждаемост са по-малки.

По-доброто демографско състояние на населението в СО, сравнено със положението в останала част от страната, може да се обясни с по-добрия социално-икономически статус и достъпността и качеството на медицинското обслужване.

Чистата околна среда е от основна важност за човешкото здраве и благополучие. Повишените нива на средногодишните концентрации на ФПЧ₁₀ дават основание да се

приеме, че хроничното им въздействие ще окаже неблагоприятен здравен ефект върху горните дихателни пътища и белите дробове. Превишаването на средноденонощните концентрации на ФПЧ_{10} е рисков фактор за повишаване честота на общата смъртност и честотата на острите сърдечно-съдови реакции, като стенокардия, остър инфаркт на миокарда.

Превишаването на средногодишната концентрация на ПАВ допринася за повишаване на експозиционните нива с някои канцерогени и повишава риска на отдалеченият им ефект върху човешкото здраве.

Препоръки

- При взимане на решения, които биха повлияли върху качеството на околната среда, да се има предвид дългосрочната тенденция на увеличаване на населението на Столична община, следствие на миграция/механичен прираст.
- Да се предприемат мерки за намаляване на вътрешната миграция в областта чрез развитие на малките населени места, насърчаване развитието на структурнообразуващи обекти, учебни, лечебни и културни центрове.

ПРОЕКТ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА, 2018 – 2027 Г.

**ЧАСТ III. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ
СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ**

/SWOT/

III. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/

На основата на направените подробни анализи (*Приложение II*) и на основните изводи и препоръки към тях (Част II), е направена взаимнообвързана оценка на вътрешните за Столична община силни и слаби страни, както и на външните за общината възможности и заплахи.

SWOT-анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегически анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ (Столична община) е разгледан откъм неговите „силни“ и „слаби страни“. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на „възможности“ и „заплахи“.

Целта на този анализ е да оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в Столична община са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

При използване на цялата налична информация за съществуващото състояние и тенденциите по компоненти и фактори на околната среда, са изведени основни аспекти на силните и слабите страни на общината по отношение на опазване на околната среда, както и на възможностите и заплахите от страна на средата, които са представени в *Таблица № 1*.

Между четирите квадранта съществуват определени зависимости. Връзката между силните страни и възможностите дава представа за лостовете на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие.

Таблица № 1 Основни характеристики на управлението на компонентите и факторите на околната среда на Столична община, представени като силни и слаби страни, възможности и заплахи

Силни страни	Слаби страни
Общи	
<ul style="list-style-type: none"> - Добро стратегическо местоположение. - Близост до институциите на централната държавна администрация. - Значителен административен капацитет и достатъчен брой служители с висока професионална квалификация. - Изградена структура на „Столичен Инспекторат“. - Многоструктурна и добре балансирана икономика. - Приходите, в т.ч. свързани с околната среда, нарастват. - Направени са значими инвестиции в СО (Интегрираната система за управление на отпадъците, подновяване и модернизация на „Столичния автотранспорт“, изграждане на метрото, разширението и подобрието на зелената система). - Добре развита транспортна инфраструктура, в т.ч. и летище. - Добре развита транспортна и комуникационна мрежа. - Разработени са и се изпълняват множество стратегически и нормативни документи в областта на опазване на околната среда, управление на отпадъците, качество на атмосферния въздух и др. - Наличие на систематизирана и актуална информация за състоянието на околната среда, както и публичен достъп до нея. - СО осигурява възможности за участие на обществеността в процеса на вземане на решения по изготвяне на планове, програми и инвестиционни предложения, свързани с управлението на околната среда. - Добро партньорство с институциите с отношение към опазване на околната среда. - Липса на крупни индустриални замърсители. 	<ul style="list-style-type: none"> - Неяснота за неусвоените от заложените в бюджета средства по дейности: „Управление, контрол и регулиране на дейностите по опазване на околната среда“ (65%); „Управление на дейностите по отпадъците“ (75%); „Озеленяване“ (87.7%). - Отчетени загуби на част от дружествата, които са със 100% дялово участие на Столична община. - Недостатъчна стабилност на отношенията между разделите във финансовия баланс на СО. - Увеличение на основната група разходи „Текущи нелихвени разходи“. - Липсва единна система за събиране и управление на данни по отделните компоненти на околната среда на общинско ниво. - Недостатъчно добро структуриране и систематизиране на много големия набор от данни, които общинската администрация събира. - Недостатъчно интегриране на политиките за околна среда в другите местни политики и стратегически документи. - Повишаване на автомобилния трафик в столицата. Увеличаване на трафика на личния автомобилен транспорт.
Климат и атмосферен въздух	
<ul style="list-style-type: none"> - Установени са основните замърсители на въздуха – ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2,5} и ПАВ и техните източници. 	<ul style="list-style-type: none"> - Недоизградена транспортна инфраструктура (липса на връзка на южна дъга по Околовръстен път с източната и др., бул. „Цар Борис III“ и бул. „Горнобански път“

<ul style="list-style-type: none"> - Добре развита транспортна инфраструктура, осигуряваща бърза транспортна достъпност до различни дестинации. - Изградени два метро диаметъра. - Изградена северна скоростна тангента. - Превенция на градския трафик чрез: <ul style="list-style-type: none"> ✓ изнасяне на трафика по околоръстни пътища; ✓ създаване и прилагане на паркинги и различни ценови схеми. - Оползотворяване на местния потенциал на възобновяеми енергийни източници. - Добре развита централна топлопреносна мрежа. - Развита газопреносна мрежа. - Развитие на транспорта и на алтернативните начини на мобилност, чрез: оптимизиране на обществения транспорт; развитие на велосипедния транспорт. - Приета Стратегия за адаптация към климатичните промени на Столична община (2017 г.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Наличие на урбанизирани територии без изградена централна топлопреносна или газопреносна мрежа. - Наличие на подходящи условия за мощни радиационни инверсии и образуване на мъгли. - Недостиг на бюджетни финансови средства за изпълнение на плановете за действие към Програмата за управление качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община.
Води	
<ul style="list-style-type: none"> - „Софийска вода“ АД има добър финансов резултат. - Наличие на достатъчно водни ресурси и осигурено водоснабдяване на почти всички населени места от общината. - Изградени пречиствателни станции за питейна вода. - Изградена ГПСОВ. - Наличие на минерални води, между които лечебни термоминерални и питейни минерализирани води. - Добра защитеност и слаба уязвимост от замърсяване и изтощаване на минералните води, свързано с дълбокото им залягане и голямата продължителност на водообменно-репродуктивния цикъл. 	<ul style="list-style-type: none"> - Неефективно използване на водните ресурси, лошо техническо и санитарно-хигиенно състояние на минералните водоизточници и неизползван потенциал на минералните води за здраве, рекреация, геотермална енергия и СПА-туризъм. - Натоварени с точкови и дифузни източници повърхностни води на р. Искър и нейните притоци на територията на СО. - Недоизградени и немодернизирани водопроводни и канализационни системи. - Участъци от повърхностни водни обекти, в които преднамерено се изхвърлят отпадъци. - Част от изградените хидромелиоративни съоръжения, включващи корекции на реки и дерета, отводнителни и напоителни съоръжения са в лошо техническо състояние.
Управление на отпадъците и чистота в населените места	
<ul style="list-style-type: none"> - СО реализира едни от най-високите приходи от такса битови отпадъци на жител в страната. Приходите от такса битови отпадъци покриват напълно разходите за дейността. - СО разполага с добре структурирана система за информиране на обществеността относно различните потоци отпадъци. - Разработената „Програма за управление на отпадъците на СО за периода 2015 – 2020 г.“ допринася за подобряване на управлението на отпадъците на общинско ниво и за 	<ul style="list-style-type: none"> - Нормата на натрупване на битови отпадъци в СО се увеличава, като положителната тенденция стойностите на нормата да са под средноевропейските стойности в последните години не се запазва. - Липсва целенасочено проучване относно морфологичния състав и източници на генериране на строителните отпадъци. - Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци.

<p>изпълнението на националните цели и политики в областта на управлението на отпадъците.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Общината прилага принципа „Разширена отговорност на производителя“ за масово разпространени отпадъци (МРО) чрез сключване на договори за сътрудничество с организации по оползотворяване на МРО. - На територията на СО е създадена добра организация и силна основа по отношение на изграждането на системи за разделно събиране на всички видове битови отпадъци. - На територията на общината се отчита положителна тенденция на намаляване на депонираните количества отпадъци. - Столична община е част от „Националната система за разделно събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата“, с което обезпечават тяхното екологосъобразно управление. - Столична община е предприела всички необходими действия за закриване, рекултивация, следексплоатационни грижи и мониторинг на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация. - Общината е въвела в експлоатация първите в страната инсталации за оползотворяване на метана от депата за отпадъци с преустановена експлоатация за производство на енергия в изпълнение на общинската и националните политики за намаляване на емисиите на парникови газове. - Значителен дял от образуваните утайки на територията на общината се оползотворява в земеделието след изпитване в акредитирана лаборатория, като СО е една от водещите общини на национално ниво в тази област. - СО оползотворява биогаза от утайките за производство на енергия за задоволяване на нуждите на ГПСОВ в модерна когенерационна инсталация. - Преминването към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, което ще доведе до прилагане на принципа „Замърсителят плаща“. 	
<p>Почви, зелени площи в населените места, биологично разнообразие и екологична мрежа</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Добре проучени типове почви и разпространението им на територията на СО. - Почвени ресурси, позволяващи развитие на земеделие (в т.ч. и биоземеделие) и алтернативно земеделие. - Зелената система в централната градска част на гр. София е добре изградена. Улично и булевардно озеленяване, оформени паркове и градини, наличие на зелени площи. - Действащи проекти и програми, които подобряват състоянието на зелените 	<ul style="list-style-type: none"> - Висок процент на физически унищожените и запечатани почви (особено в градския район). - Наличие на невъзстановени територии, нарушени и замърсени от минали добивни и производствени дейности. - Лошо състояние на зоологическата градина в гр. София, вкл. на спасителния център към нея. - Недостатъчна степен на благоустрояване и озеленяване на крайните квартали.

<p>площи и парково обзавеждане общинска собственост в СО.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Привличане на гражданското участие в процеса на подобряване състоянието на зелените площи, посредством програмата „Зелена София“. - Наличие на зоологическа градина в гр. София, която освен отглеждане и размножаване на животни от световната и българската фауна, на редки и застрашени видове животни и представянето им в среда, близка до естествената осъществява и функции на спасителен център за пострадали диви животни и разпространява природозащитни и екологични послания и знания, утвърдени екологични практики за дивата природа, насочени към жителите на урбанизирания град; - Наличие на естествени местообитания на територията на СО и в близост до населените места, даващи възможност за ефективна почивка и рекреация на населението. - Богато биологично разнообразие. - Добре изградена екологична мрежа от защитени зони и защитени територии. - Привличане на гражданите в опазването на околната среда чрез залесителните мероприятия към инициативата „Новата гора на София“ и др. 	<ul style="list-style-type: none"> - Нисък процент на зелените площи за широко обществено ползване в строителните граници на гр. София. - Липсва цялостна и единна оценка на видовете дълготрайна растителност и нейното състояние.
<p>Вредни физични фактори</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Разработена е стратегическа карта за шум (СКШ), която периодично (на 5 год.) се актуализира. Тя представя актуална информация за състоянието на акустичната среда, на територията на СО. - СКШ дава възможност за определяне на критичните зони с най- голямо шумово натоварване и определяне на приоритетните мерки, относно източниците на шум и обектите на въздействие. - Разработен е План за действие към СКШ, който периодично (на 5 год.) се актуализира. Мерките, заложи в Плана за действие са комплексни и обхващат всички направления (териториално- планировъчни, строително- акустични, организационни и др.). - В СКШ се отчитат данните от други системи за мониторинг на шума (СРЗИ, РИОСВ, Летище София). - Действащи международни и национални закони и други нормативни документи, регламентиращи действията на различни органи и ведомства при радиационна авария. - Създадена тясна връзка между ведомства и организации, вкл. СО, за съвместни действия по отношение на защитата на населението. - Разработени критерии за оценка на радиационното замърсяване, както и за оценка на индивидуалната и колективна доза на населението. 	<ul style="list-style-type: none"> - Не е постигнато значително и трайно понижаване на шумовите нива около силно натоварените улици. - Избраните пунктове за мониторинг на шума от транспортните средства не е адекватен за настоящото натоварване с транспортни средства. - Недостатъчен контрол и координация между отговорните органи, относно спазване изискванията на ЗЗШОС и общинските наредби от страна на търговски обекти. - Забавяне на темповете на реализация на предвидените мерки. - Действащата нормативна база по отношение на защита на населението от въздействието на ЕМП не включва европейските изисквания и практики. - Няма контрол на източниците на оптични полихроматични лъчения и лазерни лъчения, както и на тяхното приложение в козметиката, медицината, индустрията, бита. - Качеството на контрола на нейонизиращите лъчения не е на необходимото ниво. - Указанията на МЗ за извършване на мониторинг на стойностите на ЕМП трябва да бъдат актуализирани. - Европейското законодателство за защита на работещите, транспонирано у нас като наредба, не се прилага адекватно в практиката.

<ul style="list-style-type: none"> - Действащи системи за мониторинг на атмосферното радиационно замърсяване, както и за оценка на персонала и пациентите при медицинско облъчване. - Наличие на стратегия на СО за действие при радиационни аварии. - Намалено излъчване от индустриални обекти в района на СО, поради закриване на рудници в близост, както и на други промишлени замърсители. - Разработена система за обучение и сертифициране на работещи с йонизиращи лъчения. - Действаща електронна информационна система за източниците на ЕМП в населените места, управлявана от НЦОЗА (Министерство на здравеопазването /МЗ/). - Разработени и действащи „Указания“ на МЗ, по които СРЗИ извършва мониторинг на източниците на ЕМП, както и периодични измервания в определени пунктове в столицата (на 10% от източниците и на тези, намиращи се в близост до училища, детски градини, болници и др. подобни) - Въведена нормативна база за защита на работещите от въздействието на ЕМП, съгласно изискванията на европейското законодателство. 	
Безстопанствени кучета	
<ul style="list-style-type: none"> - Приета програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Столична община 2012-2016 г. с продължени мерки по изпълнение на целите за срок до приемането от Министерски съвет на Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Р. България и последващо приемане на общинска програма за изпълнение на Националната програма. - Съвместна работа с НПО сектора (фондация „Четири лапи“) при овладяването на безстопанствените кучета. Тенденция за значително намаляване на броя на скитащите кучета. - Висок процент на определените като кастрирани безстопанствени кучета. - Най-големият приют за безстопанствени кучета на територията на страната. - Действащи общо три общински приюта за безстопанствени кучета с общ капацитет 1724 места за настаняване. - ОП „Екоравновесие“ всяка година провежда мащабни информационни кампании, насърчаващи осиновяването на безстопанствени кучета от общински приюти и популяризиращи ползите от кастрация на домашните кучета. 	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатъчен контрол върху собствениците на домашни кучета, несъбиране на дължимата годишна такса за притежаване на домашен любимец.
Възможности	Заплахи
Общи	

<ul style="list-style-type: none"> - Доразвиване на рекреационния туризъм в СО. - Формиране на екологосъобразно поведение и навици сред населението. - Създаване на комуникационна платформа за ангажиране на гражданите по въпросите за опазване на околната среда. - Повишаване на прозрачността при отчитане изпълнението на мерки и дейности, произтичащи от нормативните и стратегическите документи. - Продължаване на добрата практика за прилагане на мерки за повишаване на квалификацията на служителите на СО, чиято дейност е свързана с опазване на околната среда, чрез изготвяне на планове за специализирани обучения в Института по публична администрация и чрез обучения по други проекти и програми. - Условя за развитие на европейско и трансгранично сътрудничество в областта на усъвършенстване на административния капацитет чрез трансфер на иновации, обмен и прилагане на добри практики със съседни общини и трансгранично сътрудничество. - Възстановяване на дейностите на регионално сдружение на общините „Център“. Коопериране със съседните общини, а и с останалите общини от Югозападния район на планиране, за справяне с проблемите овладяване на безстопанствените кучета, подобряване качеството на атмосферния въздух и други. - Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда. - Използване на възобновяеми енергийни източници и въвеждане на енергоспестяващи технологии в общинската инфраструктура, вкл. и със средства на ЕС. 	<ul style="list-style-type: none"> - Най-висока тежест на основните местни данъци и такси. - Таксата за битови отпадъци значително превишава средната за страната. - Продължава да се засилва неравенството в разпределението на доходите (коефициент на Джини). Показателите на Столична община са по-високи и отчитат по-голямо неравенство в разпределението на дохода. - Влошаване на квалификацията на бъдещата работна ръка, включително в областта на опазване на околната среда. - Миграция на висококвалифицирани кадри към чужбина. - Глобални климатични промени.
<p>Климат и атмосферен въздух</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Доизграждане на Южна дъга на Околовръстен път. - Ремонт на пътната инфраструктура. - Изграждане на трети метро диаметър. - Подобрения на управлението на трафика. - Повишаване на привлекателността на градския транспорт. - Развитие на подходяща инфраструктура, структура и плътност на застрояването с цел намаляване на пътуванията. - Планиране с цел възможности за приложение на съвременни технологии за производство и мрежи за разпределение на енергията, включително съобразяване с възможностите за използване на ВЕИ. - Подходящо разположение, структура и параметри на сградния фонд с цел постигане на енергийна ефективност. - Създаване на условия за развитие на алтернативни форми за мобилност - електромобили, велосипедно и пешеходно придвижване и други. 	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатъчно усвояване на средства от фондове на ЕС или намаляване на финансирането в резултат налагане на финансови корекции, санкции др. - Продължаваща тенденция за внос на стари автомобили. - Възможен пренос на замърсители от съседни общини. - Изгаряне на твърди горива с лоши характеристики (ниска калоричност и високо пепелно съдържание) и използване на неефективни битови горивни уредби.

<ul style="list-style-type: none"> - Разширяване на топло-преносната мрежа на „Топлофикация София“ ЕАД и съответно увеличаване на домакинствата, които се отопляват чрез централното топлоснабдяване, за сметка на изгаряне на твърди горива. - Разширяване на газопреносната мрежа на газоразпределителното дружество и съответно увеличаване на домакинствата, които се отопляват чрез изгаряне на природен газ, за сметка изгарянето на твърди горива. - Съществуват голям брой финансови програми и схеми за финансиране на изпълнението на предложените мерки. - Създаване на условия за блокиране миграцията на замърсители, отделяни от транспорта чрез използване на устойчиви растителни видове. - Създаване на шумо и прахоизолиращи прегради на места със по-силно замърсяване. - Интегриране на адаптацията към климатичните промени на СО (разработена в съответния стратегически документ) в градското планиране, транспортните решения, икономиката и социалния живот. 	
Води	
<ul style="list-style-type: none"> - Развитие на балнеолечение и балнеотуризм, нарастване количеството на бутилиране на минерална вода за питейни цели, увеличаване количеството на откритите и закрити плувни басейни и къпални, използване на геотермалната енергия за отопление на обществени сгради и др. - Инвентаризация и въвеждане на система за мониторинг на минералните води. - Разумно усвояване на възобновяемите енергийни източници и провеждане на мероприятия за подобряване на енергийната ефективност. - Използване на градските и околградски водни площи за летен отдих и спорт, свързан с разнообразното използване на водните ресурси. - Използване на дъждовната вода (в автомивките напр. или за поливни цели). Това би могло да се приложи пилотно за поливането на зелените площи от СО. 	<ul style="list-style-type: none"> - Наводнения в резултат от интензивни валежи, недобре поддържани и амортизирани канализационни и други системи за отвеждане на дъждовни води.
Управление на отпадъците и чистота в населените места	
<ul style="list-style-type: none"> - Създаване на условия за реализиране на кръгова икономика на общинско ниво в приоритетните области: хранителни продукти и битови хранителни отпадъци; бързо-оборотни стоки и отпадъци от преработката при промишлено производство на напитки; опаковки и отпадъци от опаковки; електрическо и електронно оборудване и отпадъци от ЕЕО; текстилни изделия и отпадъци от текстил; мебели и отпадъци от производство на мебели; строителни отпадъци; автомобили и ИУМПС. 	<ul style="list-style-type: none"> - Тенденция за увеличаване на количествата събрани смесени битови отпадъци и тенденция за увеличаване нормата на натрупване. - Тенденция за увеличаване на количествата на образувани утайки от ПСОВ. - Необходимост от значителни инвестиции и оперативни разходи за управление на отпадъците, отговарящо на нормативните изисквания, и за изпълнение на националните цели и политики.

<ul style="list-style-type: none">- Постигане на националните и европейските количествени цели за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.- Осигуряване на достъп на събраната информация между всички звена, с оглед повишаване на ефикасността на процеса на управление на отпадъците.- Осигуряване на система за набиране на качествена информация (информация, която не се измерва в числа) за управление на отпадъците чрез организиран мониторинг на процесите и ежегодни социологически проучвания.- Предприемане на вътрешни правила за управление на информационната система за отпадъците, събирана на текуща база, в които ясно да са разписани задълженията на структурните звена за събиране, обработка и предоставяне на информация в информационната система за отпадъците, както и сроковете съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания.- Възлагане на функция за управление на информационната система за управление на отпадъците на Дирекция „Управление на отпадъците“.- Организиране от страна на СО на специална секция за отпадъците на интернет страницата на Общината (портал за отпадъци) с цел да се избегне настоящото разпокъсване на информацията в различни интернет сайтове.- Предприемане на мерки за достигане на норма на натрупване на битовите отпадъци, отговаряща на количествените цели по „Отпадъци“ на общинско и на национално ниво.- Увеличаване на броя на морфологичните единици при определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци с цел намаляване на количествата отпадъци, характеризирани като „Други“, което ще спомогне за изпълнението на целите в съответствие с приоритетите за управление на отпадъците.- Извършване на специализирано проучване за територията на СО относно генерираните количества, морфологичен състав на битовите отпадъци, източници и количества повторно използвани, рециклирани и оползотворени ОСР на територията на общината, включително отделна информация и за ОСР от ремонтна дейност на домакинствата, които са ангажимент на общината.- Разширяване на успешния модел с използването на подземни контейнери за централните градски части и др. места, където това е необходимо.- Недопускане образуването на нерегламентирани сметища чрез своевременни превантивни мерки за идентифициране и отстраняване.- Популяризиране дейността на Общината относно възможностите за разделно събиране на специфични потоци отпадъци.- Изграждане на системи за превенция на нерегламентираните сметища и за	<ul style="list-style-type: none">- Недостатъчна информираност и стимули за населението, които да осигурят активното му включване в инициативите и системите на общината за разделно събиране на битовите отпадъци.
---	---

<p>контрол на рискови участъци на реки, в които се изхвърлят преднамерено отпадъци.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Увеличаване честотата на измиването на уличните платна, тротоари и площи през летните месеци. - Разработване на програми и прилагане на добри практики за минимизиране на отпадъците от храни, включващи изграждането на система за разделно събиране на този поток отпадъци. Изготвяне на единен регистър на информацията, във връзка с видовете и количествата на генерираните отпадъци и странични продукти, за да се стимулира прилагането на кръговата икономика на общинско ниво. 	
<p>Почви, зелени площи в населените места, биологично разнообразие и екологична мрежа</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Рекултивация на бивши кариери и други физически нарушени почви в общината. - Провеждане на противоерозионни практики в зависимостта от степента на ерозионен риск за ограничаване на водната и ветрова ерозия в допустими граници. - Благоустройство и озеленяване на междублокови пространства. - Доразвиване и поддържане на санитарно-охранителните зелени площи. - Фитосанитарна оценка и паспортизиране на дървесната растителност. - Картиране и остойностяване на екосистемните услуги и интегрирането им в отчетите на СО. 	<ul style="list-style-type: none"> - Разрастване на строителството (предимно жилищно строителство и в по-малка част за изграждането на пътища, паркинги, настилки, спортни площадки, подземни съоръжения и други) в градския район за сметка на зелени площи и пространства, което води и до запечатване на почвите. - Нарушаване на баланса между урбанизирани територии и обработваеми земи, горски територии и озеленени територии. - Влошаване на санитарно-хигиенните качества на ландшафта, влошаване на фитосанитарното състояние на растителността, а от там и върху естетическите качества на градския ландшафт и неговото визуално възприемане. - Неизпълнено отстраняване на екологични щети на повечето обекти от Програмата на „Кремиковци“ АД. - Хвостохранилищата в североизточната част на СО не се стопанисват по безопасен начин и са причина за нови замърсявания в широк периметър. - Неустановено замърсяване, поради липсата на система за мониторинг на състоянието на почвите на територията на Столична община (изкл. са двата пункта от НСМОС). - Вторично уплътняване на почвите в градските райони. - Липса на приети планове за управление на защитени територии, с които общината припокрива площ.
<p>Вредни физични фактори</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Изпълнение на Плана за действие, за управление, предотвратяване и намаляване на шума в околната среда на агломерация София към СКШ, като се акцентира върху мерките, отнасящи се до въздействието на автомобилния транспорт, с по-глобален характер (оптимизиране на организацията на движението, премахване на задръстванията, ограничаване на достъпа на МПС в централната градска част, обходни 	<ul style="list-style-type: none"> - Повишаване на шума по входните артерии на града. - Повишаване нивото на шума от автомобилния трафик. - Недостиг на средства за реализиране на набелязаните мерки за ограничаване на шумовото въздействие. - Неточно и некачествено изпълнение на предвидени мерки, което

<p>трасета за транзитния транспорт и други).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Провеждане на текущ мониторинг, контрол и оценка на ефективността на изпълнените мерки. - Действаща програма за комуникация на риска с населението, включваща всички заинтересовани страни – местната администрация, контролните органи, индустрията, неправителствени организация, граждани. 	<p>компрометиращ акустичния им ефект.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Запазване тенденцията за увеличаване на шумовото натоварване в общината. - Бързо навлизане на безжични технологии, без възможности за контрол на експозицията. - Нарастване на козметичните центрове и такива за придобиване на тен, без прилагането на никакъв контрол от страна на здравните органи.
<p>Безопасностни кучета</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Провеждане на информационни кампании за популяризиране на предвидените в Закона за защита на животните задължения на собствениците. - Продължаване дейността по регистрацията на домашните кучета и редовно събиране на общинските такси от собствениците. - Изграждане на повече площадки за домашни кучета, чрез което ще се онагледят за населението целенасоченото приложение на средствата от такси за притежаване на домашен любимец. - Масова кастрация на безопасностните котки. - Обвързване системата за регистрация на домашни кучета на Столична община с Интегрираната информационна система на Българската агенция по безопасност на храните. 	<ul style="list-style-type: none"> - Навлизане на безопасностни некастрирани кучета от съседни общини. - Висок процент некастрирани домашни кучета и по-конкретно дворните такива. - Малък брой регистрирани домашни кучета с поставен микрочип.

На основата на направения SWOT-анализ и позициониране на обекта на анализ съобразно **Фигура № 2**, е определена подходящата стратегия с дейности за реализиране от Столична община в бъдеще, в контекста на въпросите по опазване на околната среда. Това е най-благоприятната стратегическа позиция (в първи квадрант), която се заема от **агресивната** стратегия. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията с дейности трябва да е построена така, че заеманата в нея площ само да се увеличава.

Фигура № 2. Координатна система за определяне на най-подходяща стратегия за Столична община, основаваща се на SWOT-анализа

Необходимо е да бъдат предвидени освен дейности за укрепване на силните страни и възползване от възможностите, също и такива за намаляване на слабите страни и ограничаване на заплахите.

ПРОЕКТ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА, 2018 – 2027 Г.

Част IV. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

IV. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

Стратегическата част на ПООС на Столична община е съобразена с основните цели на политиката за опазване на околната среда в Европейския съюз, както и с основните стратегически и планови документи на национално и регионално ниво в областта на опазване на околната среда. Като средство за постигане целите на ЗООС, Общинската програма за опазване на околната среда е разработена в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3. от Закона:

1. Устойчиво развитие;
2. Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
3. Предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;
4. Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. Информираност на гражданите за състоянието на околната среда;
6. Замърсителят плаща за причинените вреди;
7. Съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. Възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;
9. Предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;
10. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;
11. Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

От една страна Визията е обобщена представа на общността за желаните качества на средата, която изгражда, поддържа и обитава, а от друга страна в нея има приемственост и тя се явява продължение на визията за цялостно развитие на общината през следващите години. Поради своите същностни специфики, усилията, насочени към опазването на околната среда в градски условия, се реализират хоризонтално, надхвърляйки тематичния кръг на екологичното направление на Столична община. Поради тази причина при разработване на Визията са отчетени следните общински програмни документи: Общ устройствен план на Столична община; План за дейността по устройството и развитието на територията на СО 2015 - 2019 г.; Визия за развитие на София и крайградските територии

(решение №132 от 23.02.2017 г. на СОС); Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град София; План за устойчива градска мобилност, приет с Решение №379/по Протокол №78 от 27.06.2019 г.; План за развитие на Столична община за периода 2014 - 2020 г.; Инвестиционна програма на Столична община по Оперативна програма «Региони в растеж» по Приоритетна ос I. процедура «Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие»; Програма за изграждане и реконструкция на транспортната инфраструктура в София; Програма за развитие на велосипедния транспорт; Програма за развитие на автобусния транспорт; Генерален план за организация на движението на територията на Столична община; Общинска строителна програма за изграждане, реконструкция и ремонт на обекти - публично-общинска собственост за 2017 г.; Правилник за управление на Околната среда в Столична община (решение № 6 от 13.01.2011 г. на СОС) и други.

Опазването на околната среда и стремежът към непрекъснато подобряване на качеството на отделните компоненти от нея е сред стратегическите цели на Столична община.

При изготвянето на Визия за околната среда на Столична община към ПООС бяха взети предвид посочените в Методическите насоки за разработване на дългосрочна визия за развитие на София и крайградските територии (Приложение към Решение №132 от 23.02.2017 г. на СОС) обществени мнения по тема „Природа“, „Градска среда“ и други. Насоките описват начина, по който да бъде съставена Визия за София, с чието осъществяване са ангажирани не само общинските власти, а и целият град. Този документ включва критичен синтез на множество мнения, които са събрани в периода декември 2016 г. – януари 2017 г. сред хора с разнообразен, но сериозен опит в различни аспекти от живота на София.

Изработването на ясна и конкретна Визия за околната среда на Столична община се основава на извършения анализ на средата, на откритите специфични особености в SWOT анализа и на очакванията и предвижданията за развитие на общината.

ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

Следствие от проведената от Общината политика в областта на опазване на околната среда:

- До 2028 г. и в следващите години, по отношение на качеството на атмосферния въздух, замърсителите ще се поддържат под установените законодателни норми.

- Цялата територия на СО е обхваната от канализационна мрежа и всички отпадъчни води се пречистват преди заустване. Подменена е голяма част от остарелите водопреносни съоръжения. Рискът от наводнения е сведен до минимум. Широко навлиза оползотворяването на геотермалната енергия от минерални води на територията на СО.

- Изградени са първите „Зелени покриви“ и „Зелени стени“, подготвена е подходяща Общинска нормативна уредба за изграждане на зелена инфраструктура.

- Делът на смесеносъбраните битови отпадъци е намален с повече от 50%, а количеството на разделно събраните отпадъци е увеличено. Като цяло количеството генерирани отпадъци на човек е намаляло. Въведени са първите пилотни практики за кръгова икономика на Общинско ниво.

- Увеличена е площта на зелените площи, както в рамките на населените места, така и в околностите. Създадени са условия за увеличаване на видовото разнообразие в градските части и е подобро състоянието на популациите на видовете обитаващи града.

- Шумовото натоварване, особено в централните градски части и по време на ремонтни и строителни дейности, е в границите на допустимите норми. Създадени са добри условия за рекреация в по-големите паркове на територията на СО.

- Увеличена е площта на парковите територии в София с 10% и значително е подобро качеството на междублоковите пространства.

- Изпълнение на мерки, които ще доведат до намаляване на емисиите CO₂ с 40% до 2030 г.. Общината е подготвена за справяне с последствията от климатичните промени.

- Проблемът с безстопанствените кучета е останал в миналото. Изградена е необходимата инфраструктура за свободно разхождане на домашни кучета.

Визията за околната среда на общината може да се постигне чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда.

ПРОЕКТ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА, 2018 – 2027 Г.

ЧАСТ V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Целите на Програмата са формулирани, основавайки се на тенденциите, очертани при анализа на средата и резултатите от SWOT-анализа. Визията за развитие на околната среда на Столична община (СО) е интегрирана в генералната стратегическа цел.

С оглед фокусирането на управленските процеси и насочване на ресурсите по такъв начин, че Общината да успее да запази и да надгради постигнатото до момента в областта на опазване на околната среда, като същевременно създава и развива конкурентни предимства от потенциала си, е формулирана генералната стратегическа цел. Насочвайки конкретните мерки за опазване и възстановяване на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие на икономиката и инфраструктурата в Столична община и с оглед на определената визия, генералната стратегическата цел за периода 2018 - 2027 година е определена по следния начин:

ГЕНЕРАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ ЗА ЖИТЕЛИТЕ НА ОБЩИНАТА И НАМАЛЯВАНЕ ДО МИНИМУМ НА РИСКА ЗА ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ, ЧРЕЗ НЕПРЕКЪСНАТО ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОТДЕЛНИТЕ КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.

Чрез декомпозиране на генералната стратегическа цел са формулирани специфичните стратегически цели. Тяхното предназначение е да се определи „какво“ трябва да се извърши, за да се достигне определеното с генералната цел състояние.

СПЕЦИФИЧНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Специфична стратегическа цел 1. Да се подобри качеството на атмосферния въздух.

Специфична стратегическа цел 2. Да се поддържа доброто състояние на повърхностните и подземните води и оптимизира качеството на услугите в областта на управление на водите, включително използване на потенциала на минералните води на територията на общината.

Специфична стратегическа цел 3. Да се изпълнят количествените цели по „Отпадъци“ на общинско ниво, чрез прилагане на мерки, съгласно йерархията при управление на отпадъците - предотвратяване, подготовка за повторна употреба,

рециклиране, оползотворяване на материалите и енергията и в минимална степен екологосъобразно обезвреждане чрез депониране.

Специфична стратегическа цел 4. *Да се повиши ефективността при опазване на биологичното разнообразие на територията на Столична община.*

Специфична стратегическа цел 5. *Да се предотврати негативното влияние на вредните физични фактори шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.*

Специфична стратегическа цел 6. *Да се подобри управлението и увеличи площта на зелената система на територията на общината.*

Специфична стратегическа цел 7. *Да се ограничат и/или предотвратят рисковете пред Столична община, в следствие от изменението на климата и да се адаптира СО към случаещите се климатични промени.*

Специфична стратегическа цел 8. *Да се намали популацията на безстопанствените кучета на територията на общината.*

С оглед на поставените Специфични стратегически цели, Общинската програма за опазване на околната среда приотизира следното:

ПРИОРИТЕТИ

- *Осигуряване сигурността на населението чрез превантивни мерки за намаляване на риска от аварии, наводнения, пожари и адаптация към климатичните промени, вкл. чрез изграждане на хидротехнически, хидромелиоративни и други съоръжения от техническата инфраструктура.*
- *Намаляване на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух от изгарянето на твърди горива за битово отопление.*
- *Намаляване на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух от транспорта.*
- *Повишаване привлекателността на градския транспорт и развиване на системата от велоалеи.*
- *Предварително пречистване на промишлените отпадъчни води в локалните пречиствателни съоръжения до степен, позволяваща безопасното им заустване в канализацията.*
- *Доизграждане и реконструкция на ВиК инфраструктурата.*
- *Използване на потенциала на минералните води за водоналиване, балнеолечение и добиване на геотермална енергия.*

- Развитие на системите за събиране на битови отпадъци, вкл. развиване на системата за разделно събиране на ОСР от ремонтни дейности от домакинствата.
- Използване на максимално количество отпадъци като полезни суровини и енергийни източници.
- Достигане на норма на натрупване на битовите отпадъци максимум от 460 kg/ж./г. през 2020 г., за да се изпълнят количествените цели по „Отпадъци“ на общинско и на национално ниво.
- Популяризиране на дейността на Общината относно възможностите за разделно събиране на специфични потоци отпадъци.
- Изграждане на система за превенция на нерегламентирани сметища и съвременни превантивни мерки за идентифициране и отстраняването им.
- Повишаване на информираността на гражданите и бизнеса за нуждата от участие в опазването на околната среда, както и повишаване на гражданската активност и стимулиране на инициативността и доброволчеството по въпросите, свързани с подобряване качеството на околната среда. Разширяването на диалога и прозрачността при работа с обществеността.
- Изготвяне на карта на всички замърсени почви и нарушени терени на територията на Столична община.
- Рекултивиране на нарушените площи.
- Ограничаване на ерозията, включително провеждане на залесителни мероприятия.
- Контрол върху прилагането и спазване на забраните и ограниченията, съгласно европейското и българското законодателство, на територията на защитените територии и зони, което гарантира опазване на биологичното разнообразие.
- Увеличаване на зелените площи за широко обществено ползване, подобряване качеството на съществуващите такива, както и на междублоковите пространства, включително залесяване, реконструкция на уличното озеленяване и облагородяването на пустеещи терени.
- Картиране и остойностяване на екосистемните услуги и интегрирането им в отчетите на общината.

- *Намаляване на шума в околната среда, причинен от автомобилния трафик.*
- *Поддържане на радиационния гама фон в общината в границите на характерните за страната фонове стойности.*
- *Регулиране на популацията на безстопанствените животни, което позволява контрол над броя им и освобождаване на улиците от тях, прилагайки мерки съгласно Закона за защита на животните.*
- *Контрол върху собствениците на животни-компаньони.*
- *Непрекъснато актуализиране и повишаване на компетенциите на служителите в Столична община.*
- *Подобряване координацията и сътрудничеството със съседни общини и регионални органи на централни ведомства от компетенциите, на които са въпроси по опазване на околната среда, в териториалния обхват, на които попада общината.*

ПРОЕКТ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА, 2018 – 2027 Г.

ЧАСТ VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

За всяка от специфичните стратегически цели (ССЦ) и съобразно посочените приоритети, е разработен отделен план за действие.

ССЦ 1. ДА СЕ ПОДОБРИ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

1.1. Основни постижения и напредък на Общината за подобряване качеството на атмосферния въздух на своята територия

Столична община активно работи по подобряване на качеството на атмосферния въздух на своята територия. До момента са изпълнени редица мерки в различни направления:

- Стимулира се използването на екологични превозни средства.
- Предприети са мерки за повишаване на привлекателността на обществения транспорт - комфорт, честота, чистота, атрактивна цена.
- Извършена е координация между участниците в процесите по градоустройствено планиране, опазване на околната среда, енергийна ефективност, намаляване на трафика и шума, възобновяеми енергийни източници и био-горива.
- Поетапно се възстановява и поддържа зелена вълна на светофарно регулираните кръстовища.
- Внедрена е системата „Зелена вълна“ по най-натоварените градски пътни артерии.
- Изградена е южната дъга на околоръстен път от бул. „Симеоновско шосе“ до Младост 4.
- Изградени са велосипедни алеи при ремонтиране на улици, където е възможно.
- Изградени са кръстовища на две нива.
- При изграждането и ремонт на пътища и тротоари са поставени бордюри, които са монтирани над нивото на почвата в зелените площи, чрез което е предотвратено отмиване на почвата върху пътното платно.
- Създадени са нови тревни площи за сметка на площи – потенциални източници на прах.
- Увеличено е уличното озеленяване.

- Транспортът на насипни товари се извършва при задължително използване на подходящи покривала.
- Извършва се ежедневен контрол и налагане на глоби за неправилно паркиране в зелени площи.
- Въведени са мерки за ограничаване на трафика в зоните с наднормено замърсяване с ФПЧ₁₀ - мярката е реализирана посредством въвеждане и разширяване на зоните (синя и зелена) за почасово паркиране.
- Поддържат се бази данни за интензивност на движението по основните булеварди, съгласно инструкцията за разработване на програми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми (Програма за управление на качеството на атмосферния въздух на Столична община за периода 2015-2020 г. - Приложение № 1 „Справка за изпълнението на мерките от програмата за КАВ на Столична община 2011 – 2014 г.“).
- Въведени са изисквания за подобряване на енергийните характеристики при ремонт на общински сгради. (Програма за управление на качеството на атмосферния въздух на Столична община за периода 2015-2020 г. - Приложение № 1 „Справка за изпълнението на мерките от програмата за КАВ на Столична община 2011 – 2014 г.“).
- Въведено е изискване за екологично топлоснабдяване при одобряване на проекти и издаване на строителни разрешения. (Програма за управление на качеството на атмосферния въздух на Столична община за периода 2015-2020 г. - Приложение № 1 „Справка за изпълнението на мерките от програмата за КАВ на Столична община 2011 – 2014 г.“).
- Извършва се контрол на състоянието на строителните площадки, съгласно изискванията на *Закона за устройство на територията /ЗУТ/* с цел да не се допускат неорганизирани прахови емисии.
- Осъществява се контрол за възстановяване на улици и тротоари след прокопаването им във връзка с ремонт или изграждане на елементи от техническата инфраструктура.
- Въведена е забрана със заповед и се извършва контрол по заповедта по обгаряне на стърнища и др. зелени площи. (Програма за управление на качеството на атмосферния въздух на Столична община за периода 2015-2020 г. - Приложение № 1

„Справка за изпълнението на мерките от програмата за КАВ на Столична община 2011 – 2014 г.“)

- Въведена е система за приоритизация на управлението на трафика.
- Извършен е основен ремонт на пътната настилка на най-натоварените транспортни артерии в града.
- Заменено е отоплението с течни горива (газъл) и преминаване към газ или централно топлоснабдяване в общинските сгради, където е възможно.
- Заменени са течните и твърди горива с гориво от биомаса и котли с КПД над 85% ефективност в общинските сгради, където е възможно.
- Поетапно е модернизирана транспортната инфраструктура и пътните настилки, като покриването е направено с битумна паста или друга подходяща настилка.
- Увеличава се честотата на миене на уличната мрежа в т.ч. вътрешно-кварталните улици, в сравнение с всяка предходна година.
- Създадени са зелени пояси по периферията на натоварени пътни артерии и на града.
- Въведен е механизъм за ефективен контрол на озеленяването и покриването на площадките на търговски, производствени и др. обекти в бизнес и индустриалните зони при издаване на разрешения за строеж.
- Извършено е социологическо проучване за вида отопление на домакинствата в гр. София.
- Изпълняват се проекти от Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива (ПНИЕВИБ) за периода 2017 – 2019 г..
- Разширена е газоразпределителната мрежа, чрез изградени нови газопроводи и газопроводни отклонения.
- Предприети са действия за привеждане на автобусния парк на „Столичен автотранспорт“ ЕАД в съответствие с евростандарт EURO 6 (към 2018 г. нискоемисионни, отговарящи на EURO 6 стандарт са 70 % от автобусите от обществения транспорт в града; електрически са 4 %, а 50 % са на природен газ).
- Разработена е и приложена градска транспортна схема, включваща оптимизация на комуникационните потоци.
- Изграден е втори метро диаметър, изпълнява се трети метро диаметър.

- Изградена е северната дъга на ул. „Околовръстен път“.
- Използват се екологосъобразни химични продукти при зимно почистване и поддържане на уличната мрежа.
- Постоянно оптимизиране на транспортната дейност на обществения транспорт по линията на софийското метро.

В резултат на посочените изпълнени от Столична община мерки, нормативно установените норми за КАВ за замърсителя NO₂, са постигнати. По отношение на показателите ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5} и ПАВ все още се регистрират наднормени концентрации в атмосферния въздух.

1.2. Основни проблеми и предизвикателства по отношение на подобряване качеството на атмосферния въздух

Все още съществуват проблеми по отношение спазването на КАВ по показателите ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5} и ПАВ. С най-голям принос към наднормените нива на тези замърсители в атмосферния въздух са емисиите от битовото горене, следвано от автомобилния транспорт.

Основен проблем за Столична община е, че все още в жилищния сектор се изгарят твърди горива с лоши характеристики (*ниска калоричност и високо пепелно съдържание*) и се използват неефективни битови горивни уредби.

Вторият по значимост проблем е високият дял на дизеловите автомобили и остарелият автопарк на личните автомобили. Съгласно данни на Европейската банка за възстановяване и развитие (План за зелен град) средната възраст на автомобилите, карани в София, е 16 години, при средна възраст между 10 и 12 години за страните в ЕС.

1.3. Ключови мерки, които е необходимо да се предприемат, за да се изпълни специфичната цел

Ключови мерки, които е необходимо да предприеме Общината, за да поддържа добро качество на атмосферния въздух са:

1. Подмяна на нискоефективните битови горивни уредби, изгарящи твърди горива, с вискоефективни изгарящи пелети или природен газ, или с електрически отоплителни уреди.

2. Увеличаване броя на домакинствата, които се отопляват чрез централната топлоснабдителна мрежа на „Топлофикация София“ ЕАД, за сметка на нискоефективните битови горивни уредби изгарящи твърди горива.

3. Увеличаване броя на домакинствата, които се отопляват чрез изградената в СО газоснабдителна мрежа, за сметка на нискоефективните битови горивни уредби изгарящи твърди горива.

4. Намаляване замърсяването на атмосферния въздух от МПС с наднормени нива на емисиите.

5. Ограничаване и прилагане на засилен контрол/санкции при замърсяване на атмосферния въздух от изгаряне на нерегламентирани горива (*включително отпадъци*) за отопление.

6. Намаляване на замърсяването на атмосферния въздух с прах и интензивно миришещи вещества от контейнерите за смет.

7. Намаляване на замърсяването на атмосферния въздух от ветрова ерозия.

8. Намаляване на замърсяването на атмосферния въздух от преминаващите МПС по улици с нарушена настилка.

Изпълнението на ключовите мерки, насочени към секторите „битово отопление“ и „транспорт“, съответстват на предложените мерки за намаляване на замърсяването на атмосферния въздух, съгласно *Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.)*.

Чрез изпълнението на мерките, насочени към подобряване качеството на атмосферния въздух, ще бъде пряко и косвено повлияно постигането и на други специфични цели от Общинската програма за опазване на околна среда, включително: Специфична стратегическа цел (ССЦ) 4; ССЦ 6; ССЦ 7.

План за действие за постигане на Специфична стратегическа цел 1 – „Да се подобри качеството на атмосферния въздух“

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
1.	Въвеждане на стимули за гражданите, които се отопляват на твърди/течни горива. Да преминат или на природен газ или да се включат към/ възстановят свързаност с топло-преносната мрежа на „Топлофикация София“ ЕАД.	Намаляване броя на битовите горивни уредби на твърдо гориво, използвани за отопление и подобряване качеството на атмосферния въздух.	Брой предложения за стимулиране на гражданите.
2.	Провеждане на информационни кампании за икономическите и екологичните ползи от използването на топло-преносната мрежа на „Топлофикация София“ ЕАД.	Повишаване доверието на населението към „Топлофикация София“ ЕАД и намаляване броя на битовите горивни уредби използвани за отопление.	Брой допълнително топлофицирани домакинства.
3.	Стимулиране приоритетното разширяване на газопреносната мрежа в райони, където няма изградена топло-преносна мрежа на „Топлофикация София“ ЕАД.	Приоритетно газифициране на райони, в които се изгарят твърди горива за отопление.	Брой допълнително газифицирани домакинства.
4.	Стимулиране гражданите, които се отопляват на твърди/течни горива да преминат към отоплителни устройства с електричество (климатици или термопомпи) или отоплително устройство на пелети (печка/камина/котел на пелети).	Намаляване броя на битовите горивни уредби на твърдо гориво (въглища или дърва), използвани за отопление и подобряване качеството на атмосферния въздух.	Брой граждани, преминали към отопление с по-ниски нива на емисиите.
5.	Поетапно подновяване на превозните средства в обществения транспорт, в съответствие с екологичните стандарти.	Намаляване приноса на обществения автомобилен транспорт към общото замърсяване на въздуха.	Брой подновени превозни средства.
6.	Моделиране и пилотно въвеждане на зона с ултра ниски емисии, в която могат да се движат само дизелови превозни средства, покриващи емисионен стандарт Евро 6 и по-висок или бензинови превозни средства, покриващи емисионен стандарт Евро 4. Всички превозни средства неотговарящи на стандартите, ще	Ограничаване движението на МПС, които замърсяват повече (дизелови автомобили от категории преди Евро и Евро 1).	Въведени зони с ултра ниски емисии.

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
	заплащат такса за влизане в зоната.		
7.	Създаване на регистър с всички известни източници на замърсяване на атмосферния въздух.	Инвентаризация на източниците на замърсяване, с което ще се подобри контрола върху КАВ.	Брой регистрирани източници на замърсяване.
8.	Поетапно покриване и препокриване на уличните платна до постигане на 100% покритие с асфалтова настилка (без наличие на дупки).	Намаляване приноса на вторично суспендираните прахови частици от автомобилното движение по замърсената инфраструктура.	% покритие от цялата улична мрежа.
9.	Извършване на инвентаризация на всички „свободни площи“, които са оголени и представляват потенциален източник на неорганизираните емисии на прах.	Локализиране на проблемните площи и извършване на постепенно залесяване.	Локализираните „оголени свободни площи“ в m ² .
10.	Провеждане на информационни кампании за участие на обществото при извършването на инвентаризация на „оголените свободни площи“.	Бързо и ефективно локализиране на проблемните площи и извършване на постепенно залесяване.	Локализираните „оголени свободни площи“ в m ² .
11.	Затревяване на всички „свободни площи“ в населеното място с устойчива през всички сезони и многогодишна тревна растителност и тяхната последваща поддръжка.	Премахване на оголените „свободни площи“, които са потенциален източник на замърсяване на въздуха с прах.	Затревени зелени площи върху „оголени“ терени в m ² .
12.	Изграждане на поливни системи към затревените „свободни площи“, които са предназначени за озеленяване съгласно ОУП на СО.	Поддържане на зелената биомаса, която поглъща замърсителите от въздуха и ограничава неорганизираното запрашаване от „оголените свободни площи“.	% покритие на зелени площи с изградени поливни системи (от всички зелени площи в града)
13.	Възстановяване на храстовата и дървесна растителност по всички улици и основни артерии, където това е възможно.	Възстановяване на зелената биомаса, която има естествен пречистващ ефект за въздуха.	Брой улици/бул. с възстановена растителност.
14.	Проучване и предложения на възможности за законодателни промени,	Премахване и почистване на стари	Брой премахнати и почистени

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
	позволяващи премахване на дългогодишно недовършени строежи.	строителни площадки с недовършено строителство, които представляват и неорганизиран източник на прах.	строителни площадки.
15.	Поетапно отстраняване на всички излезли от употреба МПС.	Увеличаване на паркоместата в столицата и намаляване на предпоставките за паркиране в „свободните площи“.	Брой бракувани МПС.
16.	Засилване на контрола върху паркирането на МПС в зелени площи и принудително премахване.	Опазване зелените площи и по-конкретно зелената биомаса, която има естествен пречистващ ефект за въздуха. Намаляване на „оголените свободни площи“, които са неорганизиран източник на прах.	Брой наложени санкции.
17.	Ограждане на всички зелени площи с бордюри, които да са над нивото на почвената повърхност.	Ограничаване уноса на почва при дъжд върху тротоари, улици и т.н. Намаляване приноса на вторично суспендираните прахови частици от автомобилното движение по замърсената инфраструктура.	% оградени зелени площи (от всички зелени площи в града)
18.	Синхронизиране на плановете за ремонтни дейности (разширение на мрежи и други) на операторите на комунални услуги. със съответното направление на СО.	Оптимизиране на строителните дейности и намаляване обема на изкопни работи в СО, съответно намаляване емисиите на прах.	Брой синхронизирани ремонтни дейности.
19.	Задължаване на комуналните дружества да извършат подмяна на амортизирани подземни комуникации, когато е приложимо, преди извършване на основен ремонт на пътната настилка.	Намаляване вероятността от възникване на авария под напълно подновен пътен участък в	Дължина на извършен основен ремонт на пътна настилка с подновени

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
		столицата. Намаляване емисиите на прах от изкопните дейности и в следствие от автомобилния поток по ремонтирания пътен участък.	подземни комуникации.
20.	Проучване на възможността за прилагане на организационни мерки за намаляване на трафика в пиковите часове.	Намаляване на емисиите от транспорта.	Брой ефективно приложени мерки.

ССЦ 2. ДА СЕ ПОДДЪРЖА ДОБРОТО СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ И ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ И ОПТИМИЗИРА КАЧЕСТВОТО НА УСЛУГИТЕ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА НА МИНЕРАЛНИТЕ ВОДИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА.

2.1. Основни постижения и напредък на Общината

Правилното стопанисване и управление на водните ресурси, насочено към съхранение на количеството и качеството на водните тела, са от съществено значение за развитието на Столична община (СО). Съгласно *Закона за водите /ЗВ/*, Общината има редица отговорности по отношение опазването и управлението на водните ресурси, като осъществява политики, които са свързани с изграждане, реконструкция и модернизация на общински водостопански системи и съоръжения и политиката в отрасъла водоснабдяване и канализация. Общината изпълнява и мерки за защита от наводнения, които са свързани с изграждане на нови корекции и ремонт на съществуващи; почистване на речните корита и поддържането им в условията на проводимост; изпълнение на функциите на оператор на язовирна стена; наблюдение на водните нива на реките и язовирите, общинска собственост.

а/ Хидрографска мрежа

Основен елемент са *реките и водоемите*. Река Искър тече източно от гр. София, като минава в и покрай урбанизираната територия на общината. През територията на Столична община преминават и други реки, по-големи от които са Слатинска, Перловска, Боянска, Владайска, Суходолска, Какач, Лесновска. Част от тях са коригирани посредством подпорни стени и облицовки на дъното с камък или бетон, със земно-насипни корекции, а някои са само с изпълнени прагове.

Ежегодно Столична община, чрез ОП „София – проект“, изготвя проект за „Превантивни мерки за недопускане на кризисни ситуации, предизвикани от намалена проводимост на речните корита на територията на Столична община“. Дейностите за поддържане проводимостта на речните легла на територията на Столична община са включени в Годишния план за изпълнение на Националната програма за защита при бедствия 2014 –2018 г..

Общината ежегодно изпълнява планова програма за почистване на речните корита на своята територия. През 2016 г. са почистени 66 km речни корита, през 2017 г. – 75 km, а през 2018 г. – повече от 82 km от 158 речни участъка. През 2019 г. в

Програмата за почистване на речните корита на Столична община са предвидени да бъдат почистени 70 km, като за това са отделени 1,7 млн. лева.

Създадена е иновативна информационна система за ранно предупреждение и прогнозиране на наводнения, на базата на измерени в реално време данни за нивото на водата в коритата на реките Перловска, Владайска, Драгалевска и Суходолска. За целта са монтирани двадесет и три хидрометрични станции. Проектът за изграждането на системата е финансиран от Министерството на образованието на Германия.

Съгласно данни от *Плана за защита при бедствия на Столична община от 2018 г., част I Защита при наводнения*, на територията на общината има 11 язовира, както следва: държавна собственост - яз. Искър , яз. Кокаляне, яз. Панчарево, яз. Филиповци; общинска собственост - яз. Суходол-2, яз. Мърчаево, яз. Мрамор, яз. Бистрица, яз. Сеславци, яз. Кремиковци; частна собственост - яз. Иваняне.

Столична община изпълнява функциите на оператор на язовирна стена на язовирите, общинска собственост, съгласно изискванията на ЗВ и *Наредба за условията и реда за осъществяване на техническата и безопасната експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях, както и на контрол за техническото им състояние* (Обн. ДВ. бр.81 от 14 Октомври 2016 г.). Във връзка с това е направена цялостна реконструкция и се поддържат общинските язовири Мрамор, Мърчаево и Суходол 2. Изградени са контролно-измервателни системи за следене деформациите на язовирните стени и филтрацията през тях. Общината два пъти годишно извършва измервания, обработка и изчисление на хоризонтални и вертикални деформации, както и изготвя анализ на получените резултати. Ежегодно се почистват участъците след язовирната стена.

Освен повърхностно течащите води и водоеми, с особено значение за разглежданата територия са и *подземните и минералните води*. Съгласно Националната програма за мониторинг на подземни води, ИАОС провежда мониторинг на подземните водни тела.

Столична община е изключително богата на минерални води. На територията на града и в близките околности се намират 50 минерални водоизточника, с дебит 500 l/s. Съгласно Решение № 30-37/25.02.2011 г. на Министъра на околната среда и водите на Столична община са предоставени за управление и стопанисване безвъзмездно 8 находища на минерални води на нейна територия за срок от 25 години, към които спадат „София-Център”, „София-Лозенец”, „София-Овча купел”, „София-Баталова

воденица”, „София-Надежда”, „София-Свобода”, „София-Панчарево”, „София-Железница”. Подробна информация относно минералните води е публично достъпна на страницата на Направление „Архитектура и градоустройство“ към Столична община (раздел „Минерална вода“), в т.ч. информация относно находища, регистри (Регистър на ресурсите, Регистър разрешителни, Регистър на ползвателите на минерална вода, Съоръжения), политика и стратегия на Столична община, законодателство, дейности, новини. На страницата е поместен и графичен материал на находищата. За ефективното, устойчиво и комплексно използване на минералните води на територията на София, така също за дългосрочно опазване на наличните водни ресурси, са разработени Стратегия за използване и управление на потенциала от хидротермални ресурси на територията на София и околностите и Програма за използване на минералните води към Общински план за развитие 2014-2020 г..

Съгласно нормативната уредба, Кметът на СО издава нови разрешителни и продължава срока действие на стари разрешителни за водоземане от минерални води, **след решение на Столичен общински съвет (СОС).**

Находищата на минерални води са легализирани със Закона за водите - Приложение № 2 към чл. 14, ал. 2 като изключителна държавна собственост. В Направление „Архитектура и градоустройство“ от СОА са разработени и приети от СОС следните нормативни документи:

- Тарифа за таксите за водоземане от находищата на минерални води, безвъзмездно предоставени от държавата на СО за ползване и управление за срок от 25 години – Решение № 714/24.11.2016 г. на СОС;

- Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за изграждане на елементите на техническата инфраструктура и границите при строителството им на територията на СО (вкл. водопроводи за минерални води) – Решение № 41/12.10.2017 г.

По информация от Направление „Архитектура и градоустройство“, по отношение на минералните води на своята територия, Столична община е извършила и:

- Обследвано е актуалното техническо състояние на всички водоземни съоръжения (сондажи и каптажи) към предоставените на СО осем находища на минерални води.

- Извършен е ремонт и е подготвен за експлоатация сондаж № бхг от находище „София-Баталова воденица“.

- Утвърдени със заповеди на Министъра на околната среда и водите са експлоатационните ресурси и технически възможни дебители на водоизточниците на 6 от находищата, които са годни за експлоатация. Вододобивните съоръжения на 2 от находищата („София-Лозенец“ и „София-Надежда“) са компроментирани за експлоатация, тъй като повече от 35 години не са отваряни и проверявани за работа. В момента се извършват ремонтно-възстановителни дейности на сондаж № 6хг от находище „Надежда“.

За да се осигури непрекъснато намаляване и предотвратяване на замърсяването, СО извършва контрол по опазване на качеството на минералните води, предназначени за питейно-битово ползване; осигуряват се и зони за защита на минералните води. Провежда се целогодишен мониторинг на качествата (микробиологичен, физико - химичен състав) на всички водоизточници на питейни минерални води.

С Решение № 561 на Столичния общински съвет от 14.09.2017 г. е приета Програма за оползотворяване на хидротермалните ресурси от находищата на минерални води на територията на Столична община, в която са включени за изпълнение задълженията на Столична община, произтичащи от Решения № 30 - 37/04.02.2011 г. на Министъра на околната среда и водите. Програмата е разделена на дългосрочно и краткосрочно планирани дейности, като част от краткосрочните задачи са изпълнени в периода 2014 –2015 година. Конкретното ѝ прилагане е отразено в Специфична стратегическа цел 3.3.1 „Използване на капацитета на минералните води и лечебния микроклимат за развитие на лечебен и СПА туризъм” към Стратегическа цел 3 „Интегрирано пространствено развитие и издигане на общинския център в полицентричната система от големи градове в ЕС” на Общинския план за развитие, 2014 –2020 г..

С Решение №561 на Столичния общински съвет от 14.09.2017 г. е приета Стратегия за използване на потенциала от минерални води и земна топлина на територията на Столична община. Основна цел на Стратегията е използване на минералните води като фактор за устойчивото развитие на града и прилагане на зелените политики на Столична община за подобряване качеството на живот на гражданите и гостите на София, за превръщане на София в европейски балнеоложки център чрез възраждане, утвърждаване и модерно развитие на античната хидротермална култура и традиция. Перспективите за използване на минералните води в Столична община, съгласно стратегията, включват създаването и развитието на

жизнеспособни и значими в социално и стопанско отношение хидротермални средища, заведения, предприятия и дейности. Като заместител на изкопаеми горива, използването на геотермална енергия ще доведе до намаляване на емисиите на парникови газове в района на София.

Във връзка с предвидените в Стратегията дейности по оползотворяване на ресурсите от минералните води за възстановяване на традиционните балнеологични курорти, към настоящия момент се извършва основен ремонт на минералната баня в гр. Баня. Изработени са проектите и предстои ремонт на минералните бани в кв. Овча купел и кв. Горна баня. Минералната баня към находище „София-Панчарево“ е в действие. Изградени са минерален плаж „Корали“ и рекреационен СПА център „Инфинити“, използващи минералната вода от същото находище.

Разработена е и Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива 2017-2019 г. Директното енергийно използване на геотермална вода може да се прилага за отопление на парници и производствени, обществени и жилищни сгради. Енергията на изворите с температура около 40 градуса, каквито са най-често срещаните в района на София, може директно да бъде използвана за т.нар. нискотемпературни енергийни приложения – подово отопление на сгради.

б/ Инфраструктура

- *Водоснабдяване*

Водоснабдяването на Столична община се осъществява от изградени водоизточници: язовир „Искър“ и язовир „Бели Искър“. Довеждащите водопроводи са „Рилски водопровод“ и водопровод „Искър“. Софийската водоснабдителна система е проектирана и работи като гравитачна. В отделни части на системата функционират локални помпени станции (ПС), предимно в северната част, която е равнинна. Водопроводната мрежа, обслужва почти 100% от населението на СО. Съществуват резерви за допълнителни количества за питейно водоснабдяване от р. Батулийска, подземни води и Струмски води, след изграждане на необходимите съоръжения.

Съгласно данни от Областна стратегия за развитие на Област София-град 2014-2020 г., водоснабдителната система в Столична община включва:

➤ Водоснабдителна система на Столична община - обхваща територията на град София и 37 други населени места. Тя включва Рилския водопровод, яз. Искър (водопроводи Искър и Пасарел) и речни водохващания.

➤ Водоснабдителна система „Бели Искър“ - обхваща територията от яз. Бели Искър и всички речни водохващания.

➤ Водоснабдителна система „Вода с непитейни качества“ - обхваща отделна независима водопроводна мрежа, която захранва големи промишлени консуматори на територията на гр. София. Системата е с вход от Бент Панчарево, преминава през кв. „Горубляне“, „Дружба“, „Христо Ботев“, „Васил Левски“, „Хаджи Димитър“, „Орландовци“, „Свобода“ и завършва в кв. „Илиянци“. Допълнително се ползват води от язовир „Огняново“, баластриерите в поречието на р. Искър, сондажи, шахтови кладенци и кариерни езера.

Столична РЗИ осъществява контролен мониторинг, провеждан за проверка качеството на водата и изпълнението на задълженията на „Софийска вода“ АД. Броят на пунктовете, честота и вида на мониторинга, са съобразени с изискванията на *Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели*. Съгласно Закона за водите и изискванията на чл. 7 от *Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели* (Обн. ДВ. бр.30 от 28 Март 2001г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.6 от 16 Януари 2018г.), ВиК операторът „Софийска вода“ АД извършва постоянен и периодичен мониторинг на качеството на питейната вода, чрез пробонабиране и изследване на питейна вода от пунктове в населените места на крана при консуматора. От такива пунктове се осъществява и контролен мониторинг, провеждан за проверка на качеството на водата и изпълнението на задълженията на ВиК оператора, от органите на държавния здравен контрол по реда на чл. 8 на същата Наредба. Столичната РЗИ извършва непрекъснато наблюдение на качеството на питейната вода, подавана за нуждите на столичани. Броят на пунктовете, честотата и видът на мониторинга са съобразени с изискванията на Наредба № 9. „Софийска вода“ АД и Столичната РЗИ ежегодно съвместно разработват програми за мониторинг на питейните води, които по обхват и честота отговарят на минимума изисквания на действащото европейско и българско законодателство.

- **Канализация**

Столична община има смесена канализационна система за отпадъчните битови, промишлени и дъждовни води. Трасетата на съществуващите главни канализационни колектори осигуряват гравитачно отвеждане на отпадъчните води от компактния град и крайградските територии до градската пречиствателна станция за отпадъчни води – ГПСОВ. Градската пречиствателна станция за отпадъчни води е цялостно

реконструирана и се гарантира пречистването на голяма част от отпадъчните води в съответствие с нормативните изисквания.

С развитието и усвояването на града и околградските територии, състоянието на съществуващата вътрешно квартална канализационна мрежа в отделните части е различно. Необходима е реконструкция на кварталната мрежа на Централната градска част, която е проблемна, поради сериозното презастрояване на територията, недостатъчните диаметри и изтеклия експлоатационен период на съществуващата мрежа (канализационната мрежа е на над 100 години).

След 1998 година са инвестирани значителни средства за реконструкция на канализацията в централна градска част, във връзка с доизграждането на Метрополитена и реконструкция на транспортни обекти. Във връзка с прокарване на трасето на метрото е извършена съществена реконструкция на канализацията по бул. „Тодор Александров“ и са изградени нови канализационни подколектори по бул. „Христо Ботев“, в района на площад „Възраждане“ и др. В по-голямата част от жилищните квартали канализационната мрежа е изградена или подлежи на доизграждане. С доизграждането на канализационната система трябва да се изградят нови канализационни помпени станции, там където е необходимо. Към настоящия момент съществуващите канализационни помпени станции са в северните и източните части на града. В Южните територии и Подвитошката яка канализацията не е изградена, поради промени в устройствените планове, липсата на приемници и големите инвестиции, необходими за изграждане на инженерната инфраструктура. Необходимо е доизграждане на подколектори и отливни канали и шахти.

Недоизградеността на отливните канали нарушава, по време на дъжд, работата на канализационната мрежа и градската пречиствателна станция за отпадъчни води.

От 2000 г. „Софийска вода“ АД експлоатира и поддържа ВиК системата в София с 25-годишен договор за концесия. По информация от интернет страницата на СО, за периода 2006–2016 г. са изградени и реконструирани над 150 km канализационна мрежа и над 380 km водопроводна мрежа на обща стойност близо 500 млн. лв. От тях 189 млн. лв. финансиране от ПУДООС, ОПОС и ИСПА, от ВиК оператора – 267 млн. лв. Инвестициите са насочени в изграждане на главни клонове и разширяване на вътрешноквартална мрежа в следните населени места: кв. Суходол, кв. Овча купел, кв. Горна баня, м. Сливница –кв. Люлин, гр. Банкя, гр. Нови Искър, кв. Надежда –3 и 4, кв. Горубляне, кв. Бенковски, кв. Модерно предградие, кв. Илиянци, кв. Симеоново и др.

През октомври 2017 г. СОС прие „Стратегия за развитие на инженерната инфраструктура на територията на Столична община 2017 –2025 година" по части – „Водоснабдяване“, „Канализация“ и „Корекция на речни корита“.

- ***Корекции на речни корита***

Съгласно информация от „Стратегията за развитие на инженерната инфраструктура на територията на Столична община 2017 – 2025 г.“, в периода 2009 – 2016 г. са изградени корекции на участъци на речни корита с обща дължина 5300 m на стойност приблизително 24,4 млн. лв:

- Р. Слатинска в участъка от ул. „Гео Милев“ до ул. „Кривина“ и в участъка от ул. „Владимир Вазов“ до ул. „Константин Фотинов“;
- Р. Суходолска в участъка от ул. „Траян Танев“ до ул. „Брегалница“;
- Р. Новачица в участъка от бул. „Драган Цанков“ до Психодиспансера „Свети Наум“;
- Р. Владайска в участъка от бул. „Никола Петков“ до бул. „Овча купел“ и срещу стадион „Славия“, и от ул. „Дамяница“ до площад „Средсело“;
- Р. Иванянска в регулационните граници на с. Иваняне.

Съвместно с представители на районните администрации, е извършен оглед на голяма част от реките и деретата, протичащи в регулационните граници на СО. В резултат на огледа е изготвен индикативен график за изграждане на нови корекции и ремонтни работи на съществуващите.

- ***Пречистване на отпадъчните води***

Пречистването на отпадъчните води в рамките на СО се осъществява от ГПСОВ „Кубратово“ и ПСОВ „Войняговци“.

Софийската пречиствателната станция за отпадъчни води „Кубратово“ пречиства средно около 360000 m³/ден. С рехабилитацията на съществуващите съоръжения и строителството на нови, капацитетът на станцията се увеличава на 480000 m³/ден средно денонощно водно количество или обслужване на повече от 1,3 млн. жители. По поречието на р. Искър РИОСВ–София провежда емисионен контрол на пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) в населени места. По данни на инспекцията, СПСОВ „Кубратово“ на гр. София е в добро състояние.

През съществуващите ПСОВ преминават общо около 50% от отпадъчните води от промишлените производства, като повечето от тях имат добра годност – най-често

100%. Процесите на пречистване са предимно механични: утаяване, филтриране, каломаслоулавяне.

2.2. Основни проблеми и предизвикателства

Инфраструктура и хидрографска мрежа

Част от изградените хидромелиоративни съоръжения, включващи корекции на реки и дерета, отводнителни и напоителни съоръжения, са в лошо техническо състояние.

Състоянието на водопроводната мрежа и главните и довеждащи водопроводи е лошо. Голяма част от мрежата е амортизирана (строена предимно в периода 1950-1980 г.), което води до високи загуби при преноса.

Техническото състояние на канализационната мрежа е сравнително добро, но част от колекторите, изградени между 1950 и 1980 г., се нуждаят от сериозни ремонти. В централната градска част тя е с малка проводимост и подлежи на реконструкция.

Основен е проблемът с канализацията в околградския район, където на места е недоизградена, а на места такава липсва.

Поради недоизграденост на канализационната мрежа, над 30% от отпадъчните води на СО се изливат директно и замърсяват реките.

Не са изградени необходимите съоръжения за намаляване изравянето в горните течения и за улавяне на твърдия отток.

Минерални води

Основен проблем при използването на повечето от минералните водоизточници е тяхното техническо и санитарно-хигиенно състояние, а така също и лошото стопанисване на част от изградените обекти, някои от които са с историческа и архитектурна ценност.

В случай на по-мащабно използване на минералните води, трябва да се направи оценка на скоростта на неговото възстановяване и възможностите за връщане в земните недра на използваните за енергийни нужди води. Степента на оползотворяване на находищата с минерална вода, до голяма степен зависи от интереса на потенциалните инвеститори от туристическия и СПА бизнес, както и тези в областта на геотермалното отопление.

2.3. Ключови мерки, които е необходимо да се предприемат, за да се изпълни специфичната цел

За да поддържа доброто състояние на повърхностните и подземните води и оптимизира качеството на услугите в областта на управление на водите, включително използване на потенциала на минералните води на своята територия, Столична община е необходимо да изпълни мерки в следните направления:

- Поддържане на качеството на повърхностни и подземни води;
- Подобряване на състоянието на ВиК инфраструктурата;
- Инвентаризация и въвеждане на система за мониторинг на минералните води;
- Оползотворяване на балнеоложкия и геотермалния потенциал на минералните води;
- Управление на риска от наводнения.

Чрез поддържане на качеството на повърхностни и подземните води на територията на общината ще бъде пряко и косвено повлияно постигането и на други специфични цели от Общинската програма за опазване на околна среда, включително: Специфична стратегическа цел (ССЦ) 4; ССЦ 6 и др.

Подобряването на инфраструктурата, както и оползотворяването на геотермалния потенциал ще допринесат за изпълнението и на ССЦ 7.

План за действие за постигане на Специфична стратегическа цел 2 - „Да се поддържа доброто състояние на повърхностните и подземните води и оптимизира качеството на услугите в областта на управление на водите, включително използване на потенциала на минералните води на територията на общината.“

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
Поддържане на качеството на повърхностни и подземни води			
1.	Преглед на санитарно-охранителните зони (СОЗ) на водоизточниците и определяне на такива за водоизточниците, които нямат.	Опазване на водите и здравето на жителите на СО.	Доклад за извършен преглед на СОЗ. Процент на водоизточници с определени СОЗ.
2.	Опазване на СОЗ на водоизточниците, с оглед недопускане на дейности, които се санкционират съгласно чл. 200, ал. 1, т. 3 от ЗВ.	Опазване на водите и здравето на жителите на СО.	Отчет за състояние на СОЗ.
3.	Изграждане на локални пречиствателни съоръжения за отпадъчни води в малките населени места, съобразно ОУП на общината.	Подобряване качеството на водните тела в населените места.	Брой изградени съоръжения.
Подобряване на състоянието на инфраструктура			
4.	Рехабилитация, поддръжка и оптимизация на водоснабдителната мрежа.	Подобряване на експлоатационните качества и ефективността на мрежата, намаляване загубите на питейна вода.	Линейни метри от водоснабдителната мрежа.
5.	Реконструкция и поддръжка на съществуващи съоръжения от канализационна система.	Подобряване на експлоатационното състояние на мрежата, повишаване на капацитета ѝ, подобряване качеството на водните тела.	Линейни метри от канализационната система.
6.	Доизграждане на канализационната мрежа.	Опазване качеството на повърхностните и подземни води от замърсяване с битови и промишлени отпадъчни води.	Линейни метри изградена канализационна мрежа.
7.	Реконструкция, изграждане на нови и	Отвеждане на дъждовни води.	Линейни метри съоръжения от

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
	поддръжка на съществуващи съоръжения за отводнителната система.		отводнителната система.
8.	Приложение на водоснабдителни сондажи за използване на пресните (студени) подземни води за поливни и оросителни цели на зелени площи и уличната инфраструктура.	Осигуряване на води за поливни и оросителни цели на зелени площи и уличната инфраструктура.	Брой изградени водоснабдителни сондажи
Използване на потенциала от минерални води			
9.	Реализация на демонстрационен проект за оползотворяване на геотермалната енергия от минералните води.	Насърчаване използването на потенциала на геотермалната енергия от минерални води на територията на СО.	Реализиран демонстрационен проект.
10.	Въвеждане на мерки, насърчаващи оползотворяването на геотермалната енергия от минералните води.	Геотермално отопление на производствени, обществени и жилищни сгради.	Брой обекти с въведено геотермално отопление.
11.	Подобряване на техническото и санитарно-хигиенно състояние на изградените обекти за използване на минералните води на територията на СО.	Подобряване на стопанисването на вече изградените обекти за използване на минералните води на територията на СО.	Изпълнени дейности за подобряване на техническото и санитарно-хигиенното състояние на обектите за използване на минералните води за питейни нужди (чешми) на територията на СО
12.	Използване на потенциала от минерални води от вододобивните кътове за питейни цели.	Осигуряване на питейна вода за детски, учебни и лечебни заведения при екстремни климатични явления.	Брой защитени учреждения.
13.	Оценка на потенциала на геотермалния ресурс и оценка на скоростта на неговото възстановяване.	Осигуряване на устойчивост при използването на минералните води на територията на Столична община.	Изготвена карта на потенциала на геотермалния ресурс. Изготвена оценка.

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
Управление на риска от наводнения			
14.	Разширяване на системата за ранно предупреждение на СО при наводнения.	Обхващане на всички потенциално изложени на риск от наводнение райони, с което ще се гарантира по-голяма защитеност на населението.	Включване на нови райони в системата.
15.	Пълно първоначално обследване и въвеждане на система за мониторинг на състоянието на дъждоприемните шахти.	Осигуряване на оттичане на дъждовната вода.	Отчети и справки от мониторинга на състоянието на дъждоприемните шахти.
16.	Поддръжка на проводимостта на дъждоприемните шахти.	Поддържане на чистотата на шахтите с цел нормално оттичане на дъждовната вода при интензивни валежи.	Бр. почистени дъждоприемни шахти.
17.	Поддръжка на проводимостта на речните корита.	Поддържане на чистотата на коритата на реките и осигуряване нормалното протичане на високите води при интензивни валежи. Защита на населението и прилежащата инфраструктура от наводнение.	Линейни метри почистени площи.
18.	Корекции на реки или ремонт на стари корекции и други хидротехнически съоръжения, вкл. язовири, отводнителни и напоителни съоръжения.	Предпазване от вредното въздействие на водата при наводнения в уязвими участъци от водните тела; създаване качествена и устойчива жизнена среда чрез включването на открити водни течения, като елемент от нея. Подобряване на техническото състояние на коригираните участъци.	Линейни метри изградени съоръжения/ ремонтирани съоръжения.
19.	Въвеждане на изискване за използване на „зелени покриви“, „зелени стени“ и други иновативни методи за улавяне на дъждовни води при новото строителство и насърчаване използването им при съществуващите сгради.	Намаляване на риска от наводнения за градските части, особено в централните градски части на СО	Брой изградени съоръжения.

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
20.	Изготвяне на детайлна карта за риска от наводнения за територията на СО, която отчита реалното състояние на изградените съоръжения.	Идентифициране на районите с повишен риск от наводнения. Подобряване на планирането. Повишаване на ефективността на оползотворяване на обществения ресурс.	Изготвена карта и идентифициране на зони с повишен риск от наводнения.

ССЦ 3. Да се изпълнят количествените цели по „Отпадъци“ на общинско ниво, чрез прилагане на мерки, съгласно йерархията при управление на отпадъците - предотвратяване, подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване на материалите и енергията и в минимална степен екологосъобразно обезвреждане чрез депониране.

3.1. Основни постижения и напредък на Общината

Столична община разработва и прилага на практика мащабна и интегрирана политика за развитие на инфраструктурата и системи за управление на отпадъците, генерирани на територията на общината. Общината е внедрила първата в България „Интегрирана система от инсталации и съоръжения за рециклиране, третиране и оползотворяване на отпадъците“, в резултат на което за количествата депонирани отпадъци в Столична община за периода 2015 – 2018 г. се отчита положителна тенденция на намаляване, което вероятно се дължи на високия процент предадени за предварително третиране битови отпадъци - от 80 до 96%.

СО прилага принципа „Разширена отговорност на производителя“ и има сключени договори за сътрудничество с организации за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, посредством които е осигурила необходимата инфраструктура за събиране, транспортиране и последващо рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО, ИУГ, НУБА, отпадъчни масла и нефтопродукти. Също така, на територията на общината е въведена система за събиране на опасните отпадъци, образувани от домакинствата, чрез провеждане на процедура по ЗОП и сключване на договор, с което обезпечава тяхното екологосъобразно управление.

Основни постижения и напредък на Общината в управлението на отпадъците са също и:

- Изградената и въведена в експлоатация инсталация за механично-биологично третиране с предвидено оползотворяване на произведеното RDF гориво.
- СО е една от водещите общини на национално ниво в областта на оползотворяване на утайките от ПСОВ в земеделието и разполага с необходимите съоръжения и капацитет за тяхното третиране и оползотворяване, както и със собствени лаборатории за изпитване на качеството на произведените продукти от утайките.
- Изградени първите в страната инсталации за оползотворяване на метана с производство на енергия от депото за битови отпадъци „Суходол“ и от утайките от

ГПСОВ „Кубратово“ в изпълнение на общинската и националните политики за намаляване на емисиите на парникови газове.

- СО разполага с достатъчно като капацитет съоръжения за оползотворяване на биоразградими битови отпадъци – Инсталация за зелени отпадъци и Инсталация за разделно събрани биоотпадъци (хранителни и кухненски отпадъци), чрез които успява да реализира елементи на „кръговата икономика“ на практика. На част от домакинствата са предоставени и компостери за домашно компостиране.

- СО е обезпечена със сепариращи инсталации за предварително третиране на разделно събрани битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, както и за сепариране на смесени битови отпадъци.

- СО успешно работи и прилага добри практики за разделно събиране на текстилните отпадъци.

- Разполага с достатъчна площ и капацитет на клетки за обезвреждане чрез депониране на остатъчните битови отпадъци, които не могат да бъдат рециклирани или оползотворени.

- Изградена е и функционира инсталация за третиране на едрогабаритни битови отпадъци, която третира отпадъци, както от домакинствата, така и от сферата на бизнеса.

- Осигурена е инфраструктура за третиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата и от строителни дейности, по които СО е възложител. Инсталацията за предварително третиране и рециклиране на ОСР, изградена от общинска фирма, обслужва и фирмите от строителния бранш.

- Площадките, на които са ситуирани инсталациите за третиране на отпадъците на СО отговарят на нормативните изисквания, като Операторите имат съответните разрешителни за този вид дейност.

- Предприети са всички необходими действия за закриване и рекултивация на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация и са осигурени в дългосрочна перспектива дейностите по следексплоатационни грижи и мониторинг.

3.2. Основни проблеми и предизвикателства

- През последните години в Столична община се наблюдава тенденция за увеличаване на количествата събрани смесени битови отпадъци и нормата на натрупване.

- Необходимост от разширяване на успешния модел с използването на подземни контейнери за централните градски части и др. места, където това е необходимо.
- Необходимост от популяризиране на дейността на общината относно възможностите за разделно събиране на специфични потоци отпадъци.
- Липса на система от съвременни превантивни мерки за идентифициране и отстраняване на нерегламентираните сметища.
- Създаване на условия за реализиране на кръгова икономика на общинско ниво в приоритетните области: хранителни продукти и битови хранителни отпадъци; бързо-оборотни стоки и отпадъци от преработката при промишлено производство на напитки; опаковки и отпадъци от опаковки; електрическо и електронно оборудване и отпадъци от ЕЕО; текстилни изделия и отпадъци от текстил; мебели и отпадъци от производство на мебели; строителни отпадъци; автомобили и ИУМПС.

3.3. Ключови мерки, които е необходимо да се предприемат, за да се изпълни специфичната цел

- Изпълнение на предложени мерки на Европейската комисия, насочени към стимулиране на прехода към кръгова икономика като двигател за глобална конкурентноспособност и устойчив икономически растеж, както и плана за действие на ЕС за кръгова икономика, които включват редица действия на ЕС, засягащи областта на управление на отпадъците, както и въвеждането на нови по-високи цели за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци. Посочените мерки са свързани с приоритетните потоци отпадъци: хранителни продукти и битови хранителни отпадъци; бързо-оборотни стоки и отпадъци от преработката при промишлено производство на напитки; опаковки и отпадъци от опаковки; електрическо и електронно оборудване и отпадъци от ЕЕО; текстилни изделия и отпадъци от текстил; мебели и отпадъци от производство на мебели; строителни отпадъци и др.
- Мерки за достигане на целите в нормативните документи по управление на отпадъците за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци, строителни отпадъци, едрогабаритни отпадъци, ЕЕО, биоотпадъци, отпадъци от текстил и др., за които има предпоставки в СО, но са необходими действия, които да доведат до постигане на тези цели.
- Мерки, свързани с използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични

групи от потребители и предоставяне на информация за политиките по управление на отпадъците на СО.

- Мерки, свързани със запознаване на подрастващите със спецификата на генериране на отделните потоци отпадъци, включване в действия за повторна употреба и рециклиране.
- Мерки, свързани с изграждане на информирано поведение и обществени нагласи относно отпадъците чрез публикуване на актуална информация за отпадъците и управлението им в портала за отпадъците на интернет страницата на СО и провеждане на информационни и разяснителни кампании на населението.
- Мерки, свързани с повишаване участието на населението и бизнеса в дейности относно управлението на отпадъците посредством провеждане на кампании и масови прояви за намаляване на отпадъците.

План за действие за постигане на Специфична стратегическа цел 3 – „Да се изпълнят количествените цели по „отпадъци“ на общинско ниво, чрез прилагане на мерки, съгласно йерархията при управление на отпадъците - предотвратяване, подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване на материалите и енергията и в минимална степен екологосъобразно обезвреждане чрез депониране“

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
1.	Провеждане на информационни кампании за запознаване на потребителите с възможностите за ползването на електронни услуги, предоставяни от СО на граждани и фирми.	Допълнително предотвратени отпадъци чрез разширяване предоставянето на електронни услуги.	<u>Текущи</u> - Брой проведени Информационни кампании за ползване на електронни услуги <u>Целеви</u> - До края на 2025 г. проведени минимум 10 Информационни кампании
2.	Изграждане на общински интернет портал с информация относно услуги за изделия (ИУЕЕО, ЕГО, текстил и др.), които могат да бъдат ремонтирани, повторно	Изграден интернет портал. Създаване на възможности за осъществяване на кръгова	<u>Целеви</u> - Изграден общински интернет портал

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
	употребявани и реновирани на територията на общината, предоставяни от МСП, както и добри практики за управление на отпадъците и линк към електронни страници за търговия и/или подаряване на стоки втора употреба.	икономика и минимизиране на отпадъците.	
3.	Продължаване на предприемането на мерки за алтернативни решения за предоставяне на услугата за дейности по почистване, събиране и извозване на смесените битови отпадъци, поради възникването на непредвидени ситуации.	Поддържане на добра хигиена и недопускане на възможност за вторично замърсяване.	<p><u>Текущи</u> – Брой сключени договори.</p> <p><u>Целеви</u> – Недопускане на аварийни ситуации, водещи до дискомфорт на населението.</p>
4.	Продължаване на публикуването на интернет страниците на общината и на районните администрации и широко оповестяване на местонахождението на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, какви отпадъци, при какви условия могат да се оставят на тези площадки и т.н.	Информацията е публикувана в интернет (интернет страница на Общината и социални мрежи) и обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, вида и условията за предаването им.	<p><u>Текущи</u> – Брой пунктове, за които общината е публикувала информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци</p> <p><u>Целеви</u> - За всички регистрирани пунктове общината е публикувала информация за местонахождението на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци и условията и изискванията за предаването им.</p>
5.	Прилагане на разделно събиране на	Изграждане на система за	<u>Текущи</u> – Брой

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
	хранителни био отпадъци от населението, от ресторанти, хотели и заведения за обществено хранене въз основа на механизма «от врата до врата».	разделно събиране на хранителни био отпадъци от населението, от ресторанти, хотели и заведения за обществено хранене.	обхванато население; Брой обхванати обекти.
6.	Провеждане на кампании за информиране на населението за възможностите за предотвратяване на генерирането на хранителни отпадъци. Информирание за възможностите за по-пълноценна употреба и по-добро разбиране на отбелязаните дати върху хранителните продукти.	Повишаване на осведомеността на населението за предотвратяване на генерирането на хранителни отпадъци.	<u>Текущи</u> – Брой проведени кампании
7.	Въвеждане на механизъм за заплащане на такса битови отпадъци според количеството генериран отпадък.	Актуализиране на таксата за битови отпадъци.	<u>Целеви</u> – определена такса в зависимост от количеството генериран отпадък
8.	<p>- Изследване възможностите на общината за въвеждане на кръгови модели, които да подкрепят кръгова икономика за приоритетните потоци отпадъци:</p> <ul style="list-style-type: none"> - хранителни продукти и битови хранителни отпадъци; - бързо-оборотни стоки и отпадъци от преработката при промишлено производство на напитки; - опаковки и отпадъци от опаковки; - електрическо и електронно оборудване и отпадъци от ЕЕО; - текстилни изделия и отпадъци от текстил; - мебели и отпадъци от производство на мебели; - строителни отпадъци; - автомобили и ИУМПС. 	Въвеждане на кръговата икономика за определени потоци отпадъци.	<u>Текущи</u> – направено изследване; Брой кръгови модели;
9.	Въвеждане на наградни схеми за училища и детски градини на база	Повишаване на знанията и участието на младите хора	<u>Текущи</u> – Брой участващи училища,

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
	количество разделно събрани отпадъци от хартия, пластмаса и стъкло.	в разделното събиране на отпадъците.	брой участващи детски градини.
10.	Провеждане на кампании за пролетно почистване на районите и населените места в общината.	Насърчаване обществената ангажираност и инициативност. Почистени нерегламентирани сметища.	Текущи – Брой участници, брой кампании, количество транспортирани отпадъци, брой почистени нерегламентирани сметища.

ССЦ 4. ДА СЕ ПОВИШИ ЕФЕКТИВНОСТТА ПРИ ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

4.1. Основни постижения и напредък на Общината

Извън населените места

На територията на Националната екологична мрежа (НЕМ) е съсредоточено най-голямо разнообразие от биологични видове и техни местообитания. Обектите от НЕМ включват защитени територии, опазвани по *Закона за защитените територии* и защитени зони, опазвани по *Закона за биологичното разнообразие*.

Националната екологична мрежа на територията на Столична община заема обща площ от 176,3 km², което е 13,12% от територията на общината. Поради високата степен на урбанизация, Столична община е с нисък дял на обектите от НЕМ спрямо целия Югозападен район – съгласно Регионален план за развитие на Югозападен район за периода 2014-2020 г., защитените зони по Натура 2000 в Югозападен район заемат 39,5% от територията на района.

В населените места

В рамките на населените места важна роля при опазването на биологичното разнообразие има мрежата от зелени площи. Биологичните видове взаимодействат с околната среда и поддържат редица екосистемни услуги.

Съгласно направения анализ към настоящата програма, свързан със зелената система на Столична община, в град София 9792,45 от 20914 ha са озеленени площи (46,8 % ниво на озелененост), а в строителните граници на града има нисък процент на зелените площи за широко обществено ползване. Ето защо изпълнението на Специфична стратегическа цел 6 “*Да се подобри управлението и увеличи площта на зелената система на територията на Общината*” неминуемо ще съдейства и за повишаване ефективността при опазване на биологичното разнообразие в границите на населените места и най-вече в гр. София.

За опазването на биологичното разнообразие своята роля има и столичният зоопарк. Освен, че съхранява редки и застрашени видове от цял свят, зоопаркът е и Спасителен център за пострадали диви животни, както и образователен и научен център. По този начин зоологическата градина влияе, както пряко върху биоразнообразието – чрез спасяване на животните, така и косвено – чрез увеличаване на обществената ангажираност и инициативност.

Общинско предприятие "Зоологическа градина – София", стопанисва Зоологическата градина в гр. София, като осъществява:

- Отглеждане и размножаване на животни от световната и българската фауна, на редки и застрашени видове животни и представянето им в среда, близка до естествената.
- Разпространение на природозащитни и екологични послания и знания, утвърдени екологични практики за дивата природа, насочени към жителите на урбанизирания град.
- Изпълнение на дейности в областта на биологията, екологията, поведението и болестите на дивите животни.
- Участие в национални и международни програми за интродукция и реинтродукция в природата на застрашени и изчезващи видове животни.
- Осъществяване на контакти и обмен на животни и информация с други зоопаркове в България и по света, както и оказване на съдействие в борбата с незаконната търговия и трафик на животни.
- Осигуряване на ветеринарномедицинска дейност за пострадали животни в Спасителен център.
- Осигуряване на карантинно отделение за животни, конфискувани от митническите власти или от РИОСВ в България.
- Изграждане на нови и обновяване на вече съществуващи експозиции от животни в съответствие със съвременните изисквания за модерен европейски зоопарк.
- Осигуряване на пълноценен културен отдых на посетителите.
- Съвместна работа по природозащитни проекти с неправителствени природозащитни организации от България и света, както и с професионални организации, свързани със зоопарковете (Европейска асоциация на зоопарковете и аквариумите и др.).
- Провеждане на образователни и природозащитни дейности и кампании, насочени към учениците и посетителите на зоологическата градина (зооучилища, лекции, беседи, анкети), както и тематични представления на специално изградена сцена в зоопарка.

Създаване и поддържане на образователни инсталации, свързани с животните и растенията в зоопарка (информационни табла и табели, художествени инсталации,

изложби, интерактивни експозиции), които да съответстват на модерните тенденции и познавателни нужди на посетителите.

4.2. Основни проблеми и предизвикателства

Извън населените места

Столична община има богато биологично разнообразие. На сравнително малката територия на общината се срещат голям брой видове растения и животни. Популациите на консервационно значимите видове са локализирани в отделни находища, попадащи в границите на защитените територии и/или защитените зони.

Функция на защитените зони и територии е не само опазване на биологичното разнообразие, природните ресурси и свързаните с тях културни ценности, а и осигуряване на условия за отдих и туризъм. Многобройното население на Столична община натоварва обектите от НЕМ и много често пречи на изпълнението на техните функции за опазване на биологичното разнообразие, поради струпването на големи групи хора. Това от своя страна поражда и необходимостта от използването на най-подходящия подход за ефективното им управление, за да се предотвратят рисковете пред опазването на природните ресурси. Световната практика налага Плана за управление като документ, който се разработва с цел регламентиране действията по опазването на природата и устойчивото ползване на нейните ресурси за определен период от време, и формира дългосрочна визия за развитие на защитената територия (Планове за управление на защитените територии – инструмент за управление на туризма, Д. Алексова, Т. Белев, 2012). За да се постигнат тези цели е необходимо Общината да възложи изготвяне на планове за управление на предварително приоритизирани защитени територии - защитени местности и природни забележителности, по реда и условията на *Наредбата за разработване на планове за управление на защитени територии* (Обн. ДВ. бр.13 от 15 Февруари 2000 г.).

В населените места

В световен мащаб загубата на местообитания е основна заплаха за биологично разнообразие. Столична община не е изключение. С непрекъснатото увеличаване на застроената площ в населените места и най-вече в гр. София и намаляване площта за зелената система, наред с всички други нейни екосистемни услуги, се губи и биоразнообразие.

Едно от възможните решения за запазването на зелените площи и биологичното разнообразие, предложено в Доклада по околна среда на инициативата „Визия за

София“, е максималното ограничаване на запечатването на нови терени. Това може да бъде постигнато чрез приоритетно преизползване на вече запечатани терени и ограничаване на запечатването на нови. Потенциална заплаха за биологичното разнообразие са и инвазивите, които могат да изместят местни, автохтонни видове. Често дървесни инвазивни видове са пренасяни с декоративна цел по паркове и градини, което не бива да се допуска.

4.3. Ключови мерки, които е необходимо да се предприемат, за да се изпълни специфичната цел

За да повиши ефективността при опазване на биологичното разнообразие на своята територия, Столична община е необходимо да изпълни следните ключови мерки:

- Да възложи изготвяне на планове за управление на предварително приоритизирани защитени територии (защитени местности, природни забележителности) по реда и условията на *Наредбата за разработване на планове за управление на защитени територии* (Обн. ДВ. бр.13 от 15 Февруари 2000 г.).
- Да провежда и в бъдеще информационни кампании, които да повишат обществената ангажираност и инициативност.
- Да подпомогне подобряване на условията в „Зоологическата градина“ в гр. София.
- Да проучи биоразнообразието на територията на общината извън защитените територии и зони (НЕМ).

Мерките, подкрепящи биологичното разнообразие, неминуемо оказват положителен ефект върху състоянието на зелената система като местообитание за различни видове. Косвено, това помага за подобряване качеството на въздуха, водите и други компоненти от околната среда, намалява уязвимостта на околната среда на Столична община към климатичните промени, подобрява нивото на екосистемните услуги и др.

План за действие за постигане на Специфична стратегическа цел 4 - „ Да се повиши ефективността при опазване на биологичното разнообразие на територията на Столична община.“

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
1.	Общината да възложи изготвяне на планове за управление на предварително приоритизирани защитени територии (защитени местности, природни забележителности) по реда и условията на <i>Наредбата за разработване на планове за управление на защитени територии</i> (Обн. ДВ. бр.13 от 15 Февруари 2000 г.).	Регламентиране на действията по опазване на природата и устойчивото ползване на възобновяемите ресурси.	Изготвени и утвърдени планове за управление на защитени територии.
2.	Обособяване на гори във фаза на старост по смисъл на § 1, т. 43 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 8 от 5 август 2011 г. за сечите в горите и в съответствие с чл. 1, ал. 1, т. 5 от същата Наредба.	Осигуряване на екологосъобразно стопанисване на горите и горските територии, собственост на Столична община и попадащи в защитени зони от мрежата Натура 2000.	Хектари гори, обособени във фаза на старост.
3.	Провеждане на информационни кампании за запознаване на населението на общината с биологичното разнообразие на нейната територия, както и със заплахите и начините за опазването му.	Повишаване на обществената ангажираност и инициативност.	Брой проведени информационни кампании и брой включили се граждани.

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
4.	Проучване на биоразнообразието на територията на общината извън защитените територии и зони (НЕМ).	Създаване на основа за целенасочено планиране за ограничаване загубата на биологично разнообразие в градска среда.	Проучена площ/проведени теренни проучвания.
5.	При идентифициране на загуба на биологично разнообразие на територията на общината, извън защитените територии и зони, да се разработят и приложат адекватни мерки за ограничаване загубата на биологично разнообразие.	Съхраняване на биологичното разнообразие извън НЕМ.	Изготвено и прието Ръководство/Насоки за ограничаване загубата на биологично разнообразие на територията на общината, извън защитените територии и зони.
6.	Подобряване на условията в Спасителния център към „Зоологическата градина“ в гр. София, както и на условията за живот на животните в нея.	Увеличаване на капацитета и възможностите за помощ на пострадали диви животни. Постигане на изискванията и условията за отглеждане на животни в зоологически градини. Осигуряване на комфорт на животните, чрез максимално доближаване до естествените им хабитати.	Извършени ремонтни дейности. Инвестирани средства в подобряване на условията, закупена техника за Спасителния център, рехабилитирана площ от Зоологическата градина.
7.	Провеждане на информационни кампании за популяризиране на осиновяването на животните от Зоологическа градина – София.	Увеличаване на средствата за поддържане на добри условия на живот на животните от Зоологическата градина.	Увеличен брой на осиновителите на животни от Зоологическата градина.

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
8.	Проучване на биоразнообразието на територията на град София и изготвяне на карта на обекти (зелени площи и др.) с голямо значение за опазване на биологичното разнообразие.	Подпомагане на планирането на мерки за опазване на биологичното разнообразие.	Изготвена карта на обектите от значение за опазване на биологичното разнообразие.
9.	Увеличаване на дела на храстите (до около 30% от общата територия на парка) и плодоносните растения в парковите части.	Подобряване на местообитанията на видовете в градска среда.	% територии, заети с храсти и плодоносна растителност.
10.	Организиране на ежегодни фестивали/събития, с подкрепата на бизнеса, промотиращи опазването на биологичното разнообразие. Събитията следва да включват дейности по залесяване, монтиране къщички за птици, къщички за прилепи, укрития за насекоми и т.н.	Повишаване на самосъзнанието на жителите на СО по отношение на опазване на биологичното разнообразие.	Брой организирани фестивали/събития.
11.	Инвентаризация на птиците, обитаващи парковете на територията на СО.	Подобряване на базата за вземане на решения.	Извършена инвентаризация.
12.	Инвентаризация на прилепите, обитаващи парковете на територията на СО.	Подобряване на базата за вземане на решения.	Извършена инвентаризация.
13.	Увеличаване на броя залесени дървета на териториите, собственост или управлявани	Подобряване на състоянието на биоразнообразието чрез осигуряване на	Увеличение с 10% на залесените територии до 2028г.

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
	от СО. Залесяването на територията на СО (както в градските, така и в извънградските части) да се извършва с местни видове.	местообитания.	

ССЦ 5. Да се предотврати или намали вредното въздействие на физичните фактори шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.

5.1. Основни постижения и напредък на Общината за предотвратяването или намаляването на вредното въздействие на физични фактори: шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения

Шум

В съответствие с изискванията на *Закона за защита от шума в околната среда /ЗЗШОС/* и Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 юни 2002 година относно оценката и управлението на шума в околната среда, е разработена и приета (2009 г.) Стратегическа карта за шума (СКШ) на агломерация София, която периодично (на 5 год.) се актуализира. СКШ предоставя актуална информация за състоянието на акустичната среда на територията на Столична община (СО), получена чрез изчисляване на нивата на шума в голям брой пунктове (над 70) като се обхващат основните източници на шум – различните видове транспорт (автомобилен, релсов - железопътен и трамваен, въздушен) и промишлени обекти. В СКШ се отчитат данните и от други системи за мониторинг на шума (СРЗИ, РИОСВ, Летище София). СКШ дава възможност за определяне на критичните зони с най- голямо шумово натоварване и приоритизиране на мерките, относно източниците на шум и обектите на въздействие.

Съгласно същите нормативни изисквания, към СКШ се разработва и План за действие, който също периодично (на 5 год.) се актуализира. В Плана за действие се предвиждат мерки за ограничаване на шумовото въздействие и подобряване на акустичната среда (предимно на територията на Столицата) като при разработването му се взимат предвид всички актуални програмни документи на СО имащи отношение към проблема за шума в околната среда. Мерките, заложи в Плана за действие, са неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда, съгласно чл. 8, ал. 3 от ЗЗШОС.

Мерките са комплексни, обхващат множество направления като се акцентира върху райони и отделни зони, с констатирани най- големи превишения на граничните стойности за шум, респективно с най-вредно въздействие върху здравето на населението. Мерките в Плана за действие се изпълняват постоянно, поетапно (според съответните общински програми) или срочно.

Голяма част от мерките се отнасят до основния източник на шум – автомобилния транспорт: реконструкция/ рехабилитация/ основен ремонт на улици,

булеварди, площади, изграждане на ключови кръстовища, намаляващи задръстванията, ограничаване на транзитния поток на тежкотоварни автомобили, ограничаване достъпа на МПС в централните градски части, повишаване на пропускателната способност на основни улици, подобряване на организацията на движение, вкл. ограничаване на скоростта на движение по определени улици, подобряване на шумовите характеристики на масовия градски транспорт, развитие на велосипедната инфраструктура, изграждане на Метролиния 3, оптимизация на маршрутите на наземния градски транспорт, след реализация на отделните етапи от разширението на метрото, изграждане на шумозащитни съоръжения, за защита от транспортен шум.

Към настоящия момент, по-голямата част от основните улици и булеварди в Столична община са с подменена асфалтова настилка, с подобрени качества. С малки изключения, керамичната и гранитната паважна настилка в гр. София, положена преди 1944 г., не подлежи на подмяна, тъй като е декларирана недвижима културна ценност с определен временен режим на опазване, съгласно заповед на министъра на културата от 2016 г. Реализирани са пет кръстовища, на две нива. Изградени са общо 8 броя буферни и 10 броя обществени паркинги, въведени са две зони за почасово платено паркиране – „СИНЯ“ и „ЗЕЛЕНА“. Обновяването на обществения транспорт (автобусен, тролейбусен, трамваен) вече е осъществено в много голяма степен. Изградени са над 50 km велоалеи. Разработен е „Проект за оптимизация на маршрутите на наземния градски транспорт, след реализация на отделните етапи от разширението на метрото в София“. Реализирани са шумозащитни екрани – стени (ШЗЕ), за участъци от следните пътни артерии: Северна скоростна тангента, ул. „Околовръстен път“ - Западна дъга (при бул. „Царица Йоанна“ и при ул. „Филиповско шосе“), ул. „Околовръстен път“ - Южна дъга (при магазин ИКЕА), кръстовище бул. „Пею Яворов“ и бул. „Стоян Михайловски“, бул. „Брюксел“, кръстовище бул. „Акад. Иван Гешов“ и ул. „Св. Георги Софийски“. В плана за действие към СКШ, акустичният ефект от ШЗЕ е оценен като намаляване на броя жители в сградите, или на площта, ошумени с наднормени нива.

При одобряване на инвестиционни проекти на обекти с обществено предназначение (административни, търговски, бизнес) с обща климатизация (локални източници на шум), се следи за изпълнение на изискванията на Наредба № 4, МРРБ, МЗ, МВР, МОСВ от 2006 г., относно съдържанието на: част Архитектурна, част Конструктивна, частите за инсталации, техническите спецификации или

експлоатационни характеристики на избраните строителни продукти, плановете за безопасност и здраве с описание на използваните строителни машини и транспортни средства, източниците на шум и шумозащитните мерки по време на строителството, и други.

Съществена част от мерките, насочени към ограничаване на шума в околната среда и подобряване на параметрите на жизнените условия, на територията на СО, включват: упражняване на контрол от страна на местната власт, в рамките на своите компетенции, съгласно изискванията на *Закона за защита от шум в околната среда* и общинските наредби – Наредба на Столичен общински съвет за реда и условията за извършване на търговска дейност на територията на Столична община (Приета с Решение № 4 на СОС по Протокол № 36 от 13.01.2005 г., посл. изм. и доп. с Решение № 509 по Протокол № 58 от 26.07.2018 г.) и Наредба за обществения ред на територията на Столична община (Приета с Решение № 676 по Протокол № 61 от 27.09.2018 г., осъществяване на координация с другите компетентни контролни органи (СРЗИ, СДВР, РИОСВ), ежегодно обобщаване и анализиране на постъпилите жалби от граждани, свързани с проблеми с шум в околната среда и резултатите от предприетите проверки от контролните органи.

В актуализираната СКШ е отчетено, че реализираните до сега мерки за ограничаване на шумовото въздействие, в периода 2009 г. – 2017 г., са довели до промени (предимно намаляване) на броя на засегнатите от наднормени нива на шум сгради (жилищни и такива с повишени нормативни изисквания, по отношение на шума). Промените са различни, за различните източници на шум, както и за различните периоди от денонощието. Най-съществено е намаляването на броя жители по отношение на въздействието от железопътния транспорт, а на обектите, подлежащи на усилен шумозащита – по отношение на въздушния транспорт и промишления шум. По-слаба е промяната по отношение въздействието от шума на автомобилния транспорт. По-мощните мерки (подмяна на уличните пътни настилки, прилагане на „безшумни“ релсови трамвайни трасета и мотриси, цялостна шумозащита на големи зони за отдих и др.) имат значителен акустичен ефект. Локалните мерки като поставяне на шумозащитни екрани, имат незначителен общ ефект за града, но са значими, по отношение на защитавания локален обект (особено ако е с по-строги изисквания за шум - лечебни, учебни, детски, научно- изследователски заведения).

Йонизиращи и нейонизиращи лъчения

Дейностите в обектите с източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ) се извършват въз основа на утвърдени писмени процедури, съобразно издадените от Агенцията по ядрено регулиране лицензии и разрешения, с които са определени изискванията и условията за поддържане на високо ниво на безопасност. В обектите с ИЙЛ се поддържа вътрешна организация за своевременно изпълнение и контрол по отчитане на условията от лицензиите и разрешенията.

Дозовото натоварване на персонала е поддържано на равнище под дозовите предели за професионално облъчване и не е регистрирано превишаване на годишната граница на дозата.

В рамките на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон, на територията на Столична община, ИАОС извършва мониторинг в 1 локална мониторингова станция (ЛМС – София), разположена на територията на НИМХ – БАН, кв. Младост. От 01.12.2014 г. в ЛМС – София е инсталиран нов тип гама-сонда за измерване на радиационния гама-фон. Измерванията до края на 2014 г. са по показател Средни дневни стойности за мощността на погълнатата доза в [nGy/h], а след това (01.12.2014 – досега) – Средни дневни стойности за мощността на амбиентната еквивалентна доза $H^*(10)$ в [$\mu\text{Sv/h}$]. Елементите на „Автоматизираната информационна система за радиационен мониторинг и ранно предупреждение на гражданите” са базирани на „Дозиметър за фотонно лъчение за околна среда тип РИТ-1 „Катрин”. Те са разположени в шест точки на територията на Столична общината в сградите на районните администрации Панчарево, Кремиковци, Нови Искър, Банкя, Витоша и на ул. „Г. Бенковски” № 12. Визуализацията на измерените стойности дава денонощна информация на специалистите и населението за радиационната обстановка, а звукова и светлинна сигнализация дават информация за превишение на зададените прагове.

5.2. Основни проблеми и предизвикателства по отношение на предотвратяването или намаляването на вредното въздействие на физичните фактори шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения

Шум

На шумови нива над граничните стойности са изложени значителна част от жителите на града и почти всички обекти с повишени изисквания по отношение на шума (зони за лечебни, учебни, детски, научно- изследователски заведения). През

последните 10 години, нивото на шума в голяма част от наблюдаваните от СРЗИ пунктове, на територията на гр. София, се задържа трайно над граничните стойности.

От резултатите на мониторинговата система на СРЗИ и тези от СКШ следва, че основният източник на шум, оказващ най-неблагоприятно въздействие върху населението на агломерация София (основно гр. София), е автомобилният транспорт.

Реализираните след 2009 г. мерки за ограничаване на шумовото въздействие са довели до промени (предимно намаляване) на броя на засегнатите от наднормени нива на шум сгради (жилищни и такива с повишени нормативни изисквания, по отношение на шума). Цялостният ефект от реализираните досега мерки е по-малък, относно въздействието на автомобилния транспорт, в сравнение с другите източници на шум. Независимо от прилагането на действия, насочени към: ограничаване на транспортния трафик (изграждане на метролинии, буферни паркинги, оптимизация на маршрутите на наземния градски транспорт, след реализация на отделните етапи от разширението на метрото, изграждане на велоалеи), подобряване на пътните настилки, обновяване на обществения транспорт и други, засега не е постигнато значително и трайно намаляване на шумовите нива, около най-натоварените улици, в глобален мащаб (на цялата територия на гр. София). Като основни причини за наднормените шумови нива от автомобилния транспорт могат да се посочат:

- Непрекъснато увеличаване на моторизацията в страната, в частност - в агломерация София (сериозен ръст на регистрацията на лични леки автомобили), водещо до претоварване на транспортната инфраструктура на града, чиито капацитет е ограничен. Това се дължи на естествения процес на трудова и образователна миграция на населението от други региони на страната към столицата, постоянен през последните 20 години, който не подлежи на контрол от страна на общинската администрация. В перспектива се очаква увеличаване на интензивността на всички видове транспорт (автомобилен, железопътен и въздушен), което ще доведе до нарастване на създаваните от него шумови нива, което е предпоставка за влошаване на акустичната среда в местата на въздействие, респ. увеличаване на броя на засегнатото население.

- Застаряващ автомобилен парк в страната като цяло (68% от регистрираните автомобили са на възраст над 15 години);

- Задръствания по уличната мрежа на гр. София, предизвикващи движение

в режим на постоянно спиране и тръгване, поради ниска пропускателна способност на улиците и наличие на препятствия (неправилно паркирали МПС, контейнери за смет и други);

- Пътна настилка с ниски показатели, по отношение на излъчвания от транспортния поток шум (паваж), лошо състояние на асфалтова настилка. Към настоящия момент, по-голямата част от основните улици и булеварди в Столична община са с подменена асфалтова настилка, с подобрени качества. С малки изключения, керамичната и гранитната паважна настилка в гр. София, положена преди 1944 г., не подлежи на подмяна, тъй като е декларирана недвижима културна ценност с определен временен режим на опазване, съгласно заповед на министъра на културата от 2016 г.

- За обекти, подлежащи на усилен шумозащита (болници, училища и др.), постигането на нормативните изисквания е трудно, а в много случаи и невъзможно, поради разположението им непосредствено до улици с интензивен транспорт, наличие на повече етажи на сградите и регламентирания ниски гранични стойности за шум.

- Изготвянето и одобряването на проекти за шумозащитни екрани (ШЗЕ) се осъществява, съгласно нормативните изисквания на *Закона за устройство на територията /ЗУТ/* и поднормативните му актове. При изпълнение на ШЗЕ трябва стриктно да се спазват определените в проекта размери на съоръжението, осигуряващи необходимата акустична ефективност. Последната може да се компрометира по различни причини като: нарушаване на целостта на екрана чрез отвори, фуги и др., пренебрегване на специфични конфигурации на ШЗЕ (например закривяване на екрана покрай пътното платно), прилагане на произволни, несертифицирани акустични елементи. Избраният акустичен елемент, задължително да притежава Сертификат за съответствие на акустичните и неакустичните му характеристики с БДС EN 14388, 2006 г.

- При предвиждане на растителна шумозащита, трябва да се има предвид, че забележимо намаляване на шумовото ниво е възможно само при плътна растителна маса с достатъчна ширина на засаждането, с многоетажна структура (храсти под короните на дърветата). Необходимо е да се вземат под внимание установените чрез изследвания акустични качества на растителни бариери, в зависимост от видовия състав и конфигурацията им. Единични дървета или разреждени насаждения от дървета и храсти са практически без значение.

- Все още се допускат сериозни и трайни нарушения на законовите

разпоредби (ЗЗШОС и общинските наредби) от страна на търговски обекти (дискотеки, нощни барове и клубове, заведения, разположени на открито, ползващи озвучителни уредби), причиняващи недопустимо ошумяване на близките жилищни територии, особено през нощния период, което показва, че упражняваният контрол и координация между отговорните органи не винаги са достатъчни и ефективни.

Йонизиращи и нейонизиращи лъчения

Резултатите от *радиационния мониторинг* на околната среда показват, че няма отклонения от характерния естествен радиационен фон.

По отношение на нейонизиращите лъчения, трафопостовете в жилищните сгради създават магнитно поле при определен тип на монтаж – приземен или пристроен тип трансформатор, като магнитната индукция е в границите на Европейската препоръка 1999/519/ЕК, която у нас все още не е в сила.

Електромагнитната експозиция на населението се оценява при извършването на контрола, но събраната информация в електронната система не е на национално ниво, което изисква промяна в законодателството за защита от нейонизиращите лъчения, което да регламентира събирането на данните от измерванията в НЦОЗА, респективно МЗ.

По отношение на облъчването на населението с изкуствени източници на оптично лъчение, основният проблем са козметичните центрове и тези за придобиване на тен, които създават сериозен риск за възникване на меланоми и саркоми на кожата и за част от които не се спазват изискванията на нормативната база, а за други все още няма съответни нормативни изисквания за ползване.

5.3. Ключови мерки, които е необходимо да се предприемат, за да се изпълни специфичната цел.

Необходимо е изпълнение на мерките, набелязани в Плана за действие за управление, предотвратяване и намаляване на шума в околната среда на агломерация София. За постигане на ефект на цялата територия, основно на гр. София трябва да се наблегне и ускори изпълнението на мерките, отнасящи се най-вече до шума, създаван от автомобилните транспортни потоци и трамвайния транспорт, групирани в следните основни насоки:

- Подобряване състоянието на пътните настилки, чрез реконструкция/ рехабилитация/ основен ремонт на уличната мрежа, водещо до намаляване на шумовата емисия от транспортните потоци, движещи се по нея.

- Намаляване на задръстванията, чрез преразпределяне на транспортните потоци, вкл. чрез изграждане на ключови кръстовища.
- Ограничаване на транзитния поток на тежкотоварни автомобили, чрез пренасочване към околоръстни артерии, или с определен времеви режим на преминаване. Изнасяне на транзитните за гр. София транспортни потоци, чрез изграждане на обходни трасета.
- Ограничаване достъпа на МПС в централните градски части, чрез обособяване на паркинги в близост до начални и крайни спирки на градския транспорт и метростанции, зони за кратковременно платено паркиране и други.
- Изпълнение на разработения „Проект за оптимизация на маршрутите на наземния градски транспорт, след реализация на отделните етапи от разширението на метрото в София“, възложен от „Метрополитен“ ЕАД.
- Повишаване на пропускателната способност на основни улици, чрез контрол на неправилното паркиране, изграждане на „джобове“ за контейнерите за смет и други.
- Подобряване на организацията на движение, чрез оптимизация на режимите на светофарите, въвеждане на „зелени вълни“ и други.
- Ограничаване на скоростта на движение по улици с установено значително превишение на граничните стойности за шум.
- Подобряване на шумовите характеристики на масовия градски транспорт, чрез монтиране на трамвайни релси с шумо- и виброизолиращи гумени елементи, поетапна подмяна на остарелите трамвайни мотриси и тролейбуси, привеждане на автобусния парк в съответствие с евростандарт EURO 4.
- Развитие на велосипедната инфраструктура.
- Определяне на времеви графици за дейността по сметопочистване и сметоизвозване, за осигуряване на тишина през нощния период.
- Подобряване на шумовите характеристики на железопътния транспорт, чрез полагане на безнаставови релсови трасета с шумопоглъщащи и противовибрационни елементи, внедряване на композиционни калодки при товарните вагони, поетапна подмяна на остарели вагони с нови и други.
- Проектиране и изпълнение на шумозащитни екрани за защита на обекти с наднормено шумово въздействие от страна на различни източници на шум (основно автомобилен и релсов транспорт). Обектите с по-строги нормативни изисквания по

отношение на шума (зони за отдих, за лечебни, учебни, детски, научно-изследователски заведения) следва и за напред да бъдат предмет на специално внимание, вкл. чрез изпълнение на шумозащитни екрани.

- Изискване на шумозащитни мерки при проектиране на обекти с обществено предназначение (административни, търговски, бизнес) с обща климатизация (локални източници на шум), съгласно Наредба №4 (МРРБ, МЗ, МВР, МОСВ, 2006 г.).

- Да се упражнява строг и безкомпромисен контрол, по отношение на нарушителите на нормалната акустична обстановка, в жилищните територии на града като се спазват стриктно изискванията на ЗЗШОС и общинските наредби.

От съществено значение е провеждането на текущ мониторинг и контрол на изпълнението на заложените мерки, както и оценка на тяхната ефективност.

По отношение на устройството на територията, ОУП на СО предвижда нови устройствени зони с различно предназначение: жилищно застрояване, производствено – складови дейности, рекреация, озеленяване и други. Във връзка с това:

- При утвърждаване на разработените ПУП на зони с различно предназначение (жилищни, за отдих, учебна, лечебна, научна дейност и др.), в близост до източници на шум (натоварени пътища/ улици, промишлени обекти и др.), да се изисква отчитане на фактор шум, с цел постигане на граничните стойности за шум за съответния вид територия. При очаквано наднормено шумово въздействие, да се предвиждат мерки за осигуряване на нормативните изисквания, чрез максимално отдалечаване на линията на застрояване от източника на шум, подходяща ориентация на сградите и помещенията в тях, спрямо източника на шум, екраниране на разпространението на шума към обектите на въздействие, с различни видове шумозащитни съоръжения (екрани – стени, озеленени земни насипи, сгради с нежилищно предназначение и други).

- При обособяване на нови терени за различна производствено – складова дейност, се въвеждат нови източници на шум в околната среда, при което трябва да се вземат под внимание нормативните изисквания за шум за разположени в близост територии с нормиран шумов режим.

- При разработване на ПУП на обекти за отдих и рекреация (особено чувствителни по отношение на шумово въздействие), трябва да се обръща внимание, освен на външните, също и на собствените (вътрешни) източници на шум – спортни

площадки, развлекателни атракциони, паркинги, заведения с озвучителни уредби и други, за да се гарантира благоприятна акустична среда на териториите им.

При извършване на строителни работи по изграждане на нови обекти, да се използва съвременна строителна и транспортна техника, в съответствие с изискванията на *Наредба за съществените изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито, по отношение на шума, излъчван от тях във въздуха* (Обн. ДВ. бр.11 от 10 Февруари 2004г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.87 от 31 Октомври 2017г.). При необходимост, да се поставят временни ШЗЕ, за защита на близки до строителната площадка жилищни територии, особено при наложителна работа през вечерния и нощния период.

Изпълнението на мерките, отнасящи се до намаляване на шума, създаван от автомобилните транспортни потоци, пряко ще повлияе и върху постигането на Специфичната стратегическа цел 1 от настоящата Програма за опазване на околната среда, а именно подобряване на качеството на атмосферния въздух.

По отношение на намаляването или превенцията от вредното въздействие на **йонизиращи и нейонизиращи лъчения** е необходимо:

1. **Йонизиращи лъчения:** Осигуряване на сигурност на Столична община за периода 2017 – 2027 г. при радиационна авария във връзка с:

- откриване на безстопанствени източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ);
- превоз на радиоактивни отпадъци (РАО) и/или ИЙЛ;
- използване на ядрени и радиоактивни материали за терористични цели, саботажи и др.;
- регистриране на нелегален трафик на Граничен контролен пропускателен пункт (ГКПП) или на територията на областта;
- умишлено радиоактивно замърсяване на публични места, питейни водоизточници, хранителни продукти и потребителска продукция;
- падане на сателит, захванан с ядрен реактор или с ядрени вещества и/или ИЙЛ;
- пожар на място с наличие на ИЙЛ;
- откриване на медицински симптоми от радиоактивно облъчване на лица от населението;
- оказване на помощ в обект, в който се намира източник на йонизиращо лъчение (ИЙЛ).

2. **Нейонизиращи лъчения:** В областта на контрола - продължаване на събирането на данни от измервания на стойностите на ЕМП/мониторинг в населени места.

Промяна на законодателството, което да въвежда европейските нормативи и практики за осигуряване на защита на населението от въздействието на ЕМП

Необходимо е също актуализиране на „Указанията“ на МЗ за извършване на контрол и мониторинг на източниците на ЕМП от страна на РЗИ.

План за действие за постигане на Специфична стратегическа цел 5 – „Да се предотврати или намали вредното въздействие на физичните фактори: шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.“

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
Фактор „Шум“			
1.	Изпълнение на мерките, заложи в Плановите за действие към актуализираните СКШ (2017 г., 2022 г. и 2027 г.) - постоянни, поетапни, срочни. Краткосрочни (до 2020 г.) и средносрочни мерки (до 2022 г.) - приоритетни източници на шум и райони: автомобилен и трамваен транспорт; ЦГЧ, гъсто населени зони и локални обекти с нормиран шумов режим около главни пътни артерии („акустично горещи“ зони). Дългосрочни мерки (след 2022 г.) - приоритетни източници на шум и райони: автомобилен транспорт, разширяване на обхвата на засегнатите от шумово въздействие жилищни зони и локални обекти с нормиран шумов режим.	Подобряване на акустичната среда на територията на СО. Ограничаване броя на обектите с наднормено шумово въздействие.	Нива на шум в пунктовете за наблюдение на територията на СО. Тегловен коефициент за ефекта на редукция на наднорменото тотално ошумяване на площта, в района на анализ. Тегловен коефициент за ефекта на редукция на наднормената тотална шумова експозиция на броя население (обитатели), в района на анализ.
2.	Актуализиране на Стратегическата карта за шум (СКШ) на агломерация София и на съответния План за действие (2022 г. и 2027 г.) Определяне на новите, приоритетни източници на шум и райони.	Подобряване на акустичната среда на територията на СО. Ограничаване броя на обектите с наднормено шумово въздействие.	Приети актуализирани СКШ на агломерация София и План за действие.
3.	Отчитане на фактор Шум и изискване на необходимите шумозащитни мерки, при изготвяне и приемане на нови ПУП на зони с различно предназначение. При обособяване на нови производствени терени да се отчитат изискванията за шум, за	Удовлетворяване на регламентираните гранични стойности за шум, за обектите на шумово въздействие (територии и зони с нормиран шумов режим).	Нива на шум в местата на шумово въздействие.

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
	близки територии с нормиран шумов режим.		
4.	<p>Инспектиране на откритите строителни площадки на територията на СО по отношение на спазване на нормативните изисквания към шума на машините и съоръженията, работещи на открито, както и спазване на дневните и нощните норми за шум.</p> <p>При необходимост, да се изисква поставяне на временни шумозащитни екрани, особено при наложителна работа през вечерния и нощния период.</p>	<p>Ограничаване на шумовата емисия от използваната техника в околната среда.</p> <p>Удовлетворяване на регламентираните гранични стойности за шум, за обектите на шумово въздействие (територии и зони с нормиран шумов режим).</p>	<p>Нива на шум в местата на шумово въздействие.</p>
5.	<p>Актуализиране на нормативни документи на СО, касаещи фактор Шум, в съответствие с промени в Европейското законодателство, в тази област.</p>	<p>Хармонизиране на нормативната база на СО с Европейското законодателство.</p>	<p>Приети актуализирани документи</p>
6.	<p>Подобряване на рекреационните функции на парковете за широко обществено ползване чрез осигуряването в тях на изпълнение на препоръките на Световната здравна организация за нива на шума под 55 dB в зони за почивка.</p> <p>Постигането на тези стойности може да се изпълни чрез някои от следните мерки:</p> <p>Създаване на екологосъобразен дизайн на парковите площи;</p> <p>Планиране на шумозаглушителни пояси в покрайнините на парковете;</p> <p>Недопускане на дейности, повишаващи шумовото натоварване в границите на парковете;</p> <p>Прилагане на управленски мерки за намаляване на шума.</p>	<p>Подобряване на качеството на парковите площи като зони за почивка</p>	<p>Проведени мероприятия за постигане на поставените цели.</p>

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
Йонизиращи и нейонизиращи лъчения			
7.	<p>Осигуряване на сигурност на Столична община при радиационна авария:</p> <ul style="list-style-type: none"> - откриване на безстопанствени източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ); - превоз на радиоактивни отпадъци (РАО) и / или ИЙЛ; - използване на ядрени и радиоактивни материали за терористични цели, саботажи и др.; - регистриране на нелегален трафик на Граничен контролен пропускателен пункт (ГКПП) или на територията на областта; - умишлено радиоактивно замърсяване на публични места, питейни водоизточници, хранителни продукти и потребителска продукция; - падане на сателит захранван с ядрен реактор или с ядрени вещества и /или ИЙЛ; - пожар на място с наличие на ИЙЛ; - откриване на медицински симптоми от радиоактивно облъчване на лица от населението; - оказване на помощ в обект, в който се намира източник на йонизиращо лъчение (ИЙЛ). 	<p>Предотвратяване повишаването на радиационното замърсяване и защита на населението от въздействието на ЙЛ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Атмосферна радиоактивност; - Специфична активност на естествени и техногенни радионуклиди в необработваеми почви; - Обща алфа- и обща бета-активност, съдържание на естествен U и специфична активност на ²²⁶Ra на повърхностни води; - Радиационно влияние на дейността на АЕЦ „Козлодуй“ върху околната среда; - Дозово натоварване на населението.
8.	<p>В областта на контрола</p> <ul style="list-style-type: none"> - продължаване на събирането на данни от измервания на стойностите на ЕМП/мониторинг в населени места. 	<p>Допълване и поддържане на електронната информационна система за източниците на ЕМП.</p>	<p>Брой пунктове с измервания на ЕМП в столицата, съгласно Указания на МЗ.</p>

ССЦ 6. ДА СЕ ПОДОБРИ УПРАВЛЕНИЕТО И УВЕЛИЧИ ПЛОЩТА НА ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

6.1. Основни постижения и напредък на Общината

Постоянно нарастващият интерес и инвестиции от страна на Столична община (СО) в зелената система на своята територия през последните години води до значителни резултати в следните направления:

- Дирекция “Зелена система” започва разработването на модулна информационна система: “Регистър на ЗЕЛЕНИТЕ ПЛОЩИ и регистър на КАРТОТЕКИРАНАТА РАСТИТЕЛНОСТ”.

- Постигнато е добро състоянието на дървесно-храстовата растителност в интензивно поддържаните паркове от Дирекция „Зелена система“.

- Стартиралата през 2016 г. програма „Зелена София“ е помогнала за реализацията на 423 проекта. Като основната цел е подобряване състоянието на зелените площи и парковото обзавеждане общинска собственост, отнасящи се до Зелената система, както и създаване на условия за благоустрояване, усвояване и използване на прилежащи територии и околни пространства в жилищните квартали за подобряване условията за живот и отдих.

- СО разработва карта на подходящите територии за градско земеделие.

- Инициативи като "Визия за София" и "София-град за хората" демонстрират разбиране на проблемите на зелената система на града, а също така и насоки в разрешаването на тези проблеми.

- Като най-голямо признание за досегашната работа на екипите на СО е включването на София в инициативата на Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) „Зелени градове“.

6.2. Основни проблеми и предизвикателства

Основно проблемите за СО са свързани с влошаване на санитарно-хигиенните качества на ландшафта и по-специално на някои елементи на ландшафтни компоненти - промени в микроклимата, водно-физичните свойства на почвата, шумовото замърсяване, замърсяването на въздуха и др. Това оказва пряко влияние върху фитосанитарното състояние на растителността, а от там и върху естетическите качества на градския ландшафт и неговото визуално възприемане.

Сериозен е проблемът с недостатъчните площи при засаждане в настилка на единични дървета покрай улици и булеварди. Проблемите са свързани с недостатъчно място за развитие на кореновата система; „прегриване“ през горещите месеци, поради нагриването на тъмните асфалтови настилки в непосредствена близост; влошаване на почвените условия поради третиране на пътищата с препарати против замръзване; неправилни резитби и други.

Недостатъчното озеленяване по квартали и разпокъсаността на зелените площи в рамките на гр. София, компрометира максималния потенциал на зелената система. Проф. Геел потвърждава това схващане, като препоръчва повишаването и балансирането на озелеността по квартали и изграждане на зелени връзки. Към момента повишаващата се интензификация и уплътняване на гр. София е предпоставка за задълбочаване на проблемите в зелената система. Отчита се сериозна нужда от повишаване на броя на инструментите с цел справяне с тези проблеми и отговаряне на глобалните стандарти.

Липсва пълна информация за замърсените и нарушени терени в рамките на Общината, както и система за мониторинг, която да дава актуална и цялостна оценка. Върху голяма част от обработваемите площи и др. в общината заплахата за доброто състояние на почвите е констатирана ерозия, за което е необходимо да бъдат предприети действия.

Като проблем се очертава и липсата на актуални данни за всички зелени пространства, стопанисвани от Дирекция „Зелена система” – местоположение, вид територия, площ, видове растителност, състояние. Дигитализирането на базата данни на Дирекция „Зелена система” би било от голяма полза за бъдеща експертна дейност, планиране и опазване на зелената система на СО.

6.3. Ключови мерки, които е необходимо да се предприемат, за да се изпълни специфичната цел

Ключови мерки, които е необходимо да предприеме Общината, за да постигне заложената ССЦ 6 са:

- Подобряване състоянието и естетическата стойност на растителността в парковете и във вътрешно кварталните пространства;
- Идентифициране, картиране и остойностяване на екосистемните услуги (<http://eea.government.bg/bg/ecosystems/index>);

- Осигуряване на нови зелени площи, включително чрез рекултивиране на нарушени терени;
- Планиране и изграждане на нови паркове за широко обществено ползване;
- Извършване на допълнителни проучвания и анализи за територията на Столична община, които ще гарантират оптимизиране на процеса по поддържане на съществуващата зелена система и увеличаването на нейната площ.

Чрез подобряване на състоянието на зелената система ще бъде пряко и косвено повлияно постигането и на други специфични цели от Общинската програма за опазване на околна среда. Ще бъде ограничено запрашаването на въздуха, ще бъде осигурено убежище за биологичното разнообразие, възможно е да се ограничи шума в дадени територии.

План за действие за постигане на Специфична стратегическа цел 6 - „Да се подобри управлението и увеличи площта на зелената система на територията на общината.“

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
1.	Допълване и периодично актуализиране на Регистъра на озеленените площи – информация за поддържащите фирми, ревизиране на площите.	Предоставяне на актуални данни за озеленените площи в Столична община.	Ежегодно актуализиран Регистър на озеленените площи.
2.	Идентифициране, картиране и остойностяване на екосистемните услуги и интегрирането им в отчетите на Общината.	Допринасяне за изпълнение на ангажимента до 2020 г. всяка страна-членка на ЕС да включи в системите си за отчет и докладване екосистемните услуги. Създаване на базирана върху екосистемните услуги информационна система за състоянието на урбанизираните екосистеми и предоставяните от тях услуги чрез приложение на съвкупност от индикатори за оценка и картиране, с оглед на по-доброто разбиране и прилагане на секторните политики за устройство и развитие на териториите.	Класифициране и картиране на видовете екосистемни услуги на територията на СО, съгласно методика на ИАОС. Остойностяване на видовете екосистемни услуги на територията на СО.
3.	Продължаване изпълнението на Програма „Зелена София“, като се добавя цел, а именно гарантирането на достатъчно качествена намеса в градския ландшафт.	Повишаване на естетическите качества на градския ландшафт.	Брой изпълнени проекти и прилагане на методика за качествена оценка на изпълнените проекти.
4.	Подобряване състоянието на растителността във вътрешнокварталните пространства и уличното озеленяване, подобряване и на обемно-пространствената композиция и нивото на естетическа стойност.	Рехабилитиране на растителността и увеличаване на общите естетически качества на ландшафта.	Ежегоден мониторинг на състоянието на растителността във вътрешно кварталните пространства и уличното озеленяване.
5.	Изготвяне на карта на всички	Създаване на основа за	Изготвена карта на

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
	замърсени почви и нарушени терени на територията на Столична община (СО).	планирани дейности по подобряване състоянието на почвите на територията на Столична община и последващото им оформяне като зелени площи.	замърсените почви и нарушени терени на територията на СО.
6.	Рекултивиране на замърсени и нарушени терени като паркове и зелени площи. Залесителни мероприятия с участие на доброволци.	Увеличаване на зелените площи, възстановяване на нарушените терени и подобряване на ландшафта.	Рекултивирана техническо и/или биологично площ, (da)
7.	Планиране и изграждане на нови паркове за широко обществено ползване, особено в северните части на СО.	Увеличаване на териториите за отдих и рекреация, облагородяване на пустеещи земи.	Планирана и усвоена площ (da) на новите паркове за обществено ползване.
8.	Изготвяне на комплексна методика за анализ, оценка и периодичен мониторинг на устойчивостта на дървесните видове и тяхното фитосанитарно състояние, съобразно съвременните промени в климатичните условия на града, свързани основно с повишаване на температурите, замърсяване на атмосферния въздух, засоляване на почвите и др.	Увеличаване на устойчивостта на зелените площи в градската среда, както и повишаване на естетическите качества на ландшафта – зрително и обемно-пространствено.	Методика за мониторинг на фитосанитарното състояние на дървесната растителност. Списък с най-устойчиви видове с подходящи декоративни качества, съобразно местоложението им в градската среда.
9.	На базата на изводите от „Карта на топлинните точки“ в СО да се предвидят дейности по ограничаване на вредното въздействие в зависимост от конкретния обект и/или при необходимост подмяна на видовете.	Повишаване качеството на околната среда в СО и многократно подобряване на есетическите качества на заобикалящата ни среда.	Ежегоден мониторинг и доклад за постигнатия резултат от въведените мерки на „топлинните точки“.
10.	Увеличаване на използването на покривно и вертикално озеленяване.	Повишаване есетическите качества на средата, намаляване на запрашеността на атмосферния въздух. Подобряване на енергийната	Увеличаване на тези площи, бр. сгради/da.

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
		консумация на сградите и цялостно подобряване на околната среда.	
11.	Разработване на програма за запазване и развитие на зелени клинове на София.	На първо място ще се осигури пешеходна връзка от центъра на града с околните на столицата планини, като същевременно ще се създада отлични условия за спорт и рекреация на жителите и гостите на града. От друга страна ще се увеличи процентът на зелените площи в и около града, което ще доведе до подобряване на качествата на околната среда.	Планирана и усвоена площ за развитие на зелените клинове.
12.	Във връзка с изготвяне на предписания за Компенсаторно озеленяване, да се изготви цялостен анализ за наличните площи и да се препоръчват територии за залесяване по приоритет – пустеещи земи, нови паркове, зелени клинове и т.н.	Ще се увеличи процента на зелените площи, ще се намали запрашеността на атмосферния въздух, ще се повишат естетическите качества на ландшафта.	Ежегодни доклади за усвоени площи.

ССЦ 7. Да се ограничат и/или предотвратят рисковете пред Столична община, в следствие от изменението на климата и да се адаптира СО към случващите се климатични промени

7.1. Основни постижения и напредък на Общината

Столична община провежда последователна и целенасочена политика в областта на климатичните промени, като още през 2011 г. се присъединява към Споразумението на кметовете и поема ангажимент за намаляване на парниковите газове с 22 % спрямо нивата от 2007 г.. В изпълнение на ангажиментите на Столична община към Споразумението на кметовете е разработен и одобрен План за действие за устойчиво енергийно развитие за периода 2012 – 2020 г. В изпълнение на своите ангажименти за намаляване на емисиите на парникови газове, Столична община е изготвила инвентаризации за базовата за Общината година - 2007 г., както и за годините - 2011 г. и 2015 г. Инвентаризациите могат да бъдат намерени на следния интернет адрес: <https://www.sofia.bg/climat>. В резултат на получените данни от инвентаризациите е установено, че Столична община е намалила емисиите си на парникови газове с 9.7 % за 2015 г. спрямо базовата 2007 г., което се дължи на изпълнените мерки в основните сектори, отговорни за емисиите на парникови газове - сграден и транспортен.

По-късно, през 2015 г. Столична община се присъединява и към глобалната инициатива „Пакт на кметовете” (Compact of Mayors), осъществявана в партньорство с Генералния секретар на ООН и кметовете на гр. Рио де Жанейро, гр. Париж, гр. Сеул и други градове, за намаляване на емисиите на парникови газове, за проследяване на прогреса и за подготовка за справяне с последствията от климатичните промени. В съответствие с поетите ангажименти е изготвена и одобрена през 2017 година „Стратегия за адаптация към климатичните промени на Столична община”, а през 2019 г. и приет План за адаптация към климатичните промени за Столична община 2019 – 2025 г..

През 2017 г. европейската инициатива „Споразумение на кметовете” и инициативата на ООН „Пакт на кметовете” се обединяват в „Глобално споразумение на кметовете за климат и енергия” (ГСККЕ), за да се постигне консолидиран напредък на градско равнище към нисковъглеродна икономика и устойчиво развитие и да се демонстрира глобалното въздействие на местните действия. Градовете възприемат и

интегриран подход за смекчаване на и адаптация към изменението на климата чрез разработване на План за действие за устойчива енергия и климат за периода до 2030 г., който обхваща едновременно дейности за намаляване на парниковите газове и за адаптация към промените в климата. В тази връзка, Столичният общински съвет на свое заседание на 8 ноември 2018 г. взема решение за присъединяване на Столична община към ГСККЕ за периода 2021 – 2030 г. Наред с останалите местни власти, които са се присъединили към тази инициатива, Столична община се ангажира да разработи План за действие за устойчива енергия и климат за периода 2021 – 2030 г. (ПДУЕК) в срок от две години след официалното присъединяване, с цел да намали емисиите на парникови газове с 40% до 2030 година спрямо базовата 2007 година. ПДУЕК е стратегически документ, който обхваща едновременно политиката за смекчаване на и за адаптация към климатичните промени и интегрирането им в секторните общински политики.

Политиката по изменение на климата на Столична община и съответно изготвянето на стратегически документи в тази област се съобразява с основните международни договори, европейско и национално законодателство - релевантни споразумения, директиви, регламенти и стратегически документи, закони и подзаконовни нормативни актове в секторните политики, основно в областта на енергетиката, енергийната ефективност, възобновяеми източници на енергия, биогорива и др. сектори, които имат отношение към намаляване на парниковите газове или адаптацията към климатичните промени.

7.2. Основни предизвикателства

Уязвимостта и потенциалните климатични рискове пред Общината са разгледани в Стратегията за адаптация към климатичните промени (2017 г.). Рисковете и предизвикателствата пред Общината са представени по сектори - градоустройство, здраве, енергетика, транспорт, управление на води, околна среда и туризъм. Оценени са чрез „Матрица на риска“ на база тяхната вероятност да се случат и тяхното потенциално въздействие.

7.3. Ключови мерки, които е необходимо да се предприемат, за да се изпълни специфичната цел

Визията на Столична община за бъдещето, към момента, има ясен хоризонт до 2030 г. и се формира на базата на възприемане на холистичен подход за смекчаване и за адаптация в отговор на международните и на националните изисквания в областта

на климата и енергията (вкл. политиката по енергийна ефективност, насърчаване използването на възобновяеми източници на енергия и биогорива) и на интегриране на предизвикателствата, свързани с изменението на климата в секторните политики на местно ниво (План за адаптация към климатичните промени за Столична община, 2019-2025 г.).

Като релевантни по отношение на специфичната цел стратегически документи на Общината са приетите Стратегията за адаптация към климатичните промени и Плана за адаптация към климатичните промени за Столична община, както и ПДУЕК 2021-2030 г., който предстои да бъде разработен. Необходимо е:

1. Изпълнение на мерките, заложи в Плана за действие към Стратегия за адаптация към климатичните промени на Столична община.

2. При необходимост, актуализиране на Стратегията за адаптация към климатичните промени на Столична община и Плана за действие към нея. Координиране с изготвящи се в периода 2019-2025 г. стратегически секторни документи.

3. Разработване на План за действие за устойчива енергия и климат за периода 2021-2030 г.

4. Изпълнение на Плана за „Зелен град“ на София („зелени“ сгради, нулеви отпадъци, намаляване на въглерода, добра транспортна система, достъп до природата, чист въздух) след неговото приемане от СОС.

В контекста на Стратегията на Столична община могат да бъдат идентифицирани няколко основни направления за адаптация, на база на които в документа са предложени конкретни мерки за адаптация по сектори:

- Развиване на хоризонтални политики и стратегическо планиране, в това число планиране за изграждане на институционален капацитет за ефективно справяне с климатичните промени. В това направление влиза и изготвяне на нови и промяна на съществуващи политики, стратегии, законодателна рамка, стандарти за адекватно адаптиране към промените; изготвяне на планове за управление на риска за специфични климатични събития; анализи (разходи-ползи) на планираните мерки;

- Повишаване на институционалния капацитет в общината за адаптация към климатичните промени, вкл. координация и сътрудничество на общината с други отговорни институции, не само на регионално, но и на национално ниво, и активна работа със заинтересовани страни;

- Извършване на насочена научно-изследователска дейност и мониторинг за повишаване на знанията и събиране на данни за адекватно и ефективно планиране и прилагане на адаптационни мерки; извършване на насочени анализи за намаляване на уязвимостта;
- Провеждане на информационни кампании и повишаване на знанията и ангажираността на обществото към промените в климата;
- Ефективно комуникиране на изпълнението на Стратегията чрез провеждане на редовни срещи със заинтересовани страни и създаване на активен диалог;
- Търсене на допълнителни ползи и синергии - извършване на проактивни дейности за превенция на риска и намаляване на уязвимостта чрез превръщане на предизвикателствата, вследствие от климатичните промени, във възможности за позитивни промени - повишаване качеството на живот, развитие за местната икономика, прилагане на ефективни решения и добри практики.

План за действие за постигане на Специфична стратегическа цел 7 - „ Да се ограничат и/или предотвратят рисковете пред Столична община, в следствие от изменението на климата и да се адаптира СО към случващите се климатични промени.“

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
1.	Изпълнение на мерките, заложи в Плана за действие към Стратегия за адаптация към климатичните промени на Столична община.	Смекчаване или елиминиране на рисковете пред Столична община вследствие от изменението на климата.	Съгласно Плана за действие.
2.	При необходимост, актуализиране на Стратегията за адаптация към климатичните промени на Столична община и Плана за действие към нея. Координиране с изготвящи се в периода 2019-2025 г. стратегически секторни документи.	Гъвкавост на Плана за действие, отговарящ на промените в средата.	Изготвени доклади и отчетени резултати.
3.	Разработване на План за действие за устойчива енергия и климат за периода 2021-2030 г.	Стимулиране на нисковъглеродното развитие на икономиката; конкурентоспособна и сигурна енергетика; намаляване зависимостта от внос на горива и енергия; гарантиране на енергия на достъпни цени за всички потребители.	Разработен и приет План за действие за устойчива енергия и климат за периода 2021-2030 г.
4.	Изпълнение на Плана за „Зелен град“ на София („зелени“ сгради, нулеви отпадъци, намаляване на въглерода, добра транспортна система, достъп до природата, чист въздух) след неговото приемане от СОС.	Намаляване на въглеродния отпечатък.	Годишни отчети за изпълнение на Плана за „Зелен град“.
5.	Систематизиране на наличната информация от минали години и изграждане на база данни и система за мониторинг на основните параметри, свързани с рисковете от	Създаване на база данни, подпомагаща планирането на подходящи мерки за справяне с	Изградена база данни. Определени параметри за дългосрочен

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
	климатичните промени наводнения, прегряване (увеличаване на температурата в градска среда), суша и т.н.	климатичните промени.	мониторинг.
6.	<p>Въвеждане на мерки за намаляване на последствията от климатичните промени, вкл.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Насърчаване увеличаването на растителността в градската среда, чрез изграждането на „зелени покриви“, „зелени стени“ и други; - Избор на подходящи цветове за градския транспорт и други съоръжения, стопанисвани от предприятия, собственост на Столична Община, които биха намалили количеството поглъщана слънчева радиация; - Насърчаване използването на ВЕИ в градска среда; - Провеждане на кампании за отговорното използване на ресурси с цел намаляване на ефекта от климатичните промени (например: намаляване на разхищения на питейна вода; намаляване на водачите на автомобили, пътуващи сами; насърчаване използването на градския транспорт и други, намаляване на хранителните отпадъци); - Изпълнение на мерки за намаляване на риска от наводнения. 	<p>Адаптация към климатичните промени.</p> <p>„Зелените покриви“ и „зелените стени“ намаляват оттока при проливни валежи, намаляват нагряването на сградите, създават зелени пространства, намаляват консумацията на енергия за охлаждане/отопление; полезни са за биологичното разнообразие; намаляват замърсяването на въздуха и др.</p>	Брой успешно въведени и работещи мерки.
7.	Разработване на модел и идентифициране на участъци най-силно застрашени от климатични промени и предприемане на превантивни мерки за справяне с последствията и намаляване на риска от климатичните промени.	Намаляване на риска за СО, следствие на климатичните промени.	Разработен модел и брой кореспондиращи мерки за намаляване на риска от климатичните промени.
8.	При актуализиране/разработване на планове, свързани с предотвратяване на бедствия и аварии на територията	Намаляване на риска за СО, следствие на климатичните промени.	Брой планове с отчетен ефект на климатичните

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
	на CO ₂ , задължително да се има предвид и очакваният ефект от климатичните промени за периода, за който се отнася съответния план.		промени.

ССЦ 8. ДА СЕ НАМАЛИ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА.

8.1. Основни постижения и напредък на Общината

Прилагайки мерки за овладяване на популацията на безстопанствените животни, основани на метода „кастрирай, ваксинирай и върни“, Столична община (СО) постига значително намаляване броя на уличните кучета на своята територия – от 11124 през 2007 г. до 3589 през 2018 г. или с 67.7 %.

Действащи са три общински приюта за безстопанствени кучета с общ капацитет близо 1724 места за настаняване и добри условия за настаняване на животните.

Ветеринарна клиника „Връбница“ предлага безплатна кастрация на домашни и безстопанствени кучета. За първи път в преброяването от 2018 г. се наблюдават райони, където са забелязани само кастрирани кучета. Високото ниво на кастрация е основната причина за трайното намаляване на популацията. Друг фактор е увеличаването на осиновените животни от общинските приюти (895 бр. кучета за 2016 г. и 693 бр. за 2017 г.), като числото не включва животни, осиновени направо от улицата или от други приюти, както и такива, които се осиновяват в чужбина.

Общината има приета „Програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета, 2012 - 2016 г.“ (Решение № 224 от 10.05.2012 година на СОС). С Решение № 38/08.02.2018 г. на СОС е продължено изпълняването на точка VI (Мерки по изпълнение на целите) за срок до приемането от Министерски съвет на Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и последващо приемане на общинска програма за изпълнение на Националната програма. На заседание от 13.03.2019 г., Министерски съвет приема Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на България. Съгласно чл. 40, ал. 2 от *Закона за защита на животните*, предстои Министерът на земеделието, храните и горите да издаде наредба за прилагане на националната програма и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност. Тогава ще са налични условията СО да приеме нова „Програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета“ с мерки, кореспондиращи с изпълнението на Националната програма и план за действие.

Общинско предприятие „Екоравновесие“ всяка година провежда мащабни информационни кампании, насърчаващи осиновяването на безстопанствени кучета от общински приюти и популяризиращи ползите от кастрация на домашните кучета. Кампаниите протичат под различно мото, например през 2018 г.: „Подари си приятел“, през 2019 г.: „Не купувай, осиновявай“.

8.2. Основни проблеми и предизвикателства

Въпреки успехите на Общината в намаляване броя на безстопанствените кучета, все още притокът на безстопанствени кучета не е овладян. Проблемите и предизвикателствата пред справянето с този проблем могат най-общо да се обобщят от една страна в безотговорното изоставяне на домашни любимци от недобросъвестни собственици и също нахлуването на безстопанствени, често некастрирани кучета от съседните общини.

Неслучайно най-многобройни са скитащите кучета в районите със села и свилни зони, които са в периферията на общината. Там се отчита и висок процент на скитащи некастрирани кучета. Често именно в тези периферни райони се изоставят вече нежелани домашни любимци, техните потомства, както и навлизат животни от съседни общини. В тези райони са разположени и едни от най-големите индустриални зони, в които традиционно има много кучета (настоящи и бивши кучета пазачи, изоставени любимци).

Прибирането на кучета в приюти и кастрирането на бездомните животни е довело до положителни резултати. Въпреки това, докато средата предоставя условия (отпадъците като източник на храна) и е налично безотговорно поведение на собствениците на кучета, то освободената ниша бързо ще бъде заемана от друг екземпляр. Необходимо е да бъдат вложени усилия в увеличаване на контрола върху собствениците на кучета.

Съгласно *Закона за ветеринарномедицинската дейност* всяко домашно куче, на възраст по-голяма от 4 месеца, трябва да бъде идентифицирано чрез поставен инжектируем транспондер (микрочип), а данните за кучето да бъдат въведени в Интегрираната информационна система (чл. 174). За съжаление, броят на регистрираните животни е малък. Трябва да се има предвид и фактът, че ветеринарните лекари, практикуващи на територията на Столична община, не изпълняват задължението си за изпращане на ежемесечни справки до общината. Това обстоятелство възпрепятства осъществяването на ефективен контрол от страна на

общинската администрация върху собствениците на кучета, затруднява събирането на местната такса за притежание на животните и налагането на глоба при неподаване на декларация в срок и не на последно място, прави невъзможно воденето на реална статистика за броя на домашните кучета на територията на Столична община.

Заповедите за определяне на местата за разхождане на кучета в отделните райони на Столична община са оповестени на електронните страници на общината. Въпреки това, много от стопаните не се съобразяват с тях. По този начин се смесват деца и кучета на едни и същи площадки, което създава здравен риск за децата, включително от ухапване, от кърлежи и други, както и повишава напрежението между гражданите. Местата за разхождане на кучета в отделните райони на Столична община не еднократно са обозначавани с табели, които впоследствие биват увреждани или разрушавани от недобросъвестни граждани.

Друг проблем с безстопанствените животни на територията на общината е този с котките. Съществува обратнопропорционална зависимост на популациите на кучетата и тези на котките. В районите, където се забелязва значително ограничаване на кучетата, се отчита увеличаване на бездомните котки. Съгласно Чл. 56., ал. 1 от *Закона за защита на животните (ЗЗЖ)*, в случаите на увеличена популация от безстопанствени котки се прилагат разпоредбите на чл. 40 - 47, чл. 51, 52 и чл. 54 от същия закон. Съгласно тях, първата стъпка в такъв случай е Министерски съвет по предложение на министъра на земеделието, храните и горите да приеме Национална програма за овладяване популацията на безстопанствени котки на територията на Република България. Министърът на земеделието, храните и горите издава наредба за прилагане на националната програма и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност. Националното сдружение на общините в Република България, Българският ветеринарен съюз и организациите за защита на животните, регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, в чиито устави е предвидена дейност за защита на животните, участват при изготвянето на националната програма и на наредбата. Едва тогава Общинските съвети приемат програма за изпълнение на националната програма и план за действие на съответната община, които отговарят на изискванията на наредбата.

8.3. Ключови мерки, които е необходимо да се предприемат, за да се изпълни специфичната цел

Както се вижда от гореизложения анализ, основно предизвикателство пред Столична община във връзка с овладяване популацията на безстопанствените кучета е отношението на недобросъвестните граждани, собственици на домашни кучета.

Важен аспект от постигането на специфичната цел е съвместната работа между Общината и неправителствените организации, като отговорностите са разпределени и от ЗЗЖ.

Мерките, които са насочени към намаляване популацията на безстопанствените кучета на територията на общината са насочени в направления:

1. Повишаване на обществената ангажираност и инициативност, включително чрез повишаване на контрола върху собствениците.

2. Разработване на Общинска програма за изпълнение на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета и план за действие, съгласно Закона за защита на животните, което ще даде основата за целенасочена политика на Столична община и през следващите години за постигане на ССЦ 8.

План за действие за постигане на Специфична стратегическа цел 8 – „Да се намали популацията на безстопанствените кучета на територията на общината“

№	Стратегическа мярка	Очаквани резултати от изпълнение на мярката	Индикатори за изпълнение
1.	След като Министерът на земеделието, храните и горите издаде Наредба за прилагане на националната програма и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност, Общината да разработи и приеме Общинска програма за изпълнение на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета и план за действие, съгласно Закона за защита на животните.	Изпълнение на законовите задължения на общината по въпроса и постигане на оптимални резултати чрез стратегическо планиране на мерките.	Разработена и приета актуална Общинска програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета.
2.	Съвместно с неправителствените организации изготвяне и прилагане на образователни програми и провеждане на информационни кампании за запознаване с отговорностите на собствениците на домашни животни, съгласно разпоредбите на ЗЗЖ	Увеличаване на обществената ангажираност, намаляване на притока на изоставени кучета от недобросъвестни граждани. Повишаване на информираността на гражданите и увеличаване на приходите от годишни такси.	Увеличаване на броя на регистрираните (включително чипирани) домашни кучета. Брой проведени кампании.
3.	Обособяване и изграждане на заградени площадки за свободно разхождане на домашни кучета.	Онагледяване на получените средства от годишните такси за кучета и повишаване на доверието към Общината. Постигане на по-добро качество на средата.	Изградени заградени площадки за домашни кучета.
4.	Увеличаване честотата на системните проверки за изпълнителността на задълженията на собствениците на животни-компаньони.	Намаляване на риска от изоставяне и проява на безотговорно отношение на собственици на домашни кучета.	Брой проверени собственици и написани актове.

ПРОЕКТ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА, 2018 – 2027 Г.

**ЧАСТ VII. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ, ОТЧЕТ И
КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА
ПРОГРАМА**

VII. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ, ОТЧЕТ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА

За да се изпълнява успешно Общинската програма за опазване на околната среда, се изисква прилагане на система за мониторинг и контрол на изпълнението ѝ. Необходимо е да се извършва и оценка на крайния ефект от нейното изпълнение, както и периодичната ѝ актуализация в случаите на промяна в обстоятелствата или необходимост от корекция на целите.

1. Организация на изпълнението, мониторинг и контрол на Програмата

За да се гарантират действителните резултати, е изградена системата за програмен мониторинг и контрол на базата на европейското, националното и местното законодателство. Програмният мониторинг и контрол е тази част от програмата, която следи за правилното изпълнение на избраната стратегия по отделни мерки, които са изброени в плана за действие. Системата на програмния мониторинг и контрол позволява да се определи дали Общината се приближава към планираните стратегически цели.

Изпълнението на конкретните мерки и дейности, които водят до постигане на планираните цели, е задължение на Столична община в нейната административна цялост. Общинската администрация следва своевременно да подготвя и внася проекти за финансиране на дейностите по опазване на околната среда.

Разпределението и прецизирането на задачите от Плановете за действие към съответните експерти по специалности и включването им в годишната програма на Столична община за съответната година, както и проследяването на планирането, изпълнението и спазването на сроковете са задължения на съответната общинска структура, определена за извършването на тези дейности, съгласно актуалния към релевантния момент Устройствен правилник за организация и дейността на Столична общинска администрация. Съобразно Устройствения правилник се определят и отговорните структури/експерти от Общинската администрация отговарящи за оперативните дейности, свързани с отчетността, организацията и координацията с други структури (в и извън Общината), имащи отношение към изпълнението и контрола на програмата.

Наблюдението и оценката на ПООС ще се извършва с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението ѝ. Предметът на **наблюдение** включва

изпълнението на целите и приоритетите на Програмата, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или, ако условията се изменят.

Оценката включва информация от наблюдението и от други източници на ефектите от предприетите действия и на резултатите от тях. Извършването на **оценката** ще осигури на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите. Оценката дава възможност да се проследи ефектът от планираните и реализираните дейности. Информация за оценката следва да се предостави по подходящ начин на обществеността, като по този начин се представят пред хората проблемите, планираните инициативи и най-вече напредъкът по постигането на визията и главната стратегическа цел.

В процеса на наблюдение, спазването на принципите за партньорство, публичност и прозрачност се осигуряват от Столична община.

Контролът върху изпълнението на Общинската програма за опазване на околната среда се извършва от Столичен общински съвет по отчети за изпълнението ѝ, внасяни ежегодно от Кмета на Общината.

2. Периодичност на актуализация на Програмата за околна среда/плана за действие

Настоящата Програма за опазване на околната среда на Столична община е с период на действие от 2018 до 2027 г.. Съгласно чл. 79, ал. 5 от ЗООС, Кметът на Столична община може да предложи допълване и актуализиране на ПООС. Измененията, допълненията и актуализацията на Общинската програма за опазване на околната среда се приемат от Столичен общински съвет.

Настоящата Общинска програма следва да бъде актуализирана при съществени промени в националното законодателство или по съображения, които биха допринесли за подобряване на плана за действие, например при навлизане в нов програмен период на страната, както и на общините или при изготвянето на значителен брой стратегически документи, финансови инструменти и др., чиито възможности следва да бъдат използвани.

Изработването на нова Програма за опазване на околната среда на Столична община се налага и при изтичане на срока на действие на съществуващата ПООС, а именно 2027 г..

3. Отчет за изпълнението на програмата за околна среда пред Столичен общински съвет и РИОСВ-София

В съответствие с изискванията на чл. 79 от ЗООС, Програмата се приема от Столичен общински съвет, който контролира изпълнението ѝ (ал. 4). Кметът на Столична община трябва ежегодно да внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда. В този отчет се отбелязват постиженията и слабостите при изпълнението на програмата, които стават достояние и на обществеността чрез публикуването им на интернет страницата на Столична община и по друг подходящ начин. При необходимост се правят предложения за допълване и актуализиране на програмата.

С настоящата програма се предлага отчетът да се изготвя и внася в Столичен общински съвет до 31 март всяка година, заедно с информацията за изпълнението на други стратегически документи на Общината по въпроси, свързани с опазване на околната среда. Екземпляр от отчета за изпълнението на Програмата за околна среда трябва да бъде представян за информация и в РИОСВ-София, съгласно чл. 79, ал. 6 от ЗООС.

ПРОЕКТ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА, 2018 – 2027 Г.

Част VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение №	Приложение - име	Носител
Приложение № I	Източници на информация	Електронен носител
Приложение № II	Подробни анализи	Електронен носител
Списък на приложенията към Приложение № II. Подробни анализи		
Приложение № 1	Карта на населените места в Столична община	
Приложение № 2	Карта на защитените територии (по смисъла на ЗЗТ) в териториалния обхват на Столична община	
Приложение № 3	Карта на защитените зони от Натура 2000 в териториалния обхват на Столична община	
Приложение № 4	<p>Защитени фаунистични видове на територията на Столична община</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Таблица № 4-1 Природозащитен и законов статут на видовете бозайници (без прилепи) срещащи се на територията на Столична община</i> ➤ <i>Таблица № 4-2 Природозащитен и законов статут на видовете прилепи срещащи се на територията на Столична община</i> ➤ <i>Таблица № 4-3 Природозащитен и законов статут на видовете птици срещащи се на територията на Столична община</i> ➤ <i>Таблица № 4-4 Природозащитен и законов статут на видовете земноводни и влечуги срещащи се на територията на Столична община</i> ➤ <i>Таблица № 4-5 Природозащитен и законов статут на видовете риби срещащи се на територията на Столична община</i> ➤ <i>Таблица № 4-6 Природозащитен и законов статут на конзервационно значими видове безгръбначни (без пеперуди) срещащи се на територията на Столична община</i> ➤ <i>Таблица № 4-7 Природозащитен и законов статут на конзервационно значими видове от разред Пеперуди (Lepidoptera) срещащи се на територията на Столична община</i> 	
Приложение № 5	<p>Предмет на опазване в защитените зони в териториалния обхват на Столична община</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Таблица № 5-1 Предмет на опазване (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР) за защитена зона BG0000113 Витоша</i> ➤ <i>Таблица № 5-2 Предмет на опазване (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР) на защитена зона BG0000165 „Лозенска планина“</i> ➤ <i>Таблица № 5-3 Предмет на опазване (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР) за защитена зона BG0002004 „ Долни Богров - Казичене “</i> ➤ <i>Таблица № 5-4 Предмет на опазване (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР) за защитена зона BG0002114 „Рибарници Челопечене“</i> ➤ <i>Таблица № 5-5 Предмет на опазване (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР) за защитена зона BG0001307 Плана.</i> ➤ <i>Таблица № 5-6 Предмет на опазване (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР) за защитена зона BG0000301 „Черни рид“</i> 	
Приложение № 6	Вековни или забележителни дървета (по смисъла на ЗБР) на територията на Столична община	
Приложение № 7	<p>Оператори на БС, радио и ТВ за последните 5 години сортирани по дата на предварителния санитарен контрол (ПСК) и дата на измерване</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Таблица № 7-1 Оператори на БС, радио и ТВ за последните 5 години сортирани по дата на предварителния санитарен контрол (ПСК) и дата на</i> 	

	<i>измерване</i>	
Приложение № 8	Списък на базови станции на оператори на територията на Столична община ➤ <i>Таблица № 8-1 Списък на базови станции на оператор А1</i> ➤ <i>Таблица № 8-2 Списък на базови станции на оператор Виваком (БТК)</i> ➤ <i>Таблица № 8-3 Списък на базови станции на оператор Теленор</i> ➤ <i>Таблица № 8-4 Списък на базови станции на оператор Булсатком</i> ➤ <i>Таблица № 8-5 Списък на базови станции на оператор Макс Телеком</i>	
Приложение № III	Информация за процеса на разработване на програмата	Електронен носител